

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÜNÜMÜZ ÇOCUK
EDEBİYATI YAZAR VE ŞAİRLERİNE İLİŞKİN
FARKINDALIKLARI:
2000 VE SONRASI**

HÜLYA SEL

**İzmir
2019**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Türkçe Öğretmen Adaylarının Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine İlişkin Farkındalıkları: 2000 ve Sonrası” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

26/06/2019

Hülya SEL

Tarih:16/07/2019

Tez Başlığı:

Türkçe Öğretmen Adaylarının Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine İlişkin Farkındalıkları:

2000 ve Sonrası

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 100 sayfalık kısmına ilişkin, 16/07/2019 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı**) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin **benzerlik oranı % 13 tür**.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı

Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☒

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☐

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça dâhil, ☐ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☐	
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☐	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

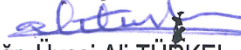
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Hülya SEL
Öğrenci No : 2016950103
Anabilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Programı : Türkçe Öğretmenliği
Statüsü : Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

ÖĞRENCİ

Hülya SEL
16/07/2019

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEL
16/07/2019

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (☐) işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: **Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına** yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

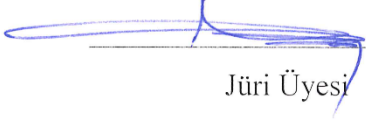
Hülya SEL tarafından Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEK yönetiminde hazırlanan “Türkçe Öğretmen Adaylarının Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine İlişkin Farkındalıkları: 2000 ve Sonrası” Başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından “**Yüksek Lisans Tezi**” olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEK

Danışman

Doç. Dr. İ. Seçkin AYDIN

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Fatma Çelik Kayapınar

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Süha YILMAZ
Enstitü Müdürü V.

TEŞEKKÜR

Lisans öğrenimimden bugüne kadar beni her zaman her koşulda destekleyen, çalışmam boyunca bilgilerini ve zamanını benden esirgemeyen, bana karşı her zaman anlayışlı ve sabırlı olan, desteği ile tezi yazmamda bana danışmanlık yapan, yaşamıma maddi manevi bütün yönleriyle katkıda bulunan danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEK’ e teşekkür ederim. Tez jürimde bulunan hocalarım Doç. Dr. İ. Seçkin AYDIN ve Prof. Dr. Fatma Çelik KAYAPINAR’a teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca verdikleri eğitim ve gösterdikleri destekle bana her zaman yardımcı olan sabır ve anlayışını benden esirgemeyen Dokuz Eylül Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde bulunan bütün hocalarıma teşekkür ederim.

Tezimin tamamlanmasında bana her türlü desteği veren, değerli bilgilerini ve zamanını benimle paylaşmaktan çekinmeyen arkadaşım, hocam Arş. Gör. Dr. Esra USLU’ ya sonsuz teşekkür ederim.

En zor anlarımda yanımda olan, çalışmamın başından bu yana bana her zaman inanan, beni güdüleyen arkadaşlarıma özellikle de can yoldaşım Şeyda GÜLBAĞÇA ve yol arkadaşım Gözde Hilal DİLBAZ’a teşekkür ederim.

Hep yanımda olan ve her fırsatta çalışmamı başarıyla sonlandıracağımı bana hatırlatan Mustafa YÖRÜKOĞLU’na teşekkür ederim.

Özel Yeşeren Okulları ailesi olarak bana mutlu bir çalışma ortamı sundukları için kurum yöneticilerime, her koşulda bana güvenen ve deneyimleriyle beni aydınlatan sevgili bölüm başkanım Vesile TÜZÜN’e, desteklerini esirgemeyen bölüm arkadaşlarım Emre KAFES ve CEREN NACAK’a teşekkür ederim.

Beni bugünlere getirmek için yaşamı boyunca fedakârlık gösteren ve aldığım kararları yaşamım boyunca destekleyen, haklarını asla ödeyemeyeceğim sevgili annem Müjgân SEL’e, babam Mehmet SEL’e ve ablam Hatice SEL’e teşekkür ederim.

İzmir, Haziran 2019, Hülya SEL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1. Amaç ve Önem.....	3
1.1.1. Amaç	3
1.1.2. Önem	3
1.2. Problem Cümlesi.....	6
1.3. Sınırlılıklar	6
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Tanımlar	7
BÖLÜM II.....	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Çocuk Edebiyatı	8
2.1.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı.....	8
2.1.3. Çocuk Edebiyatında Yazınsal Türler.....	16
2.1.4. Çocuk Edebiyatının İşlevi	22
2.2. Çocuk Kitaplarının Taşınması Gereken Biçim ve İçerik Özellikleri	23
2.2.1. Biçimsel özellikleri.....	23
2.2.2. İçerik özellikleri.....	24
2.3. Çocuk Edebiyatı ve Eğitim	26
2.3.1. Dil Eğitimi	26
2.3.2. Edebiyat Eğitimi	27
2.3.3. Türkçe Eğitimi.....	29
2.3.4. Türkçe Eğitimi ile Çocuk Edebiyatının İlişkisi	30
2.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar	32

BÖLÜM III	35
YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Çalışma Grubu.....	35
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları.....	35
3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci	36
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	36
3.6. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği.....	38
3.6.1. Araştırmanın Geçerliliği	38
3.6.2. Araştırmanın Güvenirliği.....	39
3.7. Araştırmacının Rolü	39
BÖLÜM IV	40
BULGULAR.....	40
4.1. 1. Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
4.2. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular	50
4.3. 3. Alt Probleme İlişkin Bulgular	58
BÖLÜM V	61
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	61
5.1. Tartışma.....	61
5.2. Sonuç ve Öneriler	63
5.2.1. Sonuç.....	63
5.2.2. Öneriler.....	66
KAYNAKÇA.....	67
EKLER.....	71
EK 1.	71
EK 2.	73
EK 3.	79
EK 4.	81
EK 5.	85
EK 6.	86

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1 Yerli yazar ve şairlerin Türkçe öğretmen adayları tarafından tanınma sıklıkları.....	56
Tablo 2 Yabancı yazar ve şairlerin Türkçe öğretmen adayları tarafından tanınma sıklıkları.....	68

ÖZET

Türkçe Öğretmen Adaylarının Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine İlişkin Farkındalıkları: 2000 ve Sonrası

Sel, Hülya

Yüksek Lisans, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEKEL

Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının günümüz yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıkları araştırılmıştır. Çalışmanın temel amacı Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarını belirlemektir. Araştırmanın modeli genel tarama modelidir. Betimsel bir çalışmadır. Nitel veriler içerik çözümlemesi yolu ile incelenmiştir. Çalışmanın verileri İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi'nin Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinden alınmıştır. Türkiye Yayıncılar Birliği'ne üye olan yayınevleri arasından 2000 yılından itibaren düzenli olarak çocuk edebiyatı kitabı yayımlayan yayınevleri seçilmiş ve bu yayınevlerinden de elde edilen bilgiler doğrultusunda çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin listesi çıkarılmıştır. Üç uzman görüşü alınarak hazırlanan öğrenci sormaca formu Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerine yöneltilmiştir ve sonrasında içerik çözümlemesi yapılmıştır. Sonuç olarak, Türkçe öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarının yetersiz olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Çocuk Edebiyatı, Türkçe Öğretmen Adayları, Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairleri.

ABSTRACT**The Awareness of Turkish Language Teacher Candidates' About the Writers and Poets in Contemporary Children's Literature: 2000 and Later**

SEL, Hülya

Master, Department of Turkish Language and Social Sciences Education

Asst. Prof. Dr. Ali TÜRKEK

In this study, the awareness of Turkish teacher candidates on today's writers and poets has been researched. The main aim of this study is to maintain the awareness of Turkish teacher candidates on the writers and poets of children's literature. This study is a descriptive study in general survey model. Qualitative data have been analyzed via content analysis. This study's data have been gathered from the students of fourth grade in İzmir Dokuz Eylül University, Buca Education Faculty, Turkish Teaching department. The Publishers which regularly publish Children's Literature books since the year of 2000 have been selected among the members of Turkish Publishers' Association and the list of writers and poets have been made from these publishers. The questionnaire which was prepared by taking three experts' opinions has been addressed to the fourth grade students of Dokuz Eylül University Turkish Teaching Department and analyzed. As a result, it has been concluded that large majority of the Turkish Teacher candidates has insufficient awareness on the writers and poets of Children's Literature.

Keywords: Children's Literature, Turkish Teacher Candidates, Children's Literature Writers and Poets

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde sırasıyla problem durumu, araştırmanın amacı ve araştırmanın önemi, problem cümlesi ve alt problemler, sınırlılıklar, varsayımlar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Temel dil becerilerinden biri olan okuma becerisi, okuma alışkanlığı kavramıyla bir bütün olarak düşünülebilir. Okuma becerisinin önemli bir kolu olarak değerlendirilebilecek olan okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı ise gerek Türkçe öğretim programında gerekse alanyazında önemle vurgulanmaktadır. Sözelimi, Sever (2015, s. 10) demokratik toplumların gereksinim duyduğu düşünen duyarlı bireylerin kazanması gereken en temel becerilerden birinin okuma becerisi olduğunu söylemiştir. Dilidüzgün (2007, s. 10) de okuma becerisi edinmenin yolunun okullara, aileye ve derininde çocuğun iç dünyasına inmekten geçtiğini, bu yolda çocuk edebiyatına da büyük işlerin düştüğünü, çocuğun çağdaş bir birey olarak yetiştirilmesine, beslenmesine verilen önem kadar düşünce yapısının da gelişmesine önem verilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Okuma becerisini de içine alan Türkçe öğretimi, bireylerin kendilerini doğru ifade etmelerini amaçlar. Bireylerin kendilerini doğru ifade etmesi de okuma kültürü edinmeden geçer. Bu konuda Sever (2015, s. 23) de Türkçe öğretiminde, okuma kültürü edinmiş düşünen, duyarlı bireyler yetiştirmenin öğretmenlerin temel amacı olması gerektiğinin üzerinde durur. Bu temel amaca ulaşmak için Türkçe öğretiminin bir duygu ve düşünce eğitimi olarak algılanması gerektiğini belirtir.

Okuma, bireylerin söz dağarcığını çoğaltan ve derinlemesine düşünmesini sağlayan önemli bir araçtır. Bir toplumun gelişebilmesi için de okuyan bireylere gereksinim vardır. Bu konuda Türkel, Özdemir ve Akbulut (2017, s. 465- 490) okuma alışkanlığı edinmiş, eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorgulayan, bilişim teknolojilerini kullanan, problem çözen bireyler yetiştirmenin gelişmiş toplumların en önemli hedeflerinden olduğunu belirtmişlerdir.

Bu değerlendirmeler, okuma öğretiminin gerçekleştirileceği Türkçe derslerinde, öğrencilerin içinde okuma isteği uyandıracak, düzeye uygun, öğretici ve nitelikli yazınsal metinlerle tanıştırılmalarının gereğini ortaya koymaktadır. Metinlerin nitelikli olup olmamalarının yaratıcılarıyla; başka bir deyişle yazarları ya da şairleriyle ilişkili olduğu

söylenebilir. Bu değerlendirmelerin ışığında çocuklara okuma kültürünü benimsetecek öğretmen ya da öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarını ortaya koymak önem taşımaktadır.

Geleceğin anadili öğretmeni olacak öğretmen adaylarının yazar ve şairleri tanımaları da bu düşüncelerin devamı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dil ve edebiyat ders kitapları öğrencilerin çocuk edebiyatını tanınması için birer araçtır. Bunun dışında çocuklar yalnızca ders kitaplarını değil bunların dışında kalan uyanları sözelimi dergi, çizgi roman, öykü kitaplarını da tanımalıdır. Oğuzkan (2001, s. 11) ders kitaplarının bilgi kazandırma, akli geliştirme gibi özellikleri öne çıkarmasına vurgu yapar ve çocukların yalnızca ders kitaplarını okumaya zorunlu bırakılmalarının onlarda zamanla okumaya karşı gönülsüzlük oluşturabileceğini savunur. Çocukların ders kitaplarına sıkışıp kalmamaları için kitap seçimi konusunda iyi yönlendirilmeleri gerekir. Çocuklara okuma konusunda öneride bulunacak olanların başında da Türkçe öğretmenleri gelmektedir. Onlara salık verebilmek için de özellikle Türkçe öğretmen ve öğretmen adayları, çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin farkında olmaları gerekmektedir.

Çocukların insan ve yaşam gerçekliğine yönelik değerler oluşturmalarında çocuk edebiyatının katkısı vardır. Bu katkıyı yapıtları aracılığıyla gerçekleştirenler çocuk edebiyatı yazar ve şairleridir. Bu bakımdan Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerini tanıyıp tanımadıkları, ne ölçüde tanıdıkları araştırılması gereken bir konu durumuna gelmiştir.

Türkçe öğretmen adayları meslek yaşamlarına geçmeden önce kendi okuma kültürlerine ilişkin bir farkındalık kazanmalıdırlar. Bu farkındalığı çok kitap okumanın yanında, çocuk edebiyatı üzerine yapılan uygulamaları ve araştırmaları takip ederek yapmalıdırlar. Buradan yola çıkarak Dilidüzgün (2013, s.50) öğretmen adaylarının ya da çalışmakta olan öğretmenlerin, sürekli gelişen bilimsel kuramlar ışığında okumaya yönelik uygulamaları nasıl geliştirip değiştirecekleri yönünde de aydınlatılmaları gerektiğini söylemiştir.

Bütün bu değerlendirmeler sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarının nasıl olduğunu belirlemek gereği ortaya çıkmıştır.

1.1. Amaç ve Önem

1.1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin farkında olup olmadıklarını, farkındalarsa bu farkındalığın nasıl olduğunu belirlemektir.

1.1.2. Önem

Çocukların okumayı sevmeleri için bir model aracılığıyla okumayı öğrenmelerini sağlamak gerekmektedir. Aile, çocukların model aracılığıyla okumayı sevecekleri ilk yerdir. Anne babalar çocuklarına oku demek yerine kendileri okuyarak örnek olmalıdırlar. Dökmen (1994, s. 20) okuma alışkanlığını edinmemiş zamanın çoğunluğunu televizyon izleyerek geçiren yetişkin bir bireyin, çocuğuna “oku” demesinin çocuğa katkı sağlamayacağını söylemiştir.

Okuma, bireysel gelişim ve toplumsal yaşama katkıları bakımından da epeyce önemlidir. Bireyin kendiliğinden yapmış olduğu davranışlar ve gösterdiği tepkiler, büyük oranda çevre ve kültür tarafından biçimlenmektedir. Toplumsal ve kültürel kurallar, bireylerin davranışları üzerindeki önemli etkenlerdendir. Bu nedenle okuma, bireyin yaşamış olduğu kültürel çevre ve toplum ile uyumlu olabilmesi için önemlidir. Okumak ile yaşamın her çeşit olgusuna ait deneyimler, kavrama duyarlılığı, bireyin kendisini sürekli olarak aşarcasına, büyür, yenilenir ve incelir (Göktürk, 2002, s. 119).

Okuma kültürü, temeli okul öncesindeki dönemde atılan davranış ve beceriler topluluğudur. Okuma kültürü kazanılmasında ve geliştirmesinde rolü olan temel uyaranları görsel ve yazılı kültür ürünleri oluşturmaktadır. Okuma kültürünün yerleşik bir davranış durumunu alabilmesi için, okul öncesinde oluşturulan çocuk-kitap-sanatçı etkileşiminin, ilköğretim ve ortaöğretimde de sürdürülmesi gerekmektedir (Sever, 2007, s. 108). Sekiz yıldan oluşan ilköğretim kademesinde Türkçe öğretiminden, öğrencinin okuma, yazma, konuşma, dinleme olarak belirlenen temel dil becerilerini Türkçe dilinin kurallarına uygun bir biçimde geliştirmesi beklenmektedir. Okuma ve yazma becerisini edinmiş öğrencilerin okuma alışkanlığı edinmesinde de Türkçe öğretimi önemli bir rol oynamaktadır. Türkçe öğretiminin araçlarından biri olan ders içi okuma metinleri de düzeye uygun, etik değerler doğrultunda ve ilgi çekici olduğunda öğrenciler tarafından okuma keyifli bir hal alabilmektedir. Türkçe öğretmenleri tarafından çocuk edebiyatı yazar ve şairlerini tanıyarak da öğrencilere yol göstericidir.

Sever'e göre (2007, s. 111) çocuklara, yazılı kültürün olanaklarını sevdirebilmek Türkçe öğretiminin esas sorumluluklarından ve bunun gerçekleştirilebilmesi için ilköğretimden başlanarak ailenin ve okulun desteğine gereksinim duyulur. Bu süreçte okumanın bir alışkanlığa dönüşmesinde, çocuğun ilgi ve gereksinimlerine yanıt veren "çocuğa göre" olan çeşitli türlerde eserler ile buluşturulabilmesi önemlidir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de Türkçe'nin anlatım olanaklarıyla kurgulanmış, öğrencinin düzeyinde çeşitli kaynaklardan yararlanılmalıdır. Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları çocuğun düzeyine uygun kaynaklarla tanışmasında büyük pay sahibidir. Yalnızca çocuğun düzeyine uygun eserler ile tanışması üzerinde durmak da çoğu zaman yeterli gelmeyebilir. Çocuk edebiyatı eserlerini ortaya koyan yazar ve şairleri tanımak da bir o kadar önemlidir. Öğretmenler öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırmak ve okumayı sevdirmek için önerecekleri kitapların yazar ya da şairini tanımalı, eserle ilgili yapacakları çalışmaları belirlerken bunu dikkate almalıdırlar.

Gerek 2006 programı gerekse 2018 programı (MEB) öğretmenlerden öğrencilerine bilgi aktarmak yerine bilgiyi nasıl elde edeceklerini öğretmelerini istemektedir. Bu yolda okumak bilgiyi elde etmenin önemli yollarından birisidir. Öğretmenin öğrencilerine okumayı sevdirebilmesi için okumayı hem bir gerek hem de bir sorumluluk olarak görmesi gerekir. Türkyılmaz da (2015, s. 917-934) çocukların okuma kültürünün yetersiz olduğu toplumlarda öğrencilere bu kültürü edindirme sorumluluğunun çoğu zaman öğretmene yüklendiğini belirtir. Buradan yola çıkarak öğretmenlerin öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırması ve bu alışkanlık için onlara örnek olmaları gerektiği sonucuna varılabilir.

Yapılan bu değerlendirmelerin ışığında Türkçe öğretmenlerinin, dolayısıyla öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı yazar ve şairlerini tanıyıp tanımadıkları konusunun belirlenmesinin önemi ortaya çıkmıştır. Böylelikle öğretmenlerin okuma kültürü edindirmede öğrencilerine katkı sağlayıp sağlamadıkları, sağlıyorsa da nasıl katkı sağladıkları belirlenebilmektedir. Okuma kültürü konusunda ilerleme sağlamak amacıyla da bu belirlemeler önemli bir gereksinimi karşılayabilir. Bu araştırma ile öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıkları belirlenmiş olacaktır.

Bu araştırmayı okuyan öğretmenler okumanın önemine ilişkin bilgi sahibi olabilir. Özellikle de derslerinin ana kaynağı okuma kitapları olan Türkçe öğretmenlerine, sınıf öğretmenlerine ve okul öncesi öğretmenlerine 2000 yılı ve sonrasında basımı sürdürülen çocuk edebiyatı kitaplarının yazar ve şairlerini öğrenmelerinde yarar sağlayacaktır. Öğrendikleri bilgileri öğrencilerine ulaştırma olanağı bulabilir.

Öğretmen adayları bu çalışmada günümüz çocuk edebiyatı yapıtlarının akranları tarafından ne kadar bilindiğini görebilir. Bu çalışma öğretmen adayları için öz eleştiri niteliğinde olacaktır.

Okuma kültürünün oluştuğu ilk yer olarak bilinen aileler çocuk edebiyatı hakkında genel bir bilgi birikimi edinebilir ve bu araştırma ile anne babalar güncel çocuk edebiyatı yazar ve şairleri topluluğunun kimlerden oluştuğunu görebilirler.

1.2. Problem Cümlesi

Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıkları nasıldır?

1.2.1. Alt Problemler

1. Türkçe öğretmen adaylarının 2000 yılından günümüze çocuk edebiyatı alanında kitapları olan yerli yazar ve şairlere ilişkin farkındalıkları nasıldır?
2. Türkçe öğretmen adaylarının 2000 yılından günümüzde çocuk edebiyatı alanında kitapları olan yabancı yazar ve şairlere ilişkin farkındalıkları nasıldır?
3. Türkçe öğretmen adayları hangi yazarın ve şairlerin kitaplarını okumuşlardır?

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nün dördüncü sınıfında öğrenim gören seksen dokuz öğrencileriyle sınırlıdır. Araştırma seksen dokuz kişi ile gerçekleştirilmiştir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, kendilerine uygulanan öğrenci sormaca formunu yönergeye uygun olarak yanıtlamış olmaları araştırmanın dayandığı varsayımdır.

1.5. Tanımlar

Çocuk: Bu çalışmada “çocuk” terimiyle doğum ve ergenlik dönemi arasındaki (0- 12 yaş) ya da ergenlik dönemini de kapsayan (0- 18 yaş) anlatılmak istenmiştir (Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Sosyal Bilimler, 2011, s. 251).

Çocuk Edebiyatı: Bu çalışmada “çocuk edebiyatı” bebeklikten ortaöğretime kadar olan dönemde yazınsal ya da görsel uyaranlar barındıran kitaplarla anlatılmak istenmiştir. Sever (2013, 17) çocuk edebiyatını (yazını), erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimini anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce evrenlerinin sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır.

Çocuk Kitabı: Konusu, sözcük dağarcığı ve düşünce kapsamı yönünden çocuklara yönelik olan kitaplardır (Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Sosyal Bilimler, 2011, s. 254).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuk Edebiyatı

Bu bölümde sırasıyla “çocuk edebiyatının tanımı”, “çocuk edebiyatının tarihsel gelişimi”, “çocuk edebiyatı türleri”, “çocuk edebiyatının işlevi”, “çocuk edebiyatı eseri biçimsel ve içerik özellikleri”, “çocuk edebiyatı ve eğitim” konuları ele alınmaktadır.

2.1.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı

Alanyazında çocuk edebiyatı ile ilgili çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Bu tanımların bazıları çocuk edebiyatının yazınsal yönüne bazıları eğitsel yönüne bazılarıysa toplumsal yönüne ağırlık vermektedir. Çocuk edebiyatı hem başlı başına bir edebi alan hem de eğitsel yönüyle özel bir kaynak olarak önem taşır.

“Çocuk edebiyatı (yazını) erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2007, s. 9). Bu tanım çocuk edebiyatının düşünsel ve sanatsal boyutlarına vurgu yapmaktadır. Çocuk edebiyatının geçiş dönemi edebiyatı olduğuna ve çocuklara kazandırdığı estetik gelişimine vurgu yapan başka bir tanım şöyledir:

Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakışını ve çocuk gerçekliğini yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında edebiyat, sanat ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır (Şirin, 2007, s. 16).

Çocuk edebiyatı Baş (2012, s. 8-9) tarafından çocuğu küçük, basit ve yetişkinin kopyası olarak görmeyen, çocuğun yeteneklerini keşfetmesine yardım eden, çocuğa seçici olma becerisi kazandıran, bireyin ve toplumun deneyimlerini yansıtabilen, kültür aktarımı sağlayan, çocuğun ana dili bilinci kazanmasında örnek bir edebiyat olarak tanımlanır. Baş, bu tanımıyla çocuk edebiyatının ana dili bilinci kazandırmasına ve çocukların eleştirel düşünebilmesine katkı yaptığını vurgulamıştır. Dilidüzgün (2002, s. 18) ise çocuk edebiyatı sözünden 4-12 arası yaşlara yönelik, yazınsal ve düşünsel bir altyapısı olan çocuk

kitaplarının ya da bu kitapların oluşturduğu edebiyatın anlaşılması gerektiğini belirtmiştir. Demirel (2011, s. 44), edebiyatın bütün alanlarında ve söz sanatlarında bulunan niteliklerin tamamını içinde barındıran, ancak kendisine seçtiği hedef kitlenin özelliklerini yetişkinler için yazılan edebi türlere göre daha fazla göz önünde bulundurulması gerektiğini belirterek çocuk edebiyatının yetişkinler için yazılan eserlere göre daha dikkatli incelenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Çocuk edebiyatı Yalçın ve Aytaş'a göre (2008, s. 42) çocukların gelişimlerine, düşlerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine, zevklerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı veriler bütünüdür. Bu tanımdan yola çıkarak çocuk edebiyatı eserlerinde çocukların düşlerinin yansıtılması ve ilgi alanlarına, eğilimlerine uygun olması gerektiği belirtilmiştir. Tüfekçi-Can (2014, s. 9) çocuk edebiyatını, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve dilsel gelişimi göz önünde bulunduran çocuğun yeteneklerinin ortaya çıkmasını destekleyen geçmiş, bugün ve gelecek arasında bir bağ kuran kültürel mirasa sahip çıkarak onun genç nesillere aktarılmasında işlevsel olan amaçlı, disiplinler arası ve çağın değerlerini barındıran bunu yaparken okuduğunda farkındalık yaratarak sağlam bir estetik duygusunun oluşmasına katkıda bulunan edebi bir tür olarak tanımlanmıştır. Bu tanım doğrultusunda çocuk edebiyatında yer alan her yapıtta çocukların gelişimi göz önüne alınmalı denilebilir. Çocuk edebiyatı kültürel parçaları yansıtacağı gibi başka alanlarla da bağlantı olmalıdır. Sözgelimi bir çocuk kitabı içinde çocuğa hem matematik anlatılırken hem de çocuğun estetik duyguların geliştirilebilir. Bu da çocuk kitaplarının çok yönlü olabildiğini gösterir.

Bu tanımların sonucunda çocuk edebiyatında çocukların duygu ve düşünce gelişimini destekleyen yapıtların olması gerektiği (Yalçın ve Aktaş, 2011, s. 14; Sever, 2007, s. 9) söylenebilir. Çünkü yazınsal kurgular aracılığıyla iletişim kurmak, iletileri çözümlemek çocuğun duygu ve düşünce dünyasını genişletmektedir. Çocuk edebiyatı ürünleri sanatsal nitelik taşımaktadır denilebilir. Bir başka deyişle sanatsal bir ürün olarak edebiyat çocuğun algılarını açar ve estetik bir bakış açısı kazanmasını sağlar. Kültürel miras açısından da çocuk edebiyatı önemlidir. Geçmişten günümüze ulaşan bilgi ve sanat birikiminin gelecek kuşaklara iletilmesini sağlar. Çocuk gelişimi çocuğun sözselsel, bilişsel, kişiliksel ve toplumsal gelişiminde önemli rol oynar. Çocuk edebiyatı da görsel ve dilsel bir uyarıcı olarak dil ve edebiyat eğitiminde kolaylaştırıcıdır.

İki yaşından başlayarak sekiz yaşına kadar süren çocuk dönemi olarak bilinen erken çocukluk dönemi gelişimde önemli bir dönemdir (Tunçeli ve Zembat, 2017, s. 3). Çünkü

erken gelişim döneminde gelişim alanları desteklenen bir çocuk anlama ve anlatım becerileri gelişen ve yaşamın yaratıcı bir bireyi olma yolunda ilerleyen kişi olarak görülür. Sözelimi çocuk, okur olarak yetiştirilirse toplumda kendisini daha iyi ifade eder. Başka bir deyişle anlatma becerisi gelişir. Sever (2013, s. 27) çocuk edebiyatı eserleri ile bu dönemde tanışan çocukların yaşamda üreten bireyler olacaklarını söylemiştir.

Çocuk edebiyatı alanı disiplinler arası bir çalışma alanıdır (Tüfekçi ve Can, 2014, s. 9). Çünkü farklı disiplinlerin birbirini desteklemesi, açıklaması, tamamlaması o alanların daha iyi çözümlenmesine ve geliştirilmesine yarar. Bilim dallarını iş birliği yaşamın karmaşık yapısını daha geniş ve daha derin yorumlamaya olanak sağlar.

Bütün bu tanımların ardından çocuk edebiyatının erken çocukluktan başlayıp çocuğun bilişsel, toplumsal, bilişsel gelişiminde etkili olan, dil ve edebiyat eğitiminin temelini oluşturan özellikler taşıyarak ergenliğe kadar bazen de ergenliği içine alan süreçte oluşan yazılı, sözlü ve zihinsel anlatım alanı olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle çocuk edebiyatı çocuğun kendini gerçekleştirmesini, yaşamı anlamlandırmasını, duyma ve düşünme deneyimlerini artırmasını sağlayan çocuğa özgü bir edebiyattır.

2.1.2 Çocuk Edebiyatının Tarihsel Gelişimi

Tarih boyunca çocuk ve çocukluk kavramları çeşitli biçimlerde algılanmıştır. Rönesans dönemi ile birlikte gün yüzüne çıkan “esas çocuk” kavramı, aydınlanma dönemi ile günümüzdeki içeriği edinmiştir. Ancak çocuk kavramının günümüzdeki karşılığını alması zor aşamalardan oluşmuştur. Neydim (1998, s.11) antik dönemde, çocuk kavramında herhangi bir yaş ayrımı söz konusu olmamakla birlikte çocukların yaşam tarzı ile yetişkinlerin yaşam tarzı arasında bir farkın olmadığını söylemiştir. Küçük bir yetişkin birey şeklinde görülen çocuklar, değer verilmeyen bir varlık olarak algılanırlardı. Ailelerinin üzerlerinde sonsuz yetkiye sahip olduğu çocukların, babalarının isteği doğrultusunda yaşamlarına son verilebilirdi. Bu bakış açısı Orta Çağ’da da etkisini sürdürmüştür (Gündüz, 2005, s. 136). Antik dönem, Orta Çağ ve matbaanın icadı sonrasında 18.yy’ın ortasına kadar çocuk, toplum tarafından kıymet görmemiştir (Neydim, 1998, s. 12). Dilidüzgün (2003, s.28) bu konuda 18.yy’da Rousseau ve Locke gibi düşünürlerin, öne sürdükleri fikirler ile çocuklara yönelik bakış açısının değişmesini sağladıklarını belirtmiştir. Bunun devamında da çocuk kavramının, bilimsel araştırmalara konu olup, araştırma öznesi konumunu almaya başladığını söylemiştir (Dilidüzgün, 2003). Söz konusu değişim çocuk edebiyatının oluşmasına alt yapı hazırlamıştır. Nitekim dünyada, modern çocuk edebiyatı 18. yüzyılın ikinci yarısında Batıda başlamıştır. Türkiye’de ise çocuk edebiyatına yönelik çalışmalar ise 19. yüzyılın ikinci yarısından başladığı görülmüştür (Demirel, 2011, s. 65; Aslan, 2007, s. 67).

2.1.2.1. Çocuk Edebiyatının Dünyadaki Tarihsel Gelişimi

Çocuk edebiyatı 18. yüzyıldan önce okuma-yazma oranının az olması ve kitapların basılma maliyetli olması nedeniyle seçili bir kesime ulaşmıştır. 18. yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde ise günümüzde bilinen çağdaş çocuk edebiyatı sanayileşmenin sonucunda doğan aydınlanma ile yeni bir edebiyat olarak ortaya çıkmıştır. Bu edebiyat içinde çocuklar dışında daha çok yetişkinler yer almıştır. Yetişkinlerin kopyası olarak görülen çocuklar için yeni eserler yazılmamıştır. Yetişkinler için yazılmış eserler çocuğa göre uyarlanmıştır. Başka bir deyişle çocuk edebiyatı dünya tarihinde, başlarda yetişkinler için yazılan kitapların çocuklar tarafından da okunmaya başlanmasıyla ortaya çıktığı görülmüştür. Aslan (2007, s. 67) yetişkinler için olan edebiyattan çocuklara göre olan edebiyata geçişin ilk metin örnekleri olarak Daniel Defoe'dan Robinson Cruseau, Cervantes'ten Don Kişot, Jonathan Swift'in Gulliver'ini söylemiştir.

19. yüzyıla gelindiğinde çocuk edebiyatı bir önceki yüzyıla göre önemli gelişmeler göstermiştir. Günümüzdeki pek çok çocuk klasiği bu dönemde ortaya çıkmıştır. 19. yüzyıldaki gelişmeler çocuğa göre kitapların artması yönündedir. Buna karşın 19. yüzyıldaki kitapların içinde didaktikliğin (aşırı öğreticiliğin) sıkça yer almasıyla çocuklar bir kalıba sokulmaya çalışılmıştır. Bunda toplumsal baskının ve orta çağ düşüncesinin etkisi de olmuştur denilebilir.

20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde okur oranı artmıştır ancak 2. Dünya Savaşı etkilerini göstermeye başlamıştır. Bu dönemde insanlar üzerindeki baskı ile beraber özgür okur ortamı azalmıştır. 20. yüzyılın ortaları, çocuklara okuduğunu sorgulama olanağı verilmeyen katı bir dönem olarak anılmıştır. Aslan (2007, s. 67), bu dönemde eğitim ve edebiyat sisteminin değişmesiyle çocuk gerçekliğine dayanan bir anlayışın edebiyata girmiş olduğunu ve bu anlayışla eleştirel okumanın gelişeceğini söyleyerek 2. Dünya Savaşı sonrası çocuk edebiyatını yorumlamıştır. Çocuk gerçekliği, çocuğun özünde ilgi alanlarının ve dünyaya bakış açısının yaş olarak farklılığını gösterir denilebilir. Başka bir deyişle çocukların yetişkinlerin bir kopyası olmadığı ve çocukların gereksinimlerinin yetişkinlerden farklı olduğu düşüncesi gelişmeye başlamıştır. Durum böyle olunca çocukların da yetişkin eserleri okuması yerine kendi gerçekliklerine uygun eserleri okumaları daha yerinde olur. Dünyada çocuk edebiyatı 2000 yılı ve sonrasında da gelişimine devam etmektedir.

2.1.2.2. Çocuk Edebiyatının Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi

Türkiye’ de çocuk edebiyatının, çocuklara estetik değerleri yansıtan, okuduğunu sorgulatan ve düş dünyalarını genişleten bir edebiyat olabilmesi için uzun uğraşlar verilmiştir. Aslan (2007, s.75) Türkiye’deki çocuk edebiyatının gelişimine dört döneme ayırmıştır. Bu dönemler:

- 1 Tanzimat Dönemi çocuk edebiyatı
- 2 Meşrutiyet Dönemi çocuk edebiyatı
- 3 Cumhuriyet Dönemi çocuk edebiyatı
- 4 1960’tan günümüze çocuk edebiyatı

Türk edebiyatında 19. yüzyılın yarısına kadar çocuk edebiyatı alanında çalışma bulunmamaktadır. Türk edebiyatında çocuklar için yazılmış olan ilk eser Nabi’nin “Hayriyye” adlı eseridir. Bu eser Tanzimat’tan önce yazılmıştır ve öğüt verici bir eser olarak anılmaktadır.

Tanzimat Dönemi’ne gelindiğinde çocuklara yönelik eserlere nadir olarak rastlanmaktadır. “Türk edebiyatına, yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de ilk edebi türler Batı Edebiyatı’ndan çevirilerle girmiştir” (Aytekin, 2016, s.35). Edebiyatımıza roman alanında çeviri eser olarak girmiş olan “Robinson Cruseau” bu dönemde çocuklar için çevrilen ilk roman olma özelliğini kazanmıştır. Rousseau’nun “Emile” adlı eseri Ziya Paşa tarafından, Jonathan Swift’in “Güiver’in Gezileri” Mahmud Nedim tarafından çevrilen Tanzimat dönemi çocuk edebiyatı ürünlerine örnek gösterilebilir. Öte yandan bu dönemde çocuklar için çıkarılan dergi ve gazeteler (9 sayı Çocuklara Talim, 13 sayı Çocuklara Arkadaş) ile çocuk edebiyatının temelleri atılmıştır.

Meşrutiyet Dönemi’ne geçildiğinde öğretmen okullarında yetişen öğretmenlerle beraber çocuk edebiyatı ilerlemeye başlamıştır. Tevfik Fikret “Şermin” adlı şiir kitabını çocuklar için yazmıştır. “Şermin” dönemin diline göre daha sade bir dille yazıldığı için de şiir çocuklar tarafından daha kolay anlaşılmıştır. Meşrutiyet Dönemi’nde yaygınlaşan bir akım olan Türkçülük akımı ile Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp gibi yazarlar dönemin diline uygun ama içerisinde bulunan öğreticilikle ile çokça karşılaşılan eserler vermişlerdir. Sözelimi, Ziya Gökalp’in “Kızıl Elma” adlı eseri bu dönemin eserlerindendir.

Cumhuriyet Dönemi çocuk edebiyatı için Aslan (2007, s.79) bu dönemde eğitime büyük önem verildiğini, öğrenci sayısında artış olduğunu ancak bu ilerlemelerin çocuk edebiyatını başlangıçta çok olumlu yönde etkilemediğini söylemiştir. Öğrenci sayısındaki artışlar ile öğretmenler öğrencilere daha fazla kitap önerme gereksinimi duymuşlardır. Ancak yeterli sayıda eser bulunmaması çocuk edebiyatını olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun sonucunda da eğitimciler dönemin çeviri yapıtlarına yönelmişlerdir. Sözgelimi, “Küçük Kadınlar” (Louisia M.Alcott) dönemin çeviri yapıtlarındandır. Bu dönemde Batı’nın yaptıkları örnek alınsa da Türk yazar ve şairler özgün eserler verme çabasına girmişlerdir. Bu yazar ve şairler sayesinde 2. Dünya Savaşı sonrasında Türk çocuk edebiyatı daha iyi ilerlemiştir.

Türkiye’de çocuk edebiyatı 1960’lı yıllardan sonra çocuk psikolojisine yönelmiştir. Bu yıllarda adı geçen Kemalettin Tuğcu, eserlerinde acıma duygusunu işleyerek uzun yıllar eserlerinden söz ettirmiştir. Bu yıllarda çocuklar için yazılan dergilerde düzenlenen yarışmalar da çocuk edebiyatının gelişimine katkı sunmuştur. Yine bu yıllardan 1979 yılı UNESCO tarafından Uluslararası Çocuk Yılı olarak ilan edilmiştir ve çocuğun toplumda önemli bir yere sahip olduğu düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır. 1980’li yıllarda yaşanan siyasi olaylar sonucunda ortaya çıkan yapıtlarda siyasi görüşleri çocuklara aşılama çabası eserler olduysa da çok fazla yer edinememişlerdir. 1980’ den günümüze kadar olan zamanda çocuk edebiyatı geçmiş yıllara göre daha hızlı ilerlemiştir. Kitaplara ve okura olan ilgi artmıştır. Bununla birlikte çocuğun toplumdaki yeri önem kazanmıştır. Bu düşüncayı destekleyen bir görüş de şöyledir:

1980’li yıllar sonrasında ise yazarlar, kendi ideolojileri ve dünya görüşleri doğrultusunda çocuğu yönlendirmeye ve biçimlendirmeye çalışırken, çocuğu anlamaya ve keşfetmeye çalışma, onu sorunlarına eğilme gibi bir anlayıştan uzak düşüyorlar. Kendini tüm dünyada kabul ettirebilecek nitelikli çocuk yazarlarının yetişerek bu alanda bir geleneğin oluşturulması ancak çağdaşlaşmanın yavaş yavaş kök salmasıyla birlikte uzun vadede gelişebilir. Son yirmi yıl içinde bu alanda hiç de küçümsenmeyecek olumlu gelişmelerin olduğunu görüyoruz. Ama bu gelişmelerin yaygınlaşarak toplumun tüm katmanlarını kuşatması gereklidir” (İpşiroğlu, 2007, s. 173).

Günümüze yaklaşıldıkça çocuk edebiyatı alanında eser veren yazar ve şair sayısında oluşan artışlar ve bu alanda düzenlenen bilimsel etkinlikler çocuk edebiyatının büyüyerek geliştiğini göstermektedir. Günümüze yaklaşıldıkça adından çokça söz ettiren çocuk edebiyatı yazar ve şairlerini Aslan (2007, s. 82) Aziz Nesin, Aytül Akal, Ayla Çınaroğlu, Çetin Öner, Hidayet Karakuş, Hüseyin Yurttaş, Mavisel Yener, Muzaffer İzgü, Sevim Ak

olarak sıralamıştır. Çocuk edebiyatının gelişmesinde son yıllarda yapılan sempozyumlara örnek olan 2002 yılında düzenlenen Ankara I. Çocuk Edebiyatı Sempozyumu, ödüllü çocuk edebiyatı yarışmaları, hızla artan yayınevleri, çocuklar için çizim yapan çizerlerin sayısındaki artışların etkili olduğu söylenebilir.

2.1.3. Çocuk Edebiyatında Yazınsal Türler

Bu bölümde sırasıyla roman, anı, deneme, şiir, tiyatro ve diğer yazınsal türler yer almaktadır.

2.1.3.1. Roman

Roman, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (2005, s. 1660)'te İnsanın veya çevrenin karakterlerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, kurmaca veya gerçek olaylara dayanan uzun edebî tür olarak tanımlamıştır.

Başlangıçta büyükler için yazılan romanlar, zamanla gençlerin ve çocukların da ilgisini çekmeye başlamıştır. Böylece roman türü çocuk edebiyatı sahasında kendine yer edinmiş ve çocuk romanları yazılmaya başlanmıştır.

Çocuk romanı denildiğinde yalnızca kahramanları çocuk olan romanların akla gelmesi ayrı bir sorundur. Çocuklar, kahramanları çocuk olan romanlardan hoşlandıkları gibi yetişkinlerin maceralarını okumaktan da hoşlanırlar. Çocukları içinde bulundukları toplumdan ayıramayacağımıza göre, onların çevresindeki herkesin yaşamına ilgi duyabileceği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Çocuk romanı yazarken onların yaşları ve gelişimsel özellikleri göz önüne alınmalıdır.

Romanlar çocukların okuma alışkanlığı kazanmaları ve onların boş zamanlarını yararlı bir biçimde geçirmeleri açısından en önemli araçlardan biridir. Romanların çocuğun eğitimi için de önemli yararları vardır. Çocuklara farklı bakış açısı kazandırması, farklı yaşantılar yoluyla yeni deneyimler kazandırması onların eğitimi açısından çok önemlidir. Konuların ve karakterlerin genişliği, olaylar içinde çocuğun kişilik gelişimine yararlı öğelerin kullanılabilmesi, çocuğun kendini karakterle bütünleştirmesi, romandan hoşlanmaları nedeniyle onların eğitimlerinde rahatça kullanılabilir.

2.1.3.2. Anı

Anı, geçmişin izlerini taşıması yönünden önemli bir yazınsal türdür. Aktaş ve Gündüz'e (2007, s. 189) göre anı, "Bilim, sanat ve politika alanında ün yapmış kişilerin, başlarından geçen önemli olayları ya da yaşadıkları dönemin önemli olduğunu düşündükleri özelliklerini gözlemlerine ve bilgilerine dayanarak anlattıkları yazınsal türün adıdır" diye tanımlanmıştır. Anıların okuyucuların ilgisini çekmesi açısından çok dikkatli bir izlenimin sonunda sade bir dille yazılmış olması gerekmektedir. Özellikle ilköğretim öğrencilerine seslenen anılarda, uzun ve ayrıntılı betimlemelerden ve bilgi aktarımından kaçınılmalıdır. Türk Edebiyatında anı türünde birçok eser olmasına karşın, çocukların anı okuma gereksinimini karşılayacak eser yok denecek kadar azdır.

Anı çocukların oldukça sevdiği, ilgisini çekebilecek bir türdür. Bilimde, sanatta, politikada veya başka dallarda başarıya ulaşmış yetişkinlerin yaşam öyküleri çocukların ilgisini çekmektedir. Çocuk bu sayede ülkesine, dünyaya, insanlığa hizmet etmiş kişileri tanıma olanağı bulmaktadır. Bu özelliğinden dolayı çocuğun model alma gereksinimini de karşılamaktadır.

Çocuklar anı okumanın yanında kendi anılarını yazmaya da yönlendirilmelidir. Böylece çocuk kendini ifade etme ve kendini daha iyi tanıma olanağı bulacak, çocuğun yazma alışkanlığını geliştirmesi için de bir fırsat doğacaktır (Kıbrıs, 2010). Bu görüşler doğrultusunda anı için çocukların ilgisini çeken bir tür olduğu söylenebilir.

2.1.3.3. Deneme

TDK Türkçe Sözlük (2005, s. 495)'te "Herhangi bir konuda yeni ve kişisel görüşlerle bezenmiş bir anlatım içinde sunulan düz yazı türü" olarak tanımlanmıştır. Denemenin çocuklara seslenmediği düşünülmektedir. Yalçın ve Aytaş'ın "Çocuk Edebiyatı" (2008) adlı çalışması ile Yılar ve Turan'ın "Çocuk Edebiyatı" (2010) adlı çalışması denemeye yer veren eserlerden ikisidir. Deneme türü kitapların çoğunda "çocuklar için" ibaresi yazmamakta, çocuklar büyükler için yazılmış deneme kitaplarıyla hiçbir sadeleştirme yapılmadan karşı karşıya bırakılmaktadır. Oysaki deneme, çocukların okuma alışkanlığı edinmesinde, kendilerini doğru ifade etmede, bakış açılarını genişletmede, özgür düşünmesinde çok önemli yere sahiptir. Çocuk edebiyatı kitaplarında da çocukların gelişim özellikleri ve bilişsel özellikleri dikkate alınarak örnek deneme metinlerine yer verilmeli, deneme türü göz ardı edilmemelidir. Çünkü deneme çocuğun düşüncesini geliştirmesine doğrudan yardımcı olabilecek bir türdür.

İlk gençlik çağındaki çocuklar bu türe ilgi gösterecek, bu türü okuyarak da bilgi edinecek, çocukların dünya görüşü değişecek, bakış açısı genişleyecektir. Çocuk bu türü bir roman ve öyküyü okur gibi okumaması gerektiğinin de farkında olmalı, karşılaştığı soyut kavramları, tartışmaları yorumlayabilmeli, zevk almaktan çok bilgi alma çabası içinde olmalıdır (Kantemir, 1997). Bu görüş doğrultusunda çocukların deneme türünü roman ve öyküye göre daha dikkatli okumaları gerektiği sonucu çıkabilmektedir.

2.1.3.4. Şiir

TDK Türkçe Sözlük (2005, s. 1867)' te şiir “Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım” olarak tanımlanır. Çocuk şiiri ise Şirin (2000, s. 104) tarafından, “Çocuk şiiri, şiirin çocuksu anaforudur” diye tanımlanır.

Çocuklar her yaş döneminde şiir okumaktan, dinlemekten hatta ezberlemekten epeyce hoşlanırlar. Çocuklar açısından şiiri çekici kılan en önemli özellik kuşkusuz dilselliktir. Çocuk şiir okumaya ilk olarak tekerlemelerle başlar. Daha sonra şiire geçer. Çocuk şiir ve tekerleme sayesinde sözcüklerle oynamaya, kendi düş dünyasını şiire yansıtmaya başlar. Kimi zaman benzetmelerden, kimi zaman ses tekrarlarından yola çıkarak dilin büyüğü dünyasına girer ve dilden estetik bir zevk almaya başlar.

Daha küçük yaşlardan başlayarak şiire ilgi gösteren çocuklara mutlaka şiir okuma, dinleme alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bu konuda da en önemli rol kuşkusuz eğitimcilere düşmektedir. Şiir okuma alışkanlığı kazanmış bir çocuk kendi dilinin, kültürünün yazınsal ve estetik yönlerini kavramış olur.

2.1.3.5. Tiyatro

Tiyatro teriminin kaynaklarda çok fazla tanımı vardır. Sözelimi “Dram, komedi, vodvil vb. edebiyat türlerinin oynandığı yer, bu türleri, izleyiciler önünde sahnede oynayan grup, oyun yazma sanatı, sahnelenmek için yazılmış oyunların tümü” anlamlarına gelmektedir (TDK, 2005, s. 1986) . Çocuklara göre olan tiyatrolar da vardır. Bu tiyatroları Ciravoğlu (2000, s. 1152) yaşanmış ve yaşanması mümkün olayları sahnede canlandırmak için çocuklar için yazılan eserleri çocuk piyesi olarak tanımlamıştır.

Burada kastedilen çocuk tiyatrosudur. Ancak bu kavram iki anlamlıdır. Hem çocukların seyirci konumunda oldukları tiyatro hem de oyuncu konumunda oldukları tiyatro bu kavramla karşılanmaktadır.

Çocukların oynadıkları oyunlar ve dramatizasyon çalışmaları çocuğu tiyatroyla tanıştırır. İlk başlarda içgüdüsel olarak taklitler yapan, mimikleriyle duygularını anlatan çocuk zamanla oyunlarda bu özelliğini biraz daha bilinçli olarak kullanmaya başlar. Eğer okullarda da bu çalışmaya önem verilirse çocuk hem doğuştan getirdiği bu yeteneğini geliştirecek hem de güzel sanatlara ilgi duymaya başlayacaktır. Özellikle anaokullarında yaratıcı dramatizasyon çalışmalarına yer verilerek çocukların hayal güçlerini daha da geliştirmeleri sağlanabilir. Böylece çocuk ana dili becerilerini de geliştirmiş olacak, serbest yorum yapma olanağı bulacaktır.

Tiyatrodan çocuk eğitiminde de yararlanabilir. Çocuğa kazandırılmak istenen davranışlar çocuğun ilgisini çeken bir oyun içinde kolayca verilebilir. Ancak çok fazla öğüt veren, didaktik öğeleri ağır basan oyunlar çocuğu sıkabilir. Bu yüzden bu gibi oyunlardan, uzun diyaloglardan kaçınmak gerekir. Çocuk tiyatrosu yazmak herkesin yapabileceği kolay bir iş değildir. Çocukları, onların ruh dünyalarını iyi tanımak, gelişimsel özelliklerini bilmek gerekir. Çocuk tiyatrosu yazarları, yönetmenleri ve oyuncularını mutlaka çocuk psikologlarıyla ve pedagoglarla iş birliği içinde olmalıdır.

2.1.3.6. Diğer Türler

Yukarıdaki bölümde açıklanan roman, anı, deneme, şiir, tiyatro dışında kalan ve çocuk edebiyatı ürünü olarak değerlendirilen diğer türler şöyle sıralanabilir: öykü, masal, destan ve efsane, gezi yazıları, mektup, biyografi, fıkra, türkü, mani, ninni, tekerleme, bilmece, çizgi roman, doğa ve fen kitapları, gazete ve dergiler vb.

Öykü, “Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düz yazı türü, öykü” (TDK, 2005, s. 891) şeklinde tanımlanabilir. Öyküler ele alınan konuyu belli bir plan içinde anlatırlar. Belli bir plan içinde anlatılan konular da çocuğa edebi okur kimliği kazandırır. Bunun sonucunda çocuklar için yazılan öyküler çocuk edebiyatının en önemli araçlarıdır denilebilir.

Masal, Sakaoğlu’na (1973, s. 45) göre kahramanlarından bazıları hayvanlar ve doğaüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, düş ürünü olduğu durumda dinleyenleri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür. Bu tanımla masal çocukların düş dünyalarını geliştirir sonucuna ulaşılabilir. Olağanüstü durumları anlatan başka bir tür de destandır. Destanlar halk edebiyatının önemli türlerinden biri olduğu gibi çocukların da ilgisini çekmektedir. Destan, daha çok eski çağların kahramanlık olaylarını ve tanrıların, yiğitlerin, ulusların başından geçen olağanüstü durumları anlatan şiirsel ve uzun hikâyledir (TDK, 1948). Çocuklara destanların öğretilmesi, çocukların olağanüstülüklerden keyif alırken anlatılanları değerlendirip mertlik, yardımseverlik, kahramanlık, büyüğe saygı gibi kavramları öğrenmeleri sağlanabilir. Ninniler de destanlar gibi halk edebiyatının önemli bir türüdür. Annelerin bebeklerine söylediği bir tür olduğu için zaten çocuk çok küçük yaşlarda ninniyle karşılaşmaktadır.

Biyografi, merak içerikli yazı türüdür. Yaşayışlarıyla ün kazanmış önemli kişilerin hayatlarını inceleyen eserlere biyografi denir. Çocuklara yazılan biyografilerde konu seçimi çocukların meraklarına göre yapılmalıdır. Böylelikle çocuklar okumaktan daha çok keyif alacaklardır. Çocuk gazete ve dergileri de çocukların okumaya özendirilmesinde, yaşama olan meraklarının giderilmesinde, güncel yaşamla bağlantı kurmasında yardımcı türlerdir. Çocukların genel kültürlerinin artması, okuma zevklerinin gelişmesi, sosyal yaşamla okul yaşamı arasında bağ kurabilmeleri, güncel olayları takip etmeleri gibi çeşitli amaçlarla hazırlanabilir. Gezi yazıları da gazete ve dergiler gibi sosyal yaşamı anlatır. Gezi yazısı, gezilip görülen yerleri, özelliklerini, oradaki insanların yaşantılarını, geleneklerini anlatan düz yazıdır (TDK, 2005, s. 758).

Çizgi roman, görüntülerin peş peşe getirilmesiyle oluşturulmuş bir temsildir. 1990'lı yıllara kadar Türkiye'de her kesimden insana seslenen bu tür, hareket ve macerayı kapsadığı için çocuklar tarafından çok beğenilir (Baş, 2006, s. 88).

Doğa ve fen kitapları özellikle, çocuğun doğayı ve bilim dünyasını tanınmasında, araştırmacı bir ruha sahip olmasında faydalı olur. Bilim dünyasını tanıma olanağı bulan çocuk gelecekte bilim insanı olma düşünce sahip olabilir, bilimsel pek çok konuda sağlıklı bilgilere ulaşabilir.

2.1.4. Çocuk Edebiyatının İşlevi

Çocuk edebiyatı çocuklara okumayı sevdirmekte ve onlara okuma alışkanlığı kazandırmaktadır. Çocuk edebiyatı ürünleri çocukları nitelikli metinlere yönleltmeyi başarabilen onlara zamanla okuma kültürü kazandırabilen bir sorumluluk üstlenmelidir. Başka bir söyleyişle çocuklara adına üretilen nitelikli yayınlar çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan etkili bir uyaran olmalıdır (Sever, 2007).

Yazınsal nitelikli çocuk kitapları çocuğun kendini özgürce geliştirmesini sağlar. Dilsel gelişimi sağlamak çocuk edebiyatının birincil işlevlerinden biridir. Dilsel açıdan anlama ve anlatım becerileri gelişmiş bir çocuk özgürce kendini gerçekleştirme olanağı bulur.

Öte yandan çocuk edebiyatı, eğitimin ve öğretimin de ayrılmaz bir parçasıdır. Özellikle dil ve edebiyat öğretimi dilin olanaklarıyla düşünceyi geliştirmeyi amaçlar. Aynı biçimde düşüncenin sağladıklarıyla da dili geliştirmeyi amaçlar ve bunu yaparken genellikle çocuk edebiyatından yararlanır. Aslan (2017, s. 24)'ın da belirttiği gibi, nitelikli çocuk edebiyatı yapıtları, dil ve edebiyat öğretiminin bütünüleyici nitelikteki en önemli araç-gereçleridir ve öğretimin amaçlarına ulaşması sürecinde anahtar bir bileşen işlevi görürler.

Çocuk edebiyatının özerk benlikli birey yetişmesinde de önemli bir işlevi vardır. Özerk benlikli bireylerin kendilerine güvenleri tamdır. Düşüncelerini ve duygularını rahatlıkla ifade edebilirler. “Özerk benlikli birey” kavramı Aslan (2017, s.15) tarafından sınırları kendi doğrularıyla ve değerleriyle diğerlerinden ayrılmış etkin, girişken, kararsızlık yaşamadan kendini yönetebilen ve yaşamını denetleyebilen, kendi benliğine saygılı, öz değer duygusu gelişmiş, canlı, devingen, atılgan, çalışkan, ekonomik bağımsızlığını kazanmış, öğrenmeye meraklı, soran, araştıran, özgürce düşünen, farkındalık düzeyi gelişmiş kimse olarak tanımlanır. Özerk benlikli bireyler yetiştirmek çocuk edebiyatının işlevlerinden biri olduğuna göre bireylerin yetiştirilmesinde önemli role sahip olan öğretmenlerin de çocuk edebiyatı alanında eser vermiş yazarlara ve onların eserlerinin farkında olmaları gerekmektedir.

Çocuk edebiyatı yaşamı her yönüyle içine alır. Toplumsal konuları çocuğa göre yansıtır. Yaşamın içinden bir edebiyat olan çocuk edebiyatı yalnızca çocukları değil yetişkinleri de içine almıştır. Tüfekçi-Can (2014, s.3)'a göre de çocuk edebiyatı, çocuklar tarafından olduğu kadar yetişkinler tarafından da büyük beğeni toplayan bir edebi alandır.

Çocuk edebiyatı demokratik ve bilimsel eğitime katkı sağlamalıdır (Aslan, 2017, s. 26). Çünkü demokratik eğitim bireyin ilgi ve gereksinimlerine karşılık veren, onu yaşamın etkin bir üyesi kılan eğitim sürecidir. Sonuç olarak dilsel, bilişsel, duyuşsal, toplumsal gelişimde etkili rol oynaması, özür ve özerk benlikli birey yetişmesi, demokratik kültüre katkı sağlaması, okuma kültürüne katkı sağlaması çocuk edebiyatın işlevleridir.

2.2. Çocuk Kitaplarının Taşınması Gereken Biçim ve İçerik Özellikleri

Toplumların temelini oluşturan çocukların eğitilmesi gereklidir. Bu gereklilik tüm dünyada kabul görmüştür. Çocuklar, çocuk edebiyatı kitaplarıyla yaşadığı dönemde ve toplumda bir yere sahip olacağını anlarlar ve yaşamı tanımaya yönelirler. Bu yönüyle çocuk kitapları çocukların yaşamında önemli bir yere sahiptir. Çocuklar için kitap seçimine gereken özen gösterilmeli, gelişigüzel kitap seçiminden kaçınılmalıdır. Çocukların gelişimlerini sağlıklı bir biçimde tamamlamaları isteniyorsa onların ilgi ve beklentilerine uygun kitaplar seçilmelidir (Demirbaş, 2012). Çocuk kitapla etkili bir iletişim kuramadıktan sonra kitabın çocuğun gelişimine katkı sağlaması beklenemez. Bu iletişimin niteliğinin belirleyicisi ise kitabın taşıdığı özelliklerdir. Çocukların kitaba yönelmelerini sağlayan öğeler “biçimsel özellikleri”, çocukların kitapla etkili iletişimini sağlayan öğeler de “içerik özellikleri” olarak nitelendirilebilir (Sever, 2007, s.41).

2.2.1. Biçimsel özellikleri

Kitabın biçimine gösterilen özen okuyucunun kitaba karşı ilgisini uyandırmak adına önem taşır (Demirbaş, 2012). Biçimsel özellikler, kitabın dış yapısıyla ilgili özelliklerini kapsar. Kitabın büyüklüğü, boyutu, ağırlığı, kapağı, içindeki resimlerin niteliği, kâğıdın cinsi, sayfa düzeni, yazı puntosu dış yapısını oluşturmaktadır.

Çocuk kitapları kolaylıkla okunmaya, ağırlık ve hacim yönünden çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır (Karakuş, 2006). Çocukların gelişim düzeyine uygun olmayan ağır kitaplar onları okumaktan uzaklaştırabilir. Çocuk kitaplarının boyutları kolayca elde tutmaya ve taşımaya elverişli olmalıdır. Ama çocuklara kitap alırken hep aynı boyuttaki kitapları seçmekten kaçınmak gerekir. Çünkü çocuklar hep aynı boyuttaki eserleri okumaktan hoşlanmazlar. Değişik büyüklükte kitapları okumaktan zevk duyarlar. Bu nedenle çocuklara zaman içinde değişik boyutlarda kitaplar da okutulmalıdır.

Kitabın kapağı önemlidir. Çocukları kendine çekecek, kitabı sevimli kılacak bir kapak oluşturulmalıdır. Çocuk kitaplarında kapak sağlam ve çocuğun ilgisini çekecek nitelikte olmalıdır. Sağlam olmayan kitaplar çabuk dağılır ve yıpranır bu da çocuğun kitaba olan ilgisini azaltır.

Kitabın kapağında içerikle ilgili ilgi çekici bir resim olmalıdır çünkü kapağın üstündeki resim, çocuğa kitapla ilgili fikir vermesi bakımından önemlidir. Kapak resminin çocuğun yaşına uygun ve konuyla ilgili olmasına özen gösterilmelidir. Sağlam ve çocuğun hoşuna giden çekici bir kapak veya cilt eserin okunma veya uzun süre saklanma şansını çoğaltır. Bu özelliklere dikkat edilmediği takdirde çocukların kitaplara karşı ilgisi azalır (Oğuzkan, 2010, s.374).

Kitabın konusu da resimlerle desteklenmelidir. Çocuk kitaplarında resimler açık, anlaşılır ve konuya uygun olmalı, anlamı bütünlemeli, çocukların hayal gücünü geliştirmelidir. Resimlerin renkleri, konuyu desteklemeli ve metindeki betimlemelere uygun düşmelidir (Şirin, 1987, s.214). Resimlerin baskı kalitesi iyi, çocuklar tarafından anlaşılır, ilgi çekici, çocukların estetik duygusunu geliştirici ve konuları zihninde canlandıracak biçimde tasarlanmalıdır.

2.2.2. İçerik özellikleri

Kitabın konusu, teması, kurgusu (planı), kahramanları, kullanılan dil ve biçim kitabın yapıyı oluşturmakta olduğu görülür. Bir eser biçimsel özellikler bakımından ne kadar başarılı olursa olsun içerik bakımından yetersiz veya başarısızsa çocuklara yararlı olamaz(Oğuzkan, 2010, s.374).

Çocuk kitaplarında konu epeyce önemlidir. Çocukların yaşamlarında onları ilgilendiren her şey çocuk kitabının konusu olabilir. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta bu konunun çocuğa uygun bir biçimde aktarılmasıdır. Konu seçiminin; çocukların ilgi alanlarının, ruhsal özelliklerinin, düşüncelerinin ve beklentilerinin göz önüne alınarak yapılması uygun olacak ve bu durum çocuğa ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Kitaplarda işlenen konuların doğruya bağlı, inanılır, özgün olmasına dikkat edilmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2005, s.36).

Metinlerdeki olay, duygu ve düşüncelerin yazar tarafından belirlenmiş bir düzene göre anlatılması metnin kurgusunu oluşturur. Metin kurguları, hedeflenen yaş grubunun bilişsel

gelişimi göz önüne alınarak hazırlandığında çocuğun metni anlaması ve metinden zevk alması kolaylaşacaktır. Çocuk kitaplarında kurgu; kısa, açık ve anlaşılır bir gelişim çizgisi izlemelidir. Olaylar arasında hem oluşum hem de gelişim bakımından bir tutarlılık olmalıdır. Metin kurgulanırken çocuğun zevkleri dikkate alınmalıdır. Olaylar arasındaki geçişler, çocuğun ilgisini ve merakını sürekli canlı tutabilecek anlatım özellikleriyle gerçekleştirilmelidir (Sever, 2007, s.23). Çocuk kitaplarında, çocuğa uygun yaşam durumları ve çocukların belleğinde yanıtlanması gereken sorular oluşturulup çocuğun düşünmesinin sağlandığı çocuğa göre kurgulanan bir plana yer verilmelidir (Sever, 2007, s.15).

Çocuk hangi yaşta olursa olsun kendini kitaplarda yer alan kahramanlarla özdeşleştirir. Yazar kahramanlarını seçerken bu özelliği göz ardı etmemeli ve çocuk kitaplarında kahramanlar, çocukların gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Çocuk kitaplarında, kahramanların sayısı ise sınırlı olmalıdır. Çünkü kahraman sayısının çokluğu olayı karmaşık duruma getirebilir, çocuk olayın bütünü tam olarak kavrayamaz (Karakuş, 2006). Kahramanlar, çocuğun yeni arkadaşlarıdır. Bu kahramanlarla çocuk, kendi gibi hisseden, düşünen, yanlışlar yapan kişilerin olduğunu fark eder ve kendine güven duygusu gelişir. Kahramanların yaşadıklarıyla çocuk kendi yaşamında nelerle karşılaşacağını öğrenir ya da bu konuda ipuçları elde eder. Bu sorunlarla baş etmenin yollarını kavrar. Yaşamı süresince karşılaşmadığı ancak karşılaşabileceği olayları öğrenir. Metindeki kahramanlarla eğlenir, öğrenir, keşfeder. Kısaca, kahramanla özdeşim kurarak yaşam tecrübesi edinir (Sever, 2007, s.65).

Çocuk kitaplarının dili ise yalın ve duru olmalıdır. Uzun ve karmaşık paragraflara yer verilmemeli, yersiz benzetme ve betimlemeler yapılmamalıdır. Kitabı oluşturan sözcükler ve sözcüklerin kullanıldığı anlam, çocuğun yaşına uygun olmalıdır (Erşahin, 2009). Çocuk edebiyatı yazarları, sözcük ve deyimleri seçerken çocukların okuma yeteneklerini, kavrayış güçlerini ve sözcük hazinelerini dikkate almalıdır (Oğuzkan, 2001, s.370). Çocuklar için hazırlanan eserlerde çocuğa yeni sözcükler sezinletilmeli, sözcük dağarcığını geliştirmek için günlük yaşantısında karşısına çıkabilecek sözcükler de öğretilmelidir (Karakuş, 2006).

2.3. Çocuk Edebiyatı ve Eğitim

Bu bölümde çocuk edebiyatının eğitim ile olan ilişkisinden söz edilmektedir. Eğitimde çocuk edebiyatının yeri ve işlevi üzerinde durulmaktadır.

“Eğitim” terimini Türkçe Sözlük (2011, s. 761) çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye olarak tanımlamıştır. Bu tanımda da belirtildiği gibi eğitim kişilik gelişiminde ve kendini doğru ifaden özgüvenli bireyler yetişmesinde katkı sağlamaktadır.

2.3.1. Dil Eğitimi

Eğitim, son zamanlarda araştırmacılar tarafından “davranış değiştirme” den çok “davranış oluşturma” olarak ifade edilmekte (Kaplan, 1975), dolayısıyla eğitim, toplumun değerler sistemine uygun bir davranış kalıbı oluşturma olarak görülmektedir. Her toplum, her ulus gereksinim duyduğu insan tipini yetiştirmek ve geleceğini onların nitelikleri doğrultusunda planlamak zorunluluğu duyar. Elbette bu insan öncelikle geçmiş dönemlerden aldığı kültürel mirası dil aracılığıyla edinecek ve zamanında yarattığı yeni değerleri de buna ekleyerek sonraki kuşaklara aktaracaktır. Bu da kültürün yaratılıp yaşatılıp aktarıldığı sürecin derinliğini ve zenginliğini ifade etmektedir. Bu kültürel akış, ancak dil ve edebiyatla sağlanabilir. Bu nedenle Türk dilinin ve edebî eserlerinin öğrenilmesi, insan yetiştirmenin önemli aşamalarından biri olarak bilinir.

Dil ile düşünce, iletişim ve toplum arasındaki sıkı ilişki dil eğitiminin ne denli önemli bir alan olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle devletin temel görevlerinden biri de yurttaşlarının okul öncesinden başlayarak iyi bir dil eğitimi almalarını sağlamaktır. Dil eğitiminin temel hedefleri, kişiler ve kurumlar arasındaki iletişimi sağlıklı kılmak, bireylerin niteliklerini çağın gereklerine uygun olarak hızlı ve etkin bir biçimde geliştirmeye olanak sağlamak olmalıdır. Günümüzde toplumsal olayları laboratuvar ortamlarında incelenebilen ve biçimlendirilebilen bir madde gibi görme anlayışı geçerliliğini yitirmiş, tek yönlü neden-sonuç ilişkileri kurma yaklaşımı yerine bir yandan çözümleyici, diğer yandan bütüncül bir bakış açısı kazandıran disiplinler arası çalışma yaklaşımı benimsenmiştir (Yalçın, 2002, s. 19). Bu açıdan bakıldığında, bir toplumda bireylerin dil becerilerinin geliştirilmesini yalnızca dil eğitimi derslerinin konusu olarak görmek yanlıştır. Okul öncesinden başlayarak eğitim sürecinin tüm aşamalarında dil bilincinin oluşturulması yönünde hareket edilmelidir.

Dil eğitiminin temel amacı, insanların düşünme ve iletişim becerilerini geliştirmektir. Günümüzde “dil sanatları” olarak da ifade edilen dil becerileri, genel olarak iki kategoriye ayrılmaktadır: “Anlamaya yönelik dil becerileri: dinleme, okuma, görsel okuma; Anlatmaya yönelik dil becerileri: konuşma, yazma, görsel sunu.” Doğumla birlikte başlayan dil becerileri/sanatları okul öncesinde dinleme ve konuşmayla başlar; ilköğretim birinci sınıfla birlikte okuma ve yazmayla devam eder. Bunlara, özellikle son dönemlerde üzerinde sıklıkla durulan görsel okuma ve görsel sunu da eklenebilir. Türkiye’deki ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında verilen dil eğitime bakıldığında, dinleme/konuşma becerilerinden ziyade okuma/yazma becerilerine ağırlık verildiği görülür. Derslerde yapılan etkinlikler; öğretmen tarafından verilen ödevler genellikle kitap/metin/şiir okuma, özet çıkarma, metin altı soruları yanıtlama, kompozisyon yazma, dil bilgisi kurallarını uygulama gibidir. İlköğretimle birlikte okuma ve yazmaya verilen bu ağırlık, dinleme ve konuşma becerisinin körelmesine, önemsizleşmesine ve niteliksizleşmesine hatta yok olmasına neden olabilir (Güzel, 2006).

2.3.2. Edebiyat Eğitimi

Dil eğitiminin bir üst basamağı olarak düşünülen edebiyat eğitimi, geçmişte olduğu gibi bugün de eğitim programlarının çekirdeğini oluşturmaktadır. Bu yönüyle Türk eğitim sistemindeki dersler arasında her zaman ilk sırayı almıştır. Çünkü edebiyat eğitimi; bireyin kendisini geliştirme, başkalarıyla iyi ilişkiler kurabilme, kendisini başkalarına ifade edebilme, kendisiyle ve çevresiyle barışık bir biçimde yaşamasını sağlama gibi özellikler bakımından bireysel gelişime katkıda bulunan önemli bir eğitim alanıdır. Edebiyat eğitiminde amaç, öğrencilere bilgi edindirmenin yanı sıra üst düzeyde okuma, yazma, konuşma ve dinleme eğitimi de vermektir. Bu sayede bireylerde sanatsal ve estetik bir beğeni çizgisi yaratmak olanaklıdır.

Edebiyat ve edebiyat eğitimi, insanla ve insan topluluklarıyla ilgilenip uğraşma bakımından birbirini tamamlayan, birbiriyle yakından ilişkili olan iki alandır. Çünkü edebiyatın da eğitimin de konusu insandır. İnsanoğlunun yeryüzündeki serüvenleri, doğal ve toplumsal çevresiyle ilişkileri, sağlıklı bir yaşayış özlemi, bu iki alanın ortak konusunu oluşturur (Kavcar, 1994, s. 2). Kantemir (1976), başarılı bir edebiyat öğretiminin gençlerde, yönetim gücü, düşünme ve bilgi edinme becerisi, sosyal yaşama ve belli davranış kurallarına uyma yeteneklerinin gelişmesinde bütün disiplinlerden daha fazla katkıda bulunduğunu düşünmektedir. Bu gelişmede alınacak yol, öğretme-öğrenme süreçleriyle

gerçekleştirilebilir. Bu nedenle edebiyat öğretmenleri çocukların ve gençlerin toplumsal gelişmelerinde en etkili araçları kullanmak zorundadırlar.

Türk milli eğitim sisteminde önemli bir yere sahip olan Türk dili ve edebiyatı derslerinde, dört temel dil becerisinin yanı sıra, öğrencilere edebî kültürü ve ürünlerini tanıtmak ve yazılan eserlerdeki edebî zevki kavrama becerisini de kazandırmak hedeflenmektedir. İlköğretimdeki Türkçe dersi, ortaöğretim basamağında okutulan Türk Dili ve Edebiyatı dersi ile yükseköğretimde okutulma zorunluluğu olan Türk Dili derslerinin ortak bir amacı vardır: Türk insanının ana dilini sözlü ve yazılı anlatımda olabildiğince kusursuz kullanması. Çünkü bir insanın dilini kullanma biçimi, diğer insanlarla kuracağı iletişimi doğrudan etkilemektedir (Cemiloğlu, 2001).

2.3.3. Türkçe Eğitimi

Çocuk, ana dilini aileden ve yakın çevreden öğrenmeye başlar ve daha sonraki süreçte toplumsal çevre içinde geliştirir. Ana dilini kullanmadaki yetkinlik, dört temel dil becerisinin etkin bir biçimde kullanılabilen olmasından geçmektedir.

Türkçe öğretimi dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel dil becerisi ile dil bilgisi alanı üzerine yapılandırılmıştır. Türkçe eğitim-öğretimi sürecince çocuğun dört temel dil becerisini istendik düzeyde edinmesi, geliştirmesi ve ana dilinin beceri alanlarında istenilen yetkinliğe ulaşması amaçlanmaktadır (Lüle-Mert, 2014, s. 24).

Türkçe öğretimi ile amaçlanan, çocuğun ana dilini doğru ve etkin kullanmasını sağlamanın yanı sıra, çocuğun birçok beceride de yetkinleşmesini sağlamaktır. Türkçe öğretimi sayesinde çocuk, temel dil becerileri üzerine gelişimini daha sağlıklı tamamlayacak, bu beceri alanlarında bir yetkinliğe ulaşacaktır ve bu durum ise çocuğun çevresiyle daha iyi bir iletişim kurmasını sağlayacak, toplumsal yaşama uyum sağlamasını kolaylaştıracaktır (Baş, 2015). Baş bu görüşle Türkçe eğitiminin önemi üzerinde durmuştur.

İlköğretim okullarında verilen Türkçe derslerinin genel amaçları; çocuğun anlama ve anlatma yeterliliğini geliştirmek, çocuğa okuma ve dinleme alışkanlığı kazandırmak; çocuğa okuma zevki vermek, çocuğun sözcük dağarcığını geliştirmek, çocuğa ana dili sevgisini kazandırmak ve ana dilini daha etkin ve doğru kullanmasını sağlamak olarak sıralanabilir (Öz, 2001, s. 2).

Türkçe öğretimi metinler aracılığıyla, ders kitapları aracılığıyla gerçekleştirilir. Çocuklara yönelik hazırlanmış olan çocuk edebiyatı ürünlerinin, öğretim programlarını destekler nitelikte olması gerekmektedir. Çocukları hedef kitle olarak gören çocuk edebiyatı ürünleri, okullarda Türkçe eğitiminde kullanılabilir içerikte olmalı, Türkçe öğretim programlarında ifade edilen amaçları öğrenciye kazandıracak nitelik taşımalıdır (Aytaş ve Yalçın, 2012, s. 50).

2.3.4. Türkçe Eğitimi ile Çocuk Edebiyatının İlişkisi

Ana dili eğitimi, anlama ve anlatma becerilerine bağlı olarak dört temel beceri üzerine bina edilir. Anlama becerileri dinleme ve okuma, anlatma becerileri ise konuşma ve yazma olup dil bilgisi de dil becerilerine dâhildir. Bu beceriler, başta ilköğretim okulları olmak üzere hemen her kademedeki eğitim sürecinde (Balcı, 2009, s. 265), bireylerin anlama ve anlatma yönüne katkıda bulunur. Bununla beraber Okul öncesi ve ilköğretim dönemlerinde, çocuk değişik etkinliklere katılmak suretiyle (Demirel, 2000, s. 6) dil becerilerini geliştirir. Son yıllarda, temel dil becerilerinin geliştirilmesinde çocuk edebiyatının işlevi üzerine çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Çocuk edebiyatının, dil eğitiminin malzemelerinden olduğu düşünülmektedir. Baş (2012), anlama becerilerinin hamurunu, anlatma becerilerinin de mayasını çocuk edebiyatının oluşturduğunu belirtir.

Çocuk edebiyatı, bebeklik döneminden başlayarak okul öncesi dönemi ve okul döneminde dil becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir malzemedir. Sağlıklı bir bireyin dil gelişimi anne karnından itibaren başlamaktadır. Doğum öncesinden başlayarak bebeklik ile devam eden süreçte beynin uyarılması dil gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Çocuk edebiyatını geçiş edebiyatı olarak ifade eden Dilidüzgün (2003, s. 26) de çocuk edebiyatının okuma eğitimi vermesi bakımından önemli olduğunu belirtir. Çünkü okumayı seven, okuma alışkanlığı kazanan bir çocuk; dil ve kişilik gelişimini gerçekleştirebilir. Bununla beraber çocuk edebiyatı türleri, Türkçe öğretiminin özel amaçları içerisinde yer alan kitap okuma zevkinin oluşmasında da önemli yere sahiptir (Temizyürek, 2003, s. 165).

Türkçe eğitiminin hedeflerini belirleyen dil ve kişilik gelişimi, çocuk edebiyatını Türkçe eğitime dayandırır. Anlatım ve beceri dersi olan Türkçe; dilin olanak ve güzelliklerinin uygulandığı, eğitim açısından unsurlarla dolu, estetik değer taşıyan metinlere dayandırılarak işlenmelidir. Çünkü çocuk; dilin kurallarını metinde duyumsayacak ve sözcük hazinesini de metinler aracılığıyla geliştirecektir. Sözcük ve kurallar ancak metinlerde can bulur, anlam kazanır, duygu, düşünce ve hayallere tercüman olur. Türkçe öğretiminde metni önemli kılan da bu özelliktir. Türkçe eğitiminin, büyük ölçüde metin odaklı eğitim ilkesine göre işlendiği belirtilebilir.

Çocuk edebiyatı, kişilik ve dil gelişiminin temelini atıldığı ve çocuğu gençliğe hazırlayan çocukluk dönemindeki hedef kitlesine seslenmesi yönü ile edebiyatın içinde en ince ve en duyarlı alandır. Çocuk edebiyatı ürünlerinden çocuğu, gençliğe hazırlaması ve

kişiliğinin olgunlaşmasında yardımcı olması da beklenir. Bu bakımdan eserler; verdiği iletiler konusunda önemlidir. Çocuk edebiyatı ürünlerinden, aynı zamanda her yaştan okurun ilgisini çekebilen ve herkes tarafından okunulabilen, dil ve anlatım özellikleriyle etkili ürünler olması beklenir.

Çocuk edebiyatının hedef kitlesi göz önüne alındığında ürünler; çocukları sıkmadan, okumaya karşı bezginlik uyandırmadan, eğlenceli bir biçimde dil kurallarını sezdirmeli ve kişilik eğitimi açısından da katkılar sağlamalıdır. İlköğretimde; çocuk edebiyatı-Türkçe iş birliği içinde işlenen Türkçe dersinin, dil öğretimi ve kişilik gelişiminde temel olması bakımından önemli olduğu ifade edilebilir.

Sonuç olarak, çocuk edebiyatı, dört temel dil becerisinin geliştirilmesinde, söz varlığının ve görsel okuma becerisinin geliştirilmesinde çeşitli katkılara ve imkânlarla sahiptir. Aytekin (2011, s. 42), çocuk edebiyatının çocukların dil becerilerini geliştirmek için kullanılabilecek ideal bir öğretim aracı olduğunu belirtmiştir. Baş (2012, s.28) ise Türkçe öğretiminin niteliğinin, çocuk edebiyatından faydalanma düzeyiyle ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Türkçe eğitiminde çocuk edebiyatı disiplininden yararlanmak, verilen ana dili eğitiminin niteliğini artıracak gibi, çocukların ruh ve dimağ dünyalarını zenginleştirecek, bilişsel, sosyal ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlayacak onların eğlenme ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacaktır.

2.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıkları üzerine yurtiçinde yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

- Ergün ve Gündüz (2011) “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Çocuk Kitaplarını Değerlendirmesi.” adlı makalelerinde okul öncesi öğretmen adayları tarafından okul öncesi kitaplarının incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının öğrenimleri boyunca teorik bilgiyi aldığı, ancak çocuk kitaplarıyla ilgili hizmet öncesinde uyulamaya dönük faaliyette bulunmadığı için, çocuklar açısından çocuk kitaplarında hangi özelliklere önem verilmesi konusunda tecrübeye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Bu çalışma öğretmen adaylarının çocuk kitaplarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi açısından önemlidir.
- Kan’ın (2011) “Türkçe Öğretmenlerinin Çocuk Edebiyatı İle İlgili Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma” adlı bildirisinde ilköğretim 6. – 8. Sınıf Türkçe öğretmenlerinin, çocuk edebiyatı ile ilgili görüşlerini belirlemek ve bu görüşler doğrultusunda öneriler sunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada katılımcıların tamamı, çocuk edebiyatı ile ilgili bilgi eksikliklerinin olduğunu ve hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler hizmet içi eğitimde çocuk edebiyatı yazarları ve uzmanlarından yararlanılabileceğini belirtmişlerdir. Türkçe öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi yönünden önemlidir.
- Arslan ve Alemdar (2011) “Türkçe ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Edebiyatı Dersine İlişkin Görüşleri” adlı bildirilerinde eğitim fakültelerinin Türkçe Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programlarında öğrenim gören aynı zamanda Çocuk Edebiyatı dersini alan öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve çocuk edebiyatı dersine yönelik görüşlerini belirlemeyi ve bu dersin öğretmen adayları üzerindeki etkililiğini artırmak için öneriler ortaya koymayı amaçlamaktadırlar. Öğretmen adaylarının en çok bildiği çocuk edebiyatı yazarları Gülten Dayıoğlu, Yalvaç Ural, Ömer Seyfettin, Kemalettin Tuğcu, Eflatun Cem Güney, Muzaffer İzgü ve İpek Ongun olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı yazarlarına yönelik farkındalıklarını bulgularında taşıdığı için çalışma önemlidir.

- Türkyılmaz'ın (2015) "Öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Algıları Üzerine Bir İnceleme" adlı makalesinde öğretmenlerin çocuk ve gençlik edebiyatına yönelik algılarının ve düşüncelerinin ortaya konması bu çalışma kapsamında amaçlamıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çocuk ve gençlik edebiyatını öğretici – eğitici yanı ağır basan edebî eserler olarak algıladıkları; bu edebiyat kapsamında Ömer Seyfettin, Gültan Dayıoğlu, Muzaffer İzgü, Kemalettin Tuğcu yanında İpek Ongun gibi yazarların isimlerini önceledikleri; büyük oranda çocuk ya da gençlik edebiyatı adı altında ders almadıkları; 100 Temel Eser'i çocuklara ve gençlere uygun eserler olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir. Bu çalışma öğretmenlerin çocuk edebiyatı algılarını belirlediği için önemlidir.
- Aslan'ın (2016) Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatına İlişkin Bilgi ve Farkındalık Durumları adlı bildirisi Dil ve edebiyat öğretmenlerinin bu konudaki farkındalık durumlarının ortaya konması, verimli bir öğretim ortamı oluşması açısından önemlidir. Bu çalışmada Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının çocuk ve gençlik edebiyatına yönelik farkındalık durumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarından veriler toplanmıştır. Veriler, yazılı bir bilgi formu aracılığıyla toplanmış; betimsel olarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak, adayların büyük bir bölümünün çocuk ve gençlik edebiyatı konusunda eksik bilgilere sahip olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma öğretmen adaylarının çocuk edebiyatına ilişkin görüşlerini belirlediği için ve söz konusu çalışmada geçen yazar ve şairleri de içine aldığı için önemlidir.
- Bozkurt'un (2016) Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Seçimine Yönelik Görüşleri adlı makalesi sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amacındadır. Araştırma sonunda ortaya çıkan bulgulardan birisi, sınıf öğretmenlerinin çoğunun çocuk kitapları seçmeden önce okuduğu ve neden okuduğuna yönelik ise daha çok kitaplarla ilgili sorular sorabilmek, çocukların seviyelerine uygun olup olmadığına bakmak ve içeriğini incelemek için okuduğu belirlenmiştir. Bu çalışma çocuk kitaplarının seçimine yönelik olduğu için önemlidir.
- Yakar, Yılmaz ve Aslan (2016) "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı Kavramlarına İlişkin Algıları" adlı makalelerinde Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı ve edebiyat kavramlarına ilişkin algılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının edebiyat ve

çocuk edebiyatına ilişkin düşüncelerinin işlevle ilgili konularda örtüştüğü; tür, dil, biçim, içerik, yazar/kahraman ve eser isimleri noktasında ayrıştığı belirlenmiştir.

- Hasırcı (2017) Türkçe öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Analizi adlı makalesinde çocuk edebiyatına ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının algı durumlarını mecazlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda “Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatına yönelik sahip oldukları algılar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmen adayları tarafından belirlenen mecazlarda, çocuk edebiyatının taşınması gereken eğitsel ilkelerin birçok yönünün ele alındığı ancak çocuğa eleştirel düşünme kazandırma, yaşam gerçekliğini yansıtmaya, çocuğun yaratıcılığını geliştirme gibi özelliklerine değinilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma çocuk edebiyatının taşınması gereken ilkeler yönünden önemlidir.
- Aslan (2017) “Türkçe Öğretmeni Adayları Tarafından Okunan Çocuk Kitapları” adlı makalesinde çocuk edebiyatı dersini almış Türkçe Öğretmenliği Bölümü 3. sınıf öğretmen adaylarının, öğrenimleri boyunca hangi çocuk kitaplarını, hangi dönemlerde ve kimlerin tavsiyesi ile okuduklarını belirlemeyi amaçlamıştır. En çok okunan kitapların başında Şeker Portakalı, ikinci sırada Küçük Prens ve üçüncü sırada Kaşığı adlı kitapların olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının en fazla çocuk kitabını üniversite döneminde okumuşlardır. Buna ek olarak öğretmen adayları en az çocuk kitabını lise döneminde Bu çalışma öğretmen adaylarının en çok hangi dönemde çocuk kitabı okuduklarını gösterdiği için önemlidir.
- Maltepe’nin (2019) “Türkçe Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçebilme Yeterlikleri” adlı makalesindeki amacı Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinin eğitsel niteliklerine yönelik farkındalıklarının oluşup oluşmadığının ortaya konulabilmesinde Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme yeterliliklerini belirlemektir. Araştırmada nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme konusunda kendini yeterli ve yetersiz gören öğretmen adaylarının hemen hemen eşit sayıda olduğu; kitap seçimi konusunda kendini yeterli gören öğretmen adaylarının ise yeterliklerini, nitelikli çocuk kitaplarının özelliklerine ilişkin bilgileriyle yansıtmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu çalışma Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı eserlerini seçmesine yönelik olduğu için önemlidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde “araştırmanın modeli”, “çalışma grubu,” “veri toplama süreci ve araçları”, “veri çözümleme teknikleri”, “tasarım, geliştirme ve uygulama süreci”, “araştırmanın geçerliği ve güvenirliği” ve “araştırmacının rolü” başlıkları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, genel tarama modelindedir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimiyle belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2016, 109).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma grubu seksen dokuz katılımcıdan oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Veri toplama aracı olarak geliştirilen “öğrenci sormaca formu” alanyazın bilgileri ve üç uzman görüşü doğrultusunda geliştirilmiştir. Bu form ek1’de belirtilmiştir. Bireyden özellikleri hakkında çeşitli madde türleriyle bilgi toplamak amacıyla yapılandırılmış yazılı görüşme aracına sormaca denir. Sormacada katılımcı soruları okur, yorumlar ve yanıtları yazar.

Araştırmanın sormacası, Türkçe öğretmen adaylarına 15 Kasım Perşembe 2018 tarihinde İzmir’de bulunan Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi’nde araştırmacı tarafından veriler toplanmıştır.

Araştırmacının bulunduğu sınıfta, öğretmen adaylarının soru sormaları durumunda araştırmanın tarafsızlığı açısından katılımcıların sorularına ilişkin açıklama yapılmamıştır. Araştırma öncesinde bir ders saatinde katılımcılara bilgi verilmiştir.

Araştırmada katılımcılara genel bir soru sorulmuştur. (Bu çalışma sizlerin günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarınızı saptamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla aşağıda size seksen dört adet yazar ve şairin adı verilmiştir. Bu yazar ve şairlerden yalnızca okuduklarınızı işaretleyiniz ve bir ya da iki eserini öğrencilere tanıtacak olsanız nasıl tanıttırdınız ya da önerecek olsanız nasıl önerirdiniz? Kısaca açıklayınız. Adı verilen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin dışında tanıdığınız varsa adını ve/veya adı aklınıza gelen eserini/eserlerini yazınız.)

Türkçe öğretmen adayları sormaca formunda yer alan, uzman görüşü alınarak belirlenmiş, çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinden yönergede belirtildiği gibi yalnızca okuduğu isimleri işaretlemişlerdir. Tüm bu yazar ve şairlere ek olarak da öneride bulunmak istediği ya da ekleme yapmak istediği bölümleri formun arkasına kompozisyon bütünlüğünde yazmışlardır.

3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci

Katılımcılara uygulanacak olan sormaca formunun bir taslağı oluşturulmuştur. Bu taslak deneme grubu olarak beş kişiye uygulanmıştır. Uygulamadan olumlu dönütler alındıktan sonra üç uzmanın görüşü doğrultusunda sormaca formunun son biçimi verilmiştir. Türkçe öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerine bir ders saatinde uygulama yapılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Öğretmen adaylarına yöneltilen sormaca formundaki yönergeye göre verilen yanıtlar içerik çözümlemesi yolu ile çözümlenmiştir. İçerik çözümlemesi, insan davranışları üzerinde dolaylı yollarla çalışmaya olanak tanıyan bir yöntemdir. İçerik çözümlemesi özellikle sosyal bilimlerde kullanılan ve belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği dizgeli, yinelenebilir bir yöntem olarak tanımlanır (Büyüköztürk, 2016:250). Buna ek olarak Yıldırım ve Şimşek (2011, s. 227) tarafından içerik çözümlemesi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır biçiminde tanımlanmıştır.

Nitel araştırma verileri dört aşamada çözümlenir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2011:228).

1. Verilerin kodlanması:

Verilerin kodlanması aşamasında, katılımcılardan elde edilen veriler incelenmiş, anlamlı bölümlere ayrılmış ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiği bulunmaya çalışılmıştır. Tüm veriler kodlandıktan sonra bir kod listesi oluşturulmuş, bu liste verilerin incelenmesinde ve düzenlenmesinde belirleyici olmuştur. Veriler kodlanırken “verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 232) yöntemi uygulanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesine rehberlik edecek alanyazında bir kavramsal yapı olmadığı için verilerden çıkan anlama göre kodlar üretilmiştir. Bu çalışmada, “yazar”, “şair”, “eser”, “okuma”, “içerik”, “çocuğa göre”, “basmakalıp”, “lisans öncesinde okuma”, “lisans döneminde okuma”, “zaman”, “olumlu değerlendirme”, “olumsuz değerlendirme”, “öneri”, “derslerde kullanma”, “kitap tanıtımı” kodları oluşturulmuştur.

2. Temaların bulunması:

Bu çalışmada verilerin içerik çözümlemesinde kodlar oluşturulduktan sonra kodları daha genel düzeyde açıklamak gerekmiştir. Genel düzeyde açıklamak için belirlen kodlar bir araya getirilip incelenmiştir. Buradan yola çıkarak:

- yazar, şair- eser kodları “yazar ve şairlerin tanınması” temasını,
- okuma- içerik kodları “içerik hakkında bilgi sahipliği” temasını,
- lisans öncesinde okuma- lisans döneminde okuma-zaman kodları “okunma zamanı” temasını,
- olumlu değerlendirme- olumsuz değerlendirme kodları “genel değerlendirme” temasını,
- öneri- dersler- kitap tanıtımı kodları “çocuklara öneri” temasını,
- basmakalıp- çocuğa göre kodları “değerlendirme ölçütü” temasını oluşturmuştur.

3. Kodların ve temaların düzenlenmesi:

Bu aşamada ortaya çıkan veriler okuyucular için anlaşılır bir biçimde tanımlanmıştır. Araştırmacı elde edilen verileri inceleyip tarafsız bir biçimde hazırlanan belirtke çizelgesine işlemiştir.

4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması:

Araştırmacı bu aşamada elde edilen verilerden yola çıkarak bulguları tanımlamıştır. Bulguları neden- sonuç ilişkisi kurarak katılımcıların verdiği yanıtlar alanyazındaki çalışmalar doğrultusunda yorumlanmıştır.

3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

3.6.1. Araştırmanın Geçerliği

Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu biçimiyle ve olabildiğince tarafsız gözlemlemesi anlamına gelmektedir. Nitel araştırmalarda geçerlik ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı olguyu doğru ölçmesiyle yakından ilişkilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Alanyazında iki tür geçerlikten söz edilmektedir. Bunlar “iç geçerlik” ve “dış geçerlik” olarak adlandırılmaktadır. Nitel araştırmalarda iç geçerlik, inandırıcılık olarak adlandırılmaktadır. İç geçerlik (inandırıcılık) araştırma sonuçlarına ulaşırken izlenen sürecin gerçekliğini/doğruluğunu belirleme sürecidir. İç geçerliğin başarılı olabilmesi için araştırmacıların kullanması gereken birtakım aşamalar (uzun süreli etkileşim, derinlik odaklı veri toplama, çeşitleme, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi) bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada iç geçerliği sağlamak amacıyla “uzman incelemesi” ne başvurulmuştur. Uzman incelemesi, araştırma konusuna ilişkin genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış kişilerden, yapılan araştırmayı çeşitli boyutlarıyla incelemesinin istenmesi olarak tanımlanabilir.

Bu araştırmanın; araştırma deseninin ve veri toplama araçlarının belirlenmesi, kategorilerin ve alt kategorilerin oluşturulması ve çözümlenmesi gibi birçok aşamasında nitel araştırma yöntemleri alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuş ve bu görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak çalışmaya devam edilmiştir.

Dış geçerlik, nitel araştırmada araştırmacının vardığı sonuçların benzer ortamlara aktarılabilirlik değerini ortaya koymak olarak belirtilmektedir. Araştırma sonuçlarının

aktarılabiliirliğini artırmak için “ayrıntılı betimleme” yöntemi kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 304-305). Araştırmada dış geçerliği sağlamak amacıyla her iki yöntem de kullanılmıştır. Bu aşamada nitel araştırma konusunda deneyimli bir alan uzmanının görüşleri alınmıştır.

3.6.2. Araştırmanın Güvenirliği

Alan uzmanı görüşleri alındıktan sonra araştırma sorularının açık bir biçimde ifade edildiği, araştırmanın sonuçlarının verilerle uyum içinde olduğu, araştırmacının temel bakış açısı ve araştırmaya yaklaşımının açık bir biçimde tanımlanmış olduğu, verilerin araştırma sorularının gerektirdiği biçimde ayrıntılı ve amaca uygun toplanmış olduğuna karar verilmiştir.

3.7. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, lisans eğitiminde “çocuk edebiyatı” ve “bilimsel araştırma yöntemleri” derslerini; yüksek lisans eğitiminde “bilimsel araştırma teknikleri ve yayın etiği”, “Türkçe öğretiminde nitel uygulamalar” ve “Türkçe öğretiminde sözlük ve terminoloji” derslerini almıştır. Araştırmacı çocuk edebiyatı alanında uzmanlaşmak amacıyla 2016 yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’nde düzenlenen “9. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı” na (UTEOK 2016) katılmıştır. 2017 yılında düzenlenen “IV. International Eurasian Educational Research Congress” adlı eğitim bilimleri sempozyumunda Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEK ve Dr. Arş. Gör. Esra USLU ile birlikte “ Çocuk Edebiyatında Adil Dünya İnancı Ve Kurbanın Değersizleştirilmesi” adlı bildiriye sunmuştur. 2018 yılında, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi’nde, TÜBİTAK projesi olarak açılan Çocuk Yazını Okulu’na katılmıştır. Her sene düzenli olarak yapılan EÇEV (Ege Çağdaş Eğitim Vakfı)’in düzenlediği “Çocuk Edebiyatı Günleri” etkinliklerine katılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıkları araştırılmıştır.

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerini incelemek üzere öğretmen adaylarından oluşan katılımcılardan elde edilen verilerin içerik çözümlemesi yoluyla çözümlenmesiyle ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

4.1. 1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Türkçe öğretmen adaylarının 2000 yılından günümüze çocuk edebiyatı alanında kitapları olan yerli yazar ve şairlere ilişkin farkındalıkları nasıldır?)

Öğretmen adaylarının yanıtlarından çıkan sonuca göre toplamda 36 tane yerli yazar ve şair vardır. Bu yazar ve şairler abecesel sıra ile şunlardır:

Ahmet Ümit, Ali Püsküllüoğlu, Ataol Behramoğlu, Ayla Kutlu, Aytül Akal, Aziz Nesin, Behiç Ak, Cahit Uçuk, Eflatun Cem Güney, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Feyza Hepçilingirler, Gülten Dayıoğlu, Halikarnas Balıkcısı, Hidayet Karakuş, Hüseyin Yurttaş, Kemalettin Tuğcu, Mavisel Yener, Mevlüt Kaplan, Miyase Sertbarut, Muzaffer İzgü, Nabi, Nazım Hikmet, Necati Tosuner, Nilay Yılmaz, Orhan Kemal, Ömer Seyfettin, Rıfat Ilgaz, Sait Faik Abasıyanık, Sevim Ak, Şermin Yaşar, Tevfik Fikret, Yalvaç Ural, Yaşar Kemal, Yusuf Atılgan, Zehra İpşiroğlu ve Ziya Gökalp.

Ahmet Ümit'i tanıdığını belirten 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K63'tür. K63 bu yazarın yalnızca "Masal Masal İçinde" adlı eserini söylemiştir. Olumlu ya da olumsuz yorumda bulunmamıştır. Katılımcı Ahmet Ümit adlı yazarı lisans döneminde okuduğunu söylemiştir.

Ali Püsküllüoğlu adlı yazarı tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K63 olarak görülmüştür. K63 Ali Püsküllüoğlu'na ait eserlerden hiç birini belirtmemiştir. Yalnızca efsanelerinin olduğunu söylemiştir. Ali Püsküllüoğlu'nu tanıdığını belirten katılımcı kitapları ve onların içerikleri hakkında bilgiye sahip değildir. Ali Püsküllüoğlu'na ilişkin olumlu ya da olumsuz yorumda bulunmamıştır.

Ataol Behramoğlu adlı şairi tanıdığını belirten 3 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K66, K70 ve K76'dır. Bu şairin çocuklar için yazdığı şiirleri söylemek yerine daha çok yetişkinlere yönelik olan “Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var” ve “Aşk İki Kişiliktir” adlı şiirleri söyleyen K66, “Dili gayet güzel olan bu şair mutlaka okunmalıdır.” yorumunu yapmıştır. Ataol Behramoğlu’nu tanıdığını söyleyen diğer iki katılımcı (K70 ve K76), şairin eserlerinden hiç isim vermemişlerdir. Bununla birlikte olumlu ya da olumsuz yorumlarda da bulunmamışlardır. Sonuç olarak Ataol Behramoğlu için yalnızca 1 olumlu görüş K66 tarafından belirtilmiştir. Ataol Behramoğlu katılımcı tarafından çocuk edebiyatı eserleri veren bir şair olarak değil de yetişkinler için yazan şair olduğu da belirtilmiştir. Buradan anlaşılan 3 katılımcı da Ataol Behramoğlu’nu çocuk şairi olarak tanımamaktadır.

Ayla Kutlu’yu tanıdığını belirten 2 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K7 ve K10’dur. Bu katılımcılar yazara ait eserlerden hiçbirinin adını anmamıştır. K10 hiçbir yorum yapmamıştır. Buna karşın K7 Ayla Kutlu için “Okumadım, ama öneririm. Önemli bir yazardır.” yorumunu yapmıştır. Ayla Kutlu için 1 olumlu görüş belirtilmiştir. K7 okumadan öneride bulunduğu için çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine hâkim değildir sonucu ortaya çıkmaktadır.

Aytül Akal’ı tanıdığını belirten 2 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K7 ve K78’dir. Aytil Akal’a ait eser adı belirtilmemiştir. Olumlu ya da olumsuz yoruma yer verilmemiştir. Çağdaş yazarlardan olan Aytil Akal öğretmen adayları tarafından yeterince tanınmamaktadır.

Aziz Nesin’i tanıdığını söyleyen 17 katılımcı vardır. Bu katılımcıların K12, K19, K22, K31, K39, K43, K45, K50, K51, K54, K59, K63, K66, K67, K72, K76 ve K89 olduğu görülmüştür. Aziz Nesin’in şu eserleri belirtilmiştir: “Aziz Dedenin Masalları”, “Ah Biz Eşekler”, “Şimdiki Çocuklar Harika”, “Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz”, “Uyusana Tosunum” ve “Mahallenin Kısmeti”. Katılımcılardan K22, K39, K43, K45, K66, K72, K76, K89 olmak üzere toplamda 8 kişi Aziz Nesin ve eserleri hakkında olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemişlerdir. Diğer yandan katılımcılardan K12, K19, K31, K50, K51, K54, K59, K67 olmak üzere 8 kişi olumlu yorum yapmıştır. Yalnızca bir katılımcı (K63) olumsuz yorumda bulunmuştur. Katılımcı görüşlerinden sözelimi, olumlu görüş bildiren K59 “Kitaplarındaki yalın anlatım kolay okunabilirliği sağlamakla beraber, özellikle öykü kitaplarındaki mizahi öğelerin çocukların okurken sıkılmayacağını ve gülerken de bol bol düşüneceğini, olaylar hakkında bol bol neden- sonuç ilişkisi kuracağını, anlatılanların eşduyumu yeteneğini

geliştireceğini düşünüyorum. Ayrıca yazarın anı kitapları da yaşam yolculuklarında öğrencilere ışık olabilir.” demiştir. K31 de “Aziz Nesin’in ‘Ah Biz Eşekler’ adlı eserini okudum. Çok mizahi, akıcı ve sürükleyici bir dili var. Aziz Nesin bu eserde çok nükteli bir dille ve büyük bir mizah ustalığıyla bize bizleri anlattı.” yorumunu yapmıştır.

Behiç Ak’ı tanıdığını belirten 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K7’dir. Yazarı tanıdığını söyleyen K7 yazara ait eserlerin adını anmamıştır. K7 Behiç Ak için olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemiştir.

Cahit Uçuk adlı yazarı yalnızca 1 katılımcı tanıdığını söylemiştir. Bu katılımcı K87’dir. K87 yazarın “Türk İkizleri” adlı eserini okuduğunu söylemiştir. Katılımcı Cahit Uçuk için olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemiştir.

Eflatun Cem Güney’i tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K87’dir. Katılımcı “Açıl Susam Açıl” adlı eserin adını anmıştır. Okuduğuna dair bir yorumda bulunmamıştır. K87 Eflatun Cem Güney için olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca’yı tanıdığını belirten 5 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K39, K43, K50, K66 ve K67’dir. Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın “Çocuk ve Allah” adlı eseri K39 ve K43 tarafından bilinmektedir. “Balina ile Mandalina” adlı eseri de K67 tarafından bilinmektedir. Fazıl Hüsnü Dağlarca’yı tanıdığını söyleyen diğer 2 katılımcı (K50, K66) Dağlarca’ya ait eserlerden hiçbirinin adını anmamıştır. Katılımcılardan K39, K43, K50, K67 olmak üzere toplamda 4 kişi Dağlarca ve eserleri hakkında olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemişlerdir. Yalnızca 1 katılımcı olumsuz görüş belirtmiştir. Olumsuz görüş bildiren K66 adlı katılımcı şu yorumu yapmıştır: “Fazıl Hüsnü Dağlarca’yı bir Türkçe sevdalısı olarak ayrı severim bir şiir sever olarak ayrı severim ama dili ilköğretime yani çocuklara göre biraz ağırdır. Bu yüzden Dağlarca’yı önermiyorum.”

Feyza Hepçilingirler 4 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar: K7, K12, K46 ve K59’dur. K7, K12 ve K59 Hepçilingirler’in eserlerinden hiçbirinin adını anmamıştır. Buna karşın K46 yazara ait “Off Dilim”, “Sihirbaz Babam” ve “Türkü Çocuk” adlı eserleri okuduğunu söylemiştir. 4 katılımcıdan 3 tanesi yazar hakkında olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemiştir. Öte yandan K46 yazarın Off Dilim adlı kitabı hakkında “Off Dilim Türkçe’nin doğru ve güzel kullanımını anlatan çocuklara uygun kitaplardan birisidir.” olumlu görüşünü belirtmiştir.

Gülten Dayıoğlu 32 katılımcı tarafından bilinmektedir. Bu katılımcılar sırasıyla K7, K10, K15, K16, K18, K21, K22, K27, K28, K38, K45, K46, K47, K48, K50, K56, K57, K58, K62, K63, K64, K65, K66, K71, K72, K76, K77, K82, K83, K84, K85 ve K89'dur. Katılımcılardan 15 tanesi (K89, K57, K62, K64, K66, K72, K76, K83, K7, K10, K18, K22, K28, K45, K46) yazara ait eserlerin adını anmamıştır. Diğer 17 katılımcı tarafından Gülten Dayıoğlu'nun eserlerinden "Dört Kardeşiler", "Fadiş", "Yeşil Kiraz", "Sekizinci Renk", "Suna'nın Serçeleri", "Akıllı Pireler", "Ölümsüz Ece", "Sıcak Ekmek", "Kırmızı Bisiklet", "Mo'nun Gizemi", "Ganga", "Dünya Çocukların Olsa", "Işın Çağı Çocukları", "Yurdumu Özledim", "Gökyüzündeki Mor Bulutlar" ve "Ölümsüz Ece" eserleri bilinmektedir. Katılımcılardan K7, K10, K22, K45, K46, K47, K58, K62, K66, K72, K76, K82, K84, K89 olmak üzere toplamda 14 katılımcı Gülten Dayıoğlu ve eserleri hakkında hiçbir görüş belirtmemiştir. Katılımcılardan yalnızca 1 kişi (K15) Gülten Dayıoğlu için "Dram içerdiği için önermem." diyerek olumsuz değerlendirme yapmıştır. Diğer yandan olumlu değerlendirmede bulunan K16, K18, K21, K27, K28, K38, K48, K50, K56, K57, K63, K64, K65, K71, K77, K83, K85 olmak üzere toplamda 17 katılımcı vardır. Sözelimi, olumlu değerlendirmeler: "Kırmızı Bisiklet eseri eğlenceli öğeler barındıran okuma zevki uyandıracak bir eserdir." (K48) "Çünkü kitapları çocuk psikolojisine ve durumuna tam olarak hitap eden kitaplardır. Kitaplarında ele aldığı konularda gündelik yaşantının içinden, her zaman karşılaşılabileceğimiz durumlardır. Ayrıca dili de sade ve gayet anlaşılırdır 'Dört Kardeşiler', 'Sekizinci Renk' ve 'Fadiş' kitaplarını şiddetle tavsiye ederim." (K21) "Gülten Dayıoğlu'nun 'Dünya Çocukların Olsa' adlı eseri benim şuan ki politik düşüncelerimi, inancımı, insanlara ve dünyaya bakış açımı, beni ben yapan ve kişiliğimin temel yapıtaşını oluşturan çocukluğumu derinden etkileyen ve okuduğum bu kitaptan sonraki diğer kitaplar hiçbir zaman 'Dünya Çocukların Olsa' adlı kitap kadar etkilemedi." (K71). Bunların dışında K50 "Bu girişi macera konusuna uyarlayıp Gülten Dayıoğlu'nun 'Mo'nun Gizemi' serisinden bahsederek başka zaman uygulanabilir ya da aynı sınıfta ilerletebilirim. Kardeşimin bu kitabı okuduğunu ve sonunda çok etkilenip ağladığını söylemek çocuklar üzerinde eminim etkili olacaktır." görüşü ile çocuğa görelilik ilkesinden dışarı çıkıp kardeşinin ağlamasının kitabı etkileyici kıldığını söyleyerek basmakalıp bir yorum yapmıştır. Gülten Dayıoğlu yerli yazar ve şair arasından 32 katılımcı tarafından adı söylenerek en çok tanınan yazar olarak belirlenmiştir.

Halikarnas Balıkcısı (Cevat Şakir Kabaağaçlı) 2 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K45 ve K75'tir. K45 yazarın eserlerinden bahsetmemesine karşı K75 "Aganta Burina Burinata", "Mavi Sürgün", "Anadolu'nun Sesi", "Uluç Reis", "Turgut Reis", "Deniz Gurbetçileri" adlı eserleri bildiğini belirtmiştir. K45 ve K75 bu yazarın çocuklar için uygunluğundan ya da uygunsuzluğundan bahsetmek yerine Bodrum aşığı oluşuna vurgu yapmışlardır. 2 katılımcı da olumlu görüş belirtmişlerdir. Sözelimi, K75 olumlu görüşlerini şöyle belirtmiştir: "Halikarnas Balıkcısı anlaşılmayan, çağın çok üzerinde insancıl düşüncelere sahip bir Akdeniz aşığıdır. Onun denize olan sonsuz sevgisi politik bir sürgünden sonra ortaya çıkmıştır. Bilinçaltında gizli olan bu deniz aşkı 'Aganta Burina Burinata' ile ilk adımını atmış. Mavi Sürgün ve Anadolu'nun Sesi gibi farklı türlerdeki eserleriyle devam etmiştir. 25 yılını geçirdiği bu medeniyetler beşiği yani Bodrum onun eserlerinde kimi zaman Platon, kimi zaman Uluç Reis gibi isimlerle özdeşleşmiştir. Bodrum'un saflığı, temizliğini yaşamış olan bu büyük aydın herhalde şimdi yaşasa kahrından ölürdü. 'Uluç Reis', 'Turgut Reis', 'Deniz Gurbetçileri' 100 temel eser arasındadır."

Hidayet Karakuş'u tanıdığını belirten 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K22'dir. Bu yazara ait eser belirtilmemiştir. K22 Hidayet Karakuş hakkında olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemiştir.

Hüseyin Yurttaş 5 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar, K7, K22, K45, K55 ve K58'dir. Hüseyin Yurttaş'ı tanıdığını söyleyen 5 katılımcı arasından yalnızca K55 "Benim Mavi Gezegenim" adlı eseri söylemiştir. Olumlu ya da olumsuz yorumlar yapılmamıştır. K55 Benim Mavi Gezegenim adlı şiir kitabı için "Çocuklar için yazılmış şiir kitabıdır." ifadesini kullanmıştır.

Kemalettin Tuğcu'yu tanıyan 2 katılımcı vardır. Bu katılımcılar, K5 ve K87'dir. Bu yazara ait eser belirtilmemiştir. Kemalettin Tuğcu için 1 olumsuz, 1 olumlu görüş bildirilmiştir. Sözelimi, olumlu görüş bildiren K5 "Kemalettin Tuğcu'yu önerirdim. Ben çok okumadım ama baktığımda çocuklar için yararlı olabileceğini düşünüyorum." diye belirtmiştir. Olumsuz görüş bildiren K87 "Özellikle öğretmen olunca Kemalettin Tuğcu'nun eserlerini okutmam. Çünkü çocuk psikolojisi açısından sıkıntılı eserlerdir." diye belirtmiştir.

Mavisel Yener'i tanıdığını söyleyen 2 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K7 ve K59'dur. Bu yazara ait eser adı belirtilmemiştir. Eser adı belirtilmediği gibi olumlu ya da olumsuz görüş de belirtilmemiştir. Mavisel Yener günümüz yazarlarından olmasına karşın öğretmen adayları tarafından yeterince tanınmamaktadır.

Mevlüt Kaplan'ı tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. K12 tanıdığını söylemiştir ancak Mevlüt Kaplan'ın eserlerini belirtmemiştir. Katılımcı olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemiştir.

Miyase Sertbarut'u tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K37'dir. Miyase Sertbarut'un "Ünsüz Youtuber'ler" adlı eserinden bahsedilmiştir. K37 Miyase Sertbarut için "Güncel sorunları konu edinen iyi bir yazardır." olumlu yorumunu yapmıştır. Miyase Sertbarut için olumsuz yorum yapılmamıştır. Katılımcı Miyase Sertbarut adlı yazarı lisans döneminde okuduğunu belirtmiştir.

Muzaffer İzgü'yü tanıyan 13 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K10, K18, K21, K23, K43, K47, K56, K57, K62, K67, K70, K72 ve K78'dir. Muzaffer İzgü'nün şu eserleri belirtilmiştir: "Nasıl Baba Oldum", "Pazar Kuşları", "Zıkkımın Kökü", "Bando Takımı", "Ökkeş Serisi", "Ananemin Gramafonu" ve "Uçan Eşek". Katılımcılardan K10, K18, K47, K62, K78 olmak üzere toplamda 5 kişi yazar hakkında hiç yorum yapmamıştır. 1 katılımcı olumsuz görüş belirtmiştir. Olumsuz değerlendirme yapan K23 ise "Muzaffer İzgü çocuk ruhuna yeterince değinememiştir ve nitelikli eser verememiştir." diye söylemiştir. Katılımcılardan K21, K43, K56, K57, K67, K70, K72 olmak üzere toplamda 7 kişi olumlu değerlendirmede bulunmuştur. Sözelimi, olumlu değerlendirme yapan K56 "Muzaffer İzgü'nün dili eğlenceli ve akıcıdır. En dramatik olaylar bile okurken sizi güldürebilir." demiştir. Buna ek olarak K57 "İlkokuldayken en büyük zevk aldığım kitap serisi 'Ökkeş' idi. Muzaffer İzgü, maceraları ile beni içine çekmişti. Ökkeş'in yöresel ağızla konuşması ise ben hep güldürüyordu. Çocukları bu komedinin içine çekiyordu." demiştir. K57 bu yorumuyla Muzaffer İzgü'yü lisans öncesinde okuduğunu açıkça belirtmiştir. K78 de yine Muzaffer İzgü hakkında olumlu yorum yapmıştır ve çocuklara bu yazarı önereceğini şu sözlerle belirtmiştir: "Muzaffer İzgü: Yazarımız kitap fuarlarında çocuklarla el ele tutuşarak fotoğraf çekilir ve kitapları imzalar. Onu uzaktan gördüğünüzde çok tatlı bir dede ile karşılaşırsınız. Ne yazık ki şimdi cennete gitti ve bize muhteşem kitaplarını bıraktı. Her kitabını çikolata yercesine okuyacağınıza eminim."

Nabi'yi tanıyan 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K10'dur. "Hayriyye" adlı eserinin adı anılmıştır. K10 Nabi ile lisans döneminde tanıştığını söylemiştir. Olumlu ya da olumsuz değerlendirme yapmayan K10 şöyle demiştir: "Çocuklar için yazılan bir eserdir. Derste görmüştüm." Nabi lisans döneminde görülen çocuk edebiyatı derslerinde çocuk edebiyatının Türk tarihindeki başlangıcı olarak verildiği için K10 da bu yazarı dersten hatırladığını belirtmiştir. Bunun dışında çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine dair görüş belirtmemiştir.

Nazım Hikmet'i tanıdığını belirten 6 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K16, K34, K43, K48, K56, K76'dır. K16 ve K48 Nazım Hikmet'in "Sevdalı Bulut" adlı eserinden bahsetmişlerdir. K16 ve K48 dışındakiler de Nazım Hikmet'in tüm şiirlerini önermişlerdir. "Sevdalı Bulut" çocuklar için yazılmıştır. Nazım Hikmet için olumsuz görüş belirtilmemiştir. 6 katılımcı da olumlu görüş belirtmiştir. Olumlu görüşlerden K48 şöyle demiştir: "Sevdalı Bulut, çocuklar için uygun ve resimlerle de ilgi çekebilecek eserlerdendir. Ayrıca bulmaca, bilmece gibi eserler de çocuk edebiyatına katkı sağlayan kitaplardır." Buna ek olarak K16 da "Nazım Hikmet'in 'Sevdalı Bulut' isimli eseri de oldukça uygun bir eser, çocuklara okutulabilir." yorumunu yapmıştır. Başka bir katılımcı olan K34 "Nazım Hikmet'i okumak, hayal dünyanızı zenginleştirir. Sizi rahatlatır. Ufkunuzu genişletir. Dünyaya farklı pencerelerden bakmanızı söyler. Şiirin için duygu ve düşüncelerinizi bulmak mümkün. Çünkü Nazım Hikmet'in şiirleri herkese hitap ederek, herkesin kendisinde bir şey bulmasına olanak verir. Şiirlerini okuduğunuz zaman ne okudum demezsiniz, keşke daha önce de okusaydım dersiniz." görüşünü belirtmiştir.

Necati Tosuner'i tanıdığını ifade eden 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K59'dur. K59 Necati Tosuner'in eserlerini söylememiştir. K59 Necati Tosuner için olumsuz görüş belirtmiştir. K59 "Necati Tosuner'in kitaplarını değil ama bir dergide yazılarını okudum, sırf o yazıları temel alırsam önermem çünkü yazıları karamsar bir seyrde ilerliyor." demiştir.

Nilay Yılmaz'ı tanıdığını belirten 3 katılımcı vardır. Bu katılımcılar, K7, K78 ve K89'dur. Yazar "Meraklı Bir Somon Balığının Maceraları" adlı eseriyle K78 tarafından bilinmektedir. Katılımcılardan K7 ve K89 olmak üzere 2 kişi olumlu ya da olumsuz yorumda bulunmazken K78 "Kendisi TEGV'de bir gönüllüdür. Yazar olmadan önce çocuk kitaplarını okumayı çok seviyormuş. 'Meraklı Bir Somon Balığının Maceraları' adlı kitabı sizin için önerebilirim." olumlu yorumunu yapmıştır.

Orhan Kemal'i tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K57'dir. K57 "İnci'nin Maceraları" adlı eseri ile çocuklar için Orhan Kemal'i tanımıştır. K57 Orhan

Kemal hakkında olumlu yorumda bulunmuştur. Buna göre “Listede yer almayan Orhan Kemal’in ‘İnci’nin Maceraları’ kitabını da küçükken beğenerek okumuştum.” yorumu K57 tarafından yapılmıştır.

Ömer Seyfettin 31 katılımcı tarafından tanınmaktadır. Bu katılımcılar, K5, K7, K10, K15, K16, K19, K22, K31, K34, K38, K39, K45, K54, K55, K56, K61, K62, K63, K65, K70, K73, K76, K77, K79, K80, K81, K83, K85, K86, K87 ve K88’dir. Ömer Seyfettin katılımcılar tarafından “Bomba”, “Yüksek Ökçeler”, “Başını Vermeyen Şehit”, “Kaşağı”, “Pembe İncili Kaftan”, “Bahar ve Kelebekler”, “Falaka”, “Beyaz Lale”, “Perili Köşk”, “Diyet” ve “Yalnız Efe” adlı eserleriyle bilinmektedir. Katılımcılardan K5, K34, K38, K61, K73 olmak üzere toplamda 5 kişi olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemişlerdir. K16, K39, K45 K53, K62, K46, K81, K88 olmak üzere toplamda 8 kişi olumlu görüş belirtmişlerdir. Sözelimi, K45 “Türk edebiyatının en önemli hikâye yazarıdır. ‘Falaka’ adlı kitabında köy meydanında cezaya çarptırılıp falaka atıldığını hatırlıyorum.” ve K76 “Türk klasikleri, olay hikâyeciliği denilince akla gelen yazar. Sayısız hikâyeleri var. ‘Kaşağı’, ‘Forsa’, ‘Perili Köşk’ bunlardan yalnızca birkaçıdır. Yazarın hikâyeleri ortaokuldan başlayarak tüm öğrencilere okutulabilir.” diyerek olumlu yorum yapmışlardır. Buna karşın K7, K10, K15, K19, K22, K31, K54, K55, K56, K63, K65, K70, K76, K77, K79, K80, K83, K85, K86, K87 olmak üzere toplamda 18 kişi olumsuz görüş sunmuştur. Sözelimi K56 “Ömer Seyfettin’in kitaplarını açıkçası uygun bulmuyorum. Özellikle Kaşağı öyküsünde çocuğun ölmesi karamsarlığa götürüyor. Çocuklara uygun değil.” ve K31 “Ömer Seyfettin’in ‘Kaşağı’ adlı eserini okudum. Hiç beğenmedim asla önermem. Sırf kaşağıyı kırdı diye babasından şiddet gören bir çocuğun yaşadığı acıyı anlatıyor. Kesinlikle çocuklar için uygun değildir” diyerek Ömer Seyfettin hakkında olumsuz yorumda bulunmuştur. K79 da bu görüşlere ek olarak “Türk yazar ve şairler yabancılara oranla daha çok okunmaktadır. En azından kendi adıma durum böyledir. Ömer Seyfettin aslında tamamen çocuklara yönelik bir yazar olarak öğretilmesine karşın bazı kitaplarda çocuklara uygun olmayan sahneler vardır. ‘Başını Vermeyen Şehit’ çocuklar için pek uygun bir eser değildir. ‘Kaşağı’ adlı kitabının alt mesajı da aslında çocuğa yönelik şiddet, korkudur. Çocuğun yüzünden abisinin ölmesi çocuk üzerinde trajik bir durum sergilemekte çocuk düzeyine uygun değildir. Bu yüzden Ömer Seyfettin’in bazı kitaplarına çocuklara ve ailelerine önermem.” diyerek çocuk psikolojisi açısından olumsuz örnek olacağını belirtmiştir.

Rıfat Ilgaz’ ı 12 katılımcı tanıdığını belirtmiştir. Bu katılımcılar: K18, K25, K34, K45, K56, K61, K63, K65, K76, K77 ve K85’tir. Rıfat Ilgaz katılımcılardan gelen yanıtlara göre

“Hababam Sınıfı”, “Halime Kaptan” ve “Bacaksız” adlı eserleriyle tanınmaktadır. Rıfat Ilgaz hakkında olumsuz bir yanıtla rastlanılmamıştır. Katılımcılar olumlu yorum yapmıştır. Sözelimi, K34 “Öğrencilik yaşamını anlattığı için aslında içimizden çıkmış bir kitap okumanızı tavsiye ederim. Eğlenceli bir kitap.” demiştir. K45 de “ Hepimizin bildiği ‘Hababam Sınıfı’ adlı kitabın yazarıdır. Kitapları filme çevrilmiştir. Mizahi yönü güçlüdür.” diyerek “Hababam Sınıfı” adlı kitabın sinemaya taşınmasını konu edinen bir yorumda bulunmuştur.

Sait Faik Abasıyanık’ı tanıyan 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K80’dir. “Son Kuşlar” adlı eseriyle tanınmaktadır. “Son Kuşlar” adlı eser çocuk edebiyatına dâhil edilmediği için katılımcının çocuk edebiyatında yola çıkarak yazar hakkında olumlu ya da olumsuz görüşü bulunamamıştır.

Sevim Ak’ı tanıyan 4 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K12, K23, K59 ve K78’dir. Sevim Ak katılımcılar tarafından belirlenen “Babamın Gözleri Kedi Gözleri”, “Domates Saçlı Kız” adlı eserleriyle bilinmektedir. 4 katılımcı da Ak hakkında olumlu yorum yapmıştır. Sevim Ak için olumsuz değerlendirme yapılmamıştır. Yapılan olumlu değerlendirmelerden biri K23 “Sevim Ak da çocuk edebiyatında önemli yazarlardandır. ‘Domates Saçlı Kız’ adlı kitabını okudum, öğrencilerime de tavsiye ederim.” , K78 “Çocuk ruhunu yansıtan ve sizi geliştiren muhteşem kitaplara sahip bir yazardır. Kitap okumaya bu yazarla başlayacağınıza eminim.” olarak görülmüştür.

Şermin Yaşar’ı tanıyan 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K61’dir. “Dedemin Bakkalı” eseriyle K61 tarafından tanınmıştır. Bu yazar hakkında olumlu ya da olumsuz değerlendirme yapılmamıştır.

Tevfik Fikret’i tanıdığını söyleyen 2 katılımcı vardır. Bunlar K61 ve K62’dir. Çocuk edebiyatının başlangıçlarına dayanan bir eser olan “Şermin” ile tanınmıştır. Katılımcılar bu eseri okumadıklarını belirtmişlerdir ve okumadıkları bir eser üzerinden de olumlu ya da olumsuz değerlendirmede bulunmamışlardır. Buradan yola çıkarak K61 ve K62 çocuk edebiyatının çağdaş yazar ve şairleri hakkında yeterli bilgi birikimine sahip değildir bulgusu ortaya çıkmıştır.

Yalvaç Ural 5 katılımcı tarafından tanınmaktadır. Bu katılımcılar K6, K21,K22, K67 ve K85’tir. “Miço”, “Mırname” ve “Tembeller Orkestrası” eserleri katılımcılar tarafından tanındığı yönde belirlenmiştir. Katılımcılar Yalvaç Ural için olumsuz yorumda

bulunmamışlardır. Tersine 5 katılımcı da iyi değerlendirmeler yapmıştır. Sözgelimi, K21 “Yalvaç Ural da mizahi yapısıyla, çocukların hayal gücüne hitap eden bir diğer önerebileceğim yazardır.” olumlu değerlendirmesi görülmüştür.

Yaşar Kemal’i tanıyan katılımcılar K33, K38, K52, K56, K76’dır. Yaşar Kemal “İnce Memed” eseri ile tanınmıştır. Çocuk edebiyatına uygun görülmediği için olumsuz yorumlar olmuştur. Sözgelimi K33 “Şimdiki akademik bilgilerimle İnce Mehmet’in çocukların seviyesine uymadığını düşünüyorum bu yüzden önermem.” demiştir. Bu beş katılımcı da ‘İnce Memed’ eserinden bahsettiği için çocuk edebiyatı açısından değil de genel edebiyat açısından görüş belirttikleri söylenebilir.

Yusuf Atılgan’ı tanıdığını söyleyen 1 katılımcı vardır. Bu katılımcının K32 olduğu görülmüştür. Katılımcı Yusuf Atılgan’ın belirli bir eserinin adını vermemiştir. “Tüm eserleri güzeldir.” yorumunda bulunmuştur. K32 bu yorumu ile çocuklara göre bir ifade değil de basmakalıp bir ifade kullanmıştır.

Zehra İpşiroğlu’nu bildiğini belirten 1 katılımcı vardır. Bu katılımcı K68’dir. K68 yazara ait eserlerin adını anmamıştır. Daha çok yetişkinler için yazdığını belirtmiştir. Sözgelimi, K68 “Ön sayfada işaretlemiş olduğum yazarların bazıları çocuk edebiyatı alanında değil yetişkinler için de eserler vermişlerdir. Ben ise daha çok yetişkinler için olanlarını okudum. Örneğin Zehra İpşiroğlu’nun tiyatro üzerine yazmış olduğu kitaplarını, denemelerini, dergi yazılarını okudum.” demiştir. K68 bu görüşüyle çocuk edebiyatı alanında yeterli bilgi donanımına sahip olmadığını göstermiştir.

Ziya Gökalp 1 katılımcı tarafından bilinmektedir. Bu katılımcı K87’dir. K87 yazarın yalnızca “Altın Işık” adlı eserini söylemiştir. Sormaca formunda uzman görüşü alınarak belirlenmiş yazarlara ek olarak yazdığını belirtmiştir. Olumsuz görüş bildiren K87 Ziya Gökalp için çocuklara öneride bulunmayacağını “Ziya Gökalp’ı o yaştaki çocuklara okutmam.” sözleriyle ifade etmiştir.

4.2. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Türkçe öğretmen adaylarının 2000 yılından günümüze çocuk edebiyatı alanında kitapları olan yabancı yazar ve şairlere ilişkin farkındalıkları nasıldır?)

Öğretmen adaylarının yanıtlarından çıkan sonuca göre toplamda 27 tane yabancı yazar ve şair vardır. Bu yazar ve şairler abecesel sıra ile şunlardır:

Alexander Dumas, Antoine de Saint Exupery, Astrid Lindgren, Carlo Collodi, Cervantes, Charles Dickens, Christy Brown, Daniel Defoe, Edmonde de Amics, Grimm Kardeşler, Italo Calvino, J. K. Rowling, J.R.R.Tolkien, Jack London, Johnne Boyne, Jonathan Livingston, Jose Mauro de Vasoncelos, Jose Saramago, Jules Verne, La Fountain, Lewiss Carroll, Mark Twain, Oscar Wilde, Roald Dahl, Samed Beghrengi, Tolstoy ve Ursula K. Le Guin.

Alexander Dumas'ı tanıdığını belirten 2 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K25 ve K57'dir. Yazar "Üç Silahşörler" ve "Monte Cristo Contu" adlı kitapları katılımcılar tarafından söylenmiştir. K25 Dumas için olumlu ya da olumsuz hiç yorum yapmamıştır. Buna karşın K57 "Okumayı bana sevdiren bu yazarı listede görememek beni üzdü. Ortaokuldayken okuduğum Alexandre Dumas'ın 'Monte Kristo Kontu' ile okuma alışkanlığı kazandım. Bu yüzden bende yeri çok özeldir. Okumaya yeni başlayan herkese bu kitabı öneririm. Akıcı hikâyesi ve heyecanlı olay örgüsüyle bende birçok duyguyu aynı anda yaşatmıştı." olumlu yorumunu yapmıştır. K57 Alexander Dumas'ı lisans öncesinde okumuştur. Sonuç olarak Dumas için 1 olumlu görüş 1 yorumsuz yanıt bulunmaktadır.

Antoine de Saint Exupery 18 katılımcı tarafından tanıyor olarak ifade edilmiştir. Bu katılımcılar: K6, K13, K26, K27, K30, K35, K42, K44, K45, K48, K55, K61, K63, K69, K72, K74, K84 ve K89'dur. Antoine de Saint Exupery katılımcılar tarafından "Küçük Prens" adlı eseriyle bilinmektedir. Yalnızca 1 katılımcı (K63) "Gece Uçuşu" adlı eseri de bildiğini belirtmiştir. K63 bu durumu "Hepimiz yazarı 'Küçük Prens' ile tanıyoruz ama yazarın 'Gece Uçuşu' ve adını tam hatırlayamadığım iki kitabı daha var." İfadesiyle açıklamıştır. Exupery için katılımcılar olumsuz yorum yapmamışlardır. 18 katılımcı da olumlu görüş bildirmişlerdir. Sözgelimi, K30 "Antoine De Exupery'nin 'Küçük Prens' adlı eserini okuyup oldukça beğenmiştim. Çocukların bu kitabı oldukça beğeneceklerini düşünüyorum. Ayrıca çocukların hayal dünyasını geliştirme ve onların duygu dünyalarına yönelik başarılı bir kitaptır." demiştir. K44 de "Küçük Prens kitabını öğrencilerime tanıtmayı düşünüyorum.

Nedeni, yazarın özellikle yetişkinler için yazdığı bu kitabı 1025 sayfadan 25 sayfaya sadeleştirilmiştir. Çocukların ruhuna hitap eder.” demiştir. K42 “Antoine De Saint Exupery ‘Küçük Prens’ içerisinde oldukça güzel sözlerin olduğu resim ve çizimlerle süslenmiş güzel bir kitap. Bu kitapla ilgili çok sayıda materyal mevcut. Akıllı tahta kullanarak kitapla ilgili güzel bir video ya da bilgilendirme yapılabilir.” diyerek çocuklara kitap hakkında nasıl bilgi vereceğinden bahsetmiştir. Kitabın içeriğinden çok dış özellikleriyle ilgilenmiştir.

Astrid Lindgren yalnızca 1 katılımcı tarafından tanınmaktadır. Bu katılımcı K86’dır. Katılımcı yazara ait kitaplardan “Pippi Uzun Çorap’ın Maceraları” adlı kitabı okuduğunu belirtmiştir. Yazar ve eserleri hakkında olumlu görüş bildirmiştir. K86 “Astrid Lindgren’in kitaplarını öneririm. Özellikle ‘Pippi Uzun Çorap’ın Maceraları’ bizim eğitim sistemimizde cinsiyet eşitsizliğinin körüklendiği bir yaklaşım karşısında benimsememiz gereken bir anlayışın temsilcisi olacaktır. Kız çocuklarının neyi yapıp neyi yapmamasını sürekli belirli norm ve kurallarla onlara dayatan bir topluma karşı özgür bir anlayışı temsil eden bir tiptir kitabın kahramanı.” demiştir.

Carlo Collodi’yi tanıdığını söyleyen 3 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K35, K61, K82’dir. Üç katılımcı da yazarın “Pinokyo” adlı eserini söylemişlerdir. Olumsuz bir yorum yapılmamıştır. Katılımcılardan K35 ve K61 hiç görüş bildirmeyip yalnızca yazarı ve eseri yazmışlardır. Buna karşın K82 olumlu yorum yapmıştır. K82 “Carlo Collodi’nin Pinokyo’su kuşkusuz her çocuk okumuştur ve bilir. Dürüstlüğün ne olduğu konusunda bu eseri önerebilirim.” demiştir.

Cervantes 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcı K25’tir. Cervantes’e ait “Don Kişot” adlı eserin adını vermiştir. Bu katılımcı olumlu ya da olumsuz görüş belirtilmemiştir.

Charles Dickens 6 katılımcı tarafından tanınmaktadır. Bu katılımcılar K4, K22, K63, K69, K76, K86’dır. Yazarın adı geçen eserleri “Oliver Twist” ve “İki Şehrin Hikâyesi” dir. K86 yazar hakkında olumsuz görüş belirtmiştir. K86 “Charles Dickens’ın Oliver Twist’i çokça okutulan bir çocuk kitabı ama bence çocuklar için fazla tramvatik olduğunu düşünüyorum.” demiştir. Hiç görüş belirtmeyenler ve kitap hakkında genel bilgi verenler vardır. Sözgelimi, K4 “Oliver Twist acılar içinde bir çocukluğun öyküsüdür. Oliver yetimhanede büyür. 9 yaşına geldiğinde onu başka yetimhaneye götürürler. Orada arkadaşlarıyla beraber açlık çeker. Daha sonra bir tabutçunun yanında çırak olarak verilir. En

son Londra'ya kaçmayı başarır. Dodger ile tanışır ve kendini bir yankesici çetenin içinde bulur.” demiştir.

Christy Brown adlı yazarı 1 katılımcı söylemiştir. Bu katılımcı K61'dir. Adı geçen eser “Sol Ayağım” adlı eserdir. K61 bu kitap için “Doğuştan engelli bir çocuğun, ailesinin desteği ile giriştiği büyük başarıları anlatılıyor. Engelli doğmuş olsa bile o ümitsizliğe kapılmamış, kendine sorun yapmamış. Kitabı çok beğendim.” olumlu yorumunu yapmıştır.

Daniel Defoe, 8 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K12, K19, K20, K31, K35, K54, K63, K67'dir. Yazarın 2 eserinin isimleri anılmıştır. Bu eserlerin “Define Adası” ve “Robinson Crouse” olduğu görülmüştür. Tanıdığını söyleyen katılımcılardan 5 kişi (K12, K31, K35, K63, K67) Daniel Defoe hakkında hiç görüş belirtmezken K19, K20, K54 olumlu görüşlerde bulunmuştur. Olumsuz görüşe rastlanılmamıştır. Olumlu görüşe örnek olarak K54'ün “Robinson Crouse isimli eserini bilmeyen yoktur. Ben e okumuştum. Macera kitapları okumayı sevdiğim için kısa bir sürede bitmişti. Adada olan olaylar ve yaşam mücadelesi kitabın beni kendine çeken yönüydü. Daha sonra bu kitabın gerçekten yaşanmış olaylar çerçevesinde geliştiğini öğrendiğimde çok etkilenmiştim.” görüşü verilebilir.

Edmondo de Amics'i yalnızca 1 katılımcı söylemiştir. Bu katılımcı K51'dir. Yazarın “Çocuk Kalbi” adlı eseri katılımcı tarafından söylenmiştir. Katılımcı “Bu kitabı küçük yaşlarda okuma fırsatı bulmuştum. O zamanlardan aklımda kalan şey bir çocuğun naif yüreği idi. Hatırladığım kadarıyla ilk başlarda öğretmeni ona ilginç ve korkunç gelmişti. Daha sonra hayranlığı artmıştı. Yanlış hatırlamıyorsam çocuk tanımadığı öğretmeni hakkında gerçekleri öğrendiğinde düşündüklerinden dolayı utanmıştı.” olumlu görüşünde bulunmuştur.

Grimm Kardeşler yalnızca 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcı K73'tür. Grimm Kardeşler' ait eserlerin adı anılmamıştır. Yalnızca masalları vardır diye belirtilmiştir. Olumlu ya da olumsuz hiçbir görüşe yer verilmemiştir.

Italo Calvino yalnızca 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcı K45'tir. Katılımcı yazara ait çocuk kitaplarını söylemek yerine yalnızca “Zor Sevdalar” adlı daha çok yetişkinler için olan kitabı söylemiştir. K45 “Yazar ‘Zor Sevdalar’ adlı kitabında karısının her anını ama her anını fotoğraflıyordu. Daha sonra karısı terk edince karısının olmadığı yerleri fotoğraflıyordu. Tam böyle sakın sakın delireceksin.” demiştir.

J. K. Rowling adlı yazar 15 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K1, K2, K3, K29, K30, K35, K42, K45, K50, K54, K63, K65, K83, K85, K88'dir. Yazar tüm katılımcılar tarafından aynı eserle anılmıştır. Bu eser "Harry Potter" adlı eserdir. 15 katılımcı arasından yalnızca 1 katılımcı olumsuz görüş belirtmiştir. Diğer 14 katılımcının görüşleri olumlu yöndedir. Olumsuz görüş bildiren K85 "Harry Potter kitabının da öğrencilere iyi bir şey katacağını düşünmüyorum." demiştir. Olumlu görüş bildirenlerden sözgelimi, K1 "J.K. Rowling çocukluğumda okuduğum fantastik roman serisinin yazarıdır. 'Harry Potter' ile tanıdım. Gerçek dünya ile sihirli dünyayı tek bir potada kaynaştırmıştır. Uzun soluklu mükemmel bir roman serisine imza atmış. Harry Potter serisini okumamış bir çocuğun hayal etme becerisi yeterince olgunlaşmamıştır." demiştir. Bir başka olumlu görüşte K54 "Harry Potter hala daha güncelliğini ve popülerliğini koruyan bir kitap. Bu kitap fantastik bir kitap. Anne ve babasını öldüren kötü bir büyücüyle küçük bir çocuğun mücadelesi anlatılıyor. Aynı zamanda Hermione ve Ron karakterleri üzerinden verilen güçlü dostluk kitabın en etkileyici yönlerinden biridir. Filmleriyle beraber tüm dünyada bilinen bir seri olmuştur." diyerek Harry Potter'ın çoğunluk tarafından bilinmesinde filmlerinin de etkisi olduğuna vurgu yapmıştır. Başka bir görüşte K29 tarafından yapılmıştır. K29 "J.K.Rowling'in Harry Potter adlı eserini okudum. Bu eseri okuduğumda 5 veya 6. sınıftaydım. O zamanlar farklı bir dünyaya bir kapı gibiydi. Oldukça akıcı ve hiç bitmeyen olaylar vardı. O zamanların verdiği gerçek üstü his bu kitap serisini okumamı söylemişti. Eğer sizde bu büyülü dünyanın içindeyseniz bu kitabı okumalısınız." diyerek yazarı lisans döneminden önce okuduğuna ve çocukların hayal dünyasına katkıda bulunacağını vurgulamıştır. K50 de Harry Potter adlı eserin sinemaya da uyarlandığını "Ayrıca J.K.Rowling'in sinemaya uyarlanan 'Harry Potter' serisinden çocukları bilgilendirmek için çocuklara fal baktırıp baktırmadıklarını ya da büyüye inanıp inanmadıklarını sorar ve bu konuda yaratılmış mükemmel bir evren olduğundan bahsederdim." sözleriyle anlatmıştır.

J. R. R. Tolkien, 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcı K30'dur. Yazarın adı anılan eseri "Roverandam" adlı eserdir. K30 "Tolkien'in 'Roverandam' adlı eseri de fantastik yapısı ile epeyce ilgi çekici bir eserdir. Kitapta bir ejderhanın hikâyesi anlatılmakta bu konu da günümüzde özellikle çocuklar için oldukça ilgi çekici bir konudur." diyerek çocukların ilgilerine yönelik olduğuna vurgu yapan olumlu bir görüş belirtmiştir.

Jack London, 3 katılımcı tarafından bilinmektedir. Bu katılımcılar K24, K25 ve K56'dır. Yazar "Vahşetin Çağrısı" ve "Beyaz Diş" kitaplarıyla bilinmektedir. Katılımcılar olumsuz görüş belirtmemişlerdir. Katılımcıların üçü de kitapları lisanstan önce okuduklarını

söylemişlerdir. Olumlu görüşlerden sözgelimi K56 “Ben olsam öğrencilerime Jack London’un ‘Beyaz Diş’ adlı eserini okumalarını önerirdim. Klasik iyi ve kötü insanların olduğu çocuk hikâyelerinin dışına çıkmaları için farklı bir deneyim olacaktır. Karakterin bir kurt olması ve kitabı tanıtırken öğrencilere karakterin bir kurt olduğunu onları farklı bir hayal dünyasına iteceğini ve fazlasıyla macera ögesi içerdiğinden bahsedirdim. Bu o yaştaki öğrencilerin fazlasıyla dikkatini çekecektir.” yorumunu yaparken K25 de “Öğrencilerime ‘Beyaz Diş’ Jack London’un eserini önermek onlara hayvan sevgisini kazandırmak isteyebilirim. Çocukluğumda en etkilendiğim romanlar arasındadır.” yorumunu yapmıştır. Buradan yola çıkarak katılımcılar Jack London adlı yazarı lisans öncesinde okumuştur ve yazara karşı basmakalıp ifadeler kullanmışlardır yorumu getirilebilir.

Johne Boyne adlı yazarı yalnızca 1 katılımcı belirtmiştir. Bu katılımcı K49’dur. “Çizgili Pijamalı Çocuk” adlı kitabı okuduğunu söylemiştir. K49 “Yakın zamanda okuduğum John Boyne’nin ‘Çizgili Pijamalı Çocuk’ adlı kitabı beni derinden etkiledi. Çocuklara da öneririm. Hitlere gönderme yapan son zamanların en iyi çocuk kitabı diyebilirim. Tabi yetişkinlerde okumalıdır.” görüşüyle kitabı çocuklukta değil de lisans döneminde okuduğunu göstermiştir. Olumlu görüş belirtmiştir. K49 son zamanların en iyi çocuk kitabı diyerek güncel şair ve yazarları takip ettiğini ve onlar hakkında görüş sahibi olduğunu göstermiştir.

Jonathan Livingston adlı yazar 1 katılımcı tarafından belirtilmiştir. Bu katılımcı K16’dır. K16 yalnızca “Martı” adlı kitabın adını anmıştır. K16 kitap için “Jonathan Livingston’un ‘Martı’ isimli eseri çok güzeldir, bir martının ağzından ve gözünden yaşam anlatılmıştır. Burada yine kalabalıklara karışıp kendini kaybetmeyen kendi isteklerine göre hareket eden bir martıdan bahsedilmiştir. Ortaokul öğrencilerine okumaları için öneririm.” demiştir. Sonuç olarak 1 katılımcı yazarın adını anmıştır o da olumlu görüşte bulunmuştur.

Jose Mauro de Vasconcelos 8 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K4, K40, K45, K50, K51, K55, K63 ve K80’dir. Yazar tüm katılımcılar tarafından “Şeker Portakalı” adlı esriyle bilinmektedir. Katılımcılar olumsuz görüş belirtmemişlerdir. Katılımcıların K4, K50, K55 olmak üzere toplamda 3 kişi hiç görüş bildirmeden yalnızca yazarın adını ve eserini yazarken diğer 5 katılımcı yazar ve eserleri hakkında olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. Sözgelimi, K51 “Yaşamımda okuduğum en güzel kitap. Bir çocuğun tüm duygularını nasıl bu kadar güzel anlatılabilir. Acıları, heyecanı, üzüntüleri, başına gelenleri, Babasına olan kırgınlığı... Babasına olan kızgınlıklarını bile çok sevmişim.

Sınıf ve okul kitaplıklarında başköşede bulunacak bir eser.” demiştir. K40 da “Küçük Zeze’nin afacanlıklarını, çok gizli ve özel arkadaşını anlatan, Zeze’nin nasıl kısa sürede büyüdüğünü en güzel yaşlarını sizin yaşlarınız olduğunu anlatan bir kitap. Büyümek her zaman güzel bir şey değildir diyor Zeze. Kitap öyle güçlü ki bu yaşta okuduğunuzda başka biraz daha büyüdüğünüzde başka. Yetişkin olduğunuzda bambaşka şeyler kazandıracak sizlere. Ben okuduğumda kendi çocukluğumu buluyorum. Ve hep özleyorum. Çocuklar mutlaka okumalı.” diyerek çocukların mutlaka okuması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Jose Saramago 4 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K7, K31, K46, K68’dir. Yazarın “Körlük”, “Görmek”, “Bir Filin Yolculuğu”, “Ölüm Bir Varmış Bir Yokmuş” adlı eserleri katılımcılar tarafından bilinmektedir. Katılımcılar adı anılan eserlerin daha çok yetişkinlere yönelik eserler olduğu ama öğrencilerin ileriki yaşantılarında okumaları gerektiğini öne süren olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. Sözelimi K31 “Jose Saramago’nun ‘Körlük’ adlı eserini okudum. Öğüt verici bir dili var. Hikâyelerini betimlemelerle uzatmazsa hikâyeleri daha iyi sayılır. Betimlemelerin çokluğu çocuklar için uygun değildir. Büyüdüklerinde okuyabilirler.” demiştir. Yazar hakkında olumsuz yorum yapılmamıştır.

Jules Verne için 16 katılımcı tanıyorum demiştir. Bu katılımcılar K23, K28, K35, K39, K48, K51, K52, K53, K56, K64, K67, K69, K72, K76, K85 ve K88’dir. Yazara ait “80 Günde Devri Âlem”, “Aya Yolculuk”, “Denizler Altında 20 Bin Fersah”, “Balonla Beş Hafta” ve “İki Yıl Okul Tatili” eserlerinin adı anılmıştır. Katılımcılar olumsuz görüş belirtmemişlerdir. Katılımcıların K35, K52, K76, K85, K88 olmak üzere toplamda 5 kişi hiç görüş bildirmeden yalnızca yazarın adını ve eserini yazarken diğer 11 kişi olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. Sözelimi, K36 “Jules Verne’nin ‘Aya Yolculuk’ kitabını öneririm. Bu kitabı 10 yaşında okumuştum. Ve uzayla ilgili kavramlar daha o zaman ilgimi çekmeye başlamıştı. Yazarın dili ve anlatım şekli çok etkileyiciydi. Daha 10 yaşındaki bir çocuğu kendisine tamamen çeken, hayal dünyasını zenginleştiren bir kitaptır. Bu yazarın ‘80 Günde Devri Âlem’ adlı eserini de tavsiye ederim.” görüşünde bulunmuştur. K36 bu yazar ile lisans öncesinde tanışmıştır. K64 de “Balonla Beş Hafta çok sürükleyici bir kitap. Macera severler için uygundur. Çocuklarda herkes gibi gezip görmeyi sever, u kitapla gezmeyi keşfetmeyi öğrenecekler.” demiştir. Bir başka olumlu görüş olan “Jules Verne’nin ‘80 Günde Devri Âlem’ eserini önerirdim. Bu eseri heyecanlı sürükleyici kitabın başından sonuna kadar zevkle okunacak bir eser olarak gösterirdim. Bu gibi eserlerin yaratıcı düşünce becerilerini geliştirdiği hayal dünyamızı zenginleştirdiğini düşünüyorum” K73 tarafından belirtilmiştir.

La Fontaine yalnızca 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcı K73'tür. Grimm Kardeşler' ait eserlerin adı anılmamıştır. Yalnızca masalları vardır diye belirtilmiştir. Olumlu ya da olumsuz hiçbir görüşe yer verilmemiştir

Lewiss Carroll 3 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcıların K16, K81, K85 olduğu görülmüştür. "Alice Harikalar Diyarında" adlı eser 3 katılımcının da söylediği eserdir. Yazar ve eseri hakkında olumsuz görüş bulunmamaktadır. K16 ve K85 yalnızca yazarın adını vermişlerdir. K81 "Alice Harikalar Diyarında kitabı çocuklara önerebilecek kitaplar arasındadır. Hem çocukları etkileyebilecek fantastik öğelere yer verilmesi hem de karakterleri, olay örgüsü bu kitabın okunacak önemli kitaplar arasında olmasını sağlıyor. Ben çocukken okuduğumda beni çok etkileyen bir kitaptı." olumlu yorumunu yapmıştır.

Mark Twain adlı yazar 9 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K19, K22, K26, K54, K66, K69, K76, K77 ve K85'tir. Mark Twain, "Tom Sawyer'in Maceraları" adlı kitabıyla 9 katılımcı tarafından bilinmektedir. Mark Twain ve kitabı hakkında olumsuz görüşe yer verilmemiştir. Katılımcıların K22, K69, K76, K77, K85 olmak üzere toplamda 5 kişi hiç görüş bildirmeden yalnızca yazarın adını ve eserini yazarken 4 kişi (K19, K26, K54, K66) olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. Sözelimi, K66 "Mark Twain yaşamıma 'Tom Sawyer' ile girmiştir. Muhteşem güzellikte ve akıcı bir kitaptır. Öğrencilerime tavsiye ederim." demiştir. K69 "Mark Twain iyi bir yazardır" diyerek genel bir görüş belirtmiştir.

Oscar Wilde'i tanıyan 4 katılımcı vardır. Bu katılımcılar K29, K57, K63 ve K76'dır. Yazar katılımcılar tarafından "Dorian Gray'ın Portresi" ve "Mutlu Prens" eserleriyle bilinmektedir. Burada Dorian Gray'ın Portresi'ni söyleyen K57 bu kitabın çocuklara önerilemeyeceğini ama aynı zamanda okumaları gerektiğini de "Kitaptaki estetik anlayışı belki de bugün sanatı bu denli sevmeme kaynak oldu. Seneler geçse de bu kitabı unutamıyorum. Kitap bana çok ağır geldi. Çocuklar anlamakta zorlanabilir ama okumalıdır." diyerek anlatmıştır. Sonuç olarak yazar hakkında 3 kişi olumlu ya da olumsuz konuşmazken 1 kişi de olumsuz görüş sunmuştur.

Roald Dahl 1 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K48'dir. "Charlie'nin Çikolata Fabrikası" adlı eserini söylemiştir. K48 "Çocuklara ahlaki değerleri öğreten bir eser olmakla birlikte hayallerin gerçekleştiğini anlatan bir eserdir." diyerek görüşünü belirtmiştir.

Bu yazara ait adı anılan eser başka katılımcılar (K14, K15) tarafından da yazılmıştır ancak yazarın adı geçmemiştir.

Samed Behrengi 12 katılımcı tarafından söylenmiştir. Bu katılımcılar K8, K9, K16, K23, K27, K45, K46, K48, K57, K63, K78 ve K79'dur. Yazarın adı anılan eserleri "Küçük Kara Balık", "Bir Şeftali Bin Şeftali" ve "Kel Deve" adlı eserlerdir. Katılımcılardan yalnızca K45 "Küçük Kara Balığın özgürlüğü seçtiğini anlatmış. Ölmüş de olabilir. Okuduğumda günlerce ağlamıştım. Niye balığın ölme ihtimali çocuğa yansıtıyoruz? Çocuklar kötü etkilenir okumamalıdır." diyerek olumsuz görüş belirtmiştir. Diğer katılımcılardan hiç görüş bildirmeyenler olduğu gibi olumlu görüş bildirenler de vardır. Sözgelimi K46 "Nobel ödüllü yazarlardan birisidir. 'Küçük Kara Balık', 'Kel Deve', 'Bir Şeftali Bin Şeftali', gibi çocuk kitaplarının yazarıdır. Dili anlaşılır ve eğlencelidir. Çocukların bir solukta bitirilebilecek kusursuz eserlerdir." demiştir. K57'nin de "Çok geç okuduğum bu yaşta değil de keşke ufak bir çocukken okusaydım dediğim kitap ise Samed Behrengi'nin 'Küçük Kara Balık' kitabıydı. Özellikle Behrengi'nin yaşam hikâyesi beni çok etkilemişti. Çok güzel bir sorgulama. Kalıpların dışına çıkmak, özgür ve cesur olmak anlatılıyordu." sözleriyle kitabı lisans döneminde okuduğu ve olumlu değerlendirdiği görülmüştür. Sonuç olarak Behrengi hakkında 8 olumlu görüş bulunmuştur. Bunun dışında 3 kişi olumlu ya da olumsuz görüş sunmamıştır. 1 kişi de olumsuz görüş belirtmiştir.

Tolstoy 2 katılımcı tarafından okunmuştur. Bu katılımcılar K45 ve K48'dir. "İnsan Ne İle Yaşar" kitabıyla anılmıştır. K45 olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemiştir. Buna karşın K48 "Bu örneklerinden en beğendiğim eserlerinden ilkidir belki. Çocuk gözünden iyiliği ve yardımseverliği anlatan bir eserdir." Olumlu değerlendirmesini yapmıştır. Sonuç olarak Tolstoy için 1 olumlu görüş vardır. 1 kişi de hiç görüş belirtmemiştir.

Ursula K. Le Guin adlı yazar 4 katılımcı tarafından tanınmaktadır. Bu katılımcılar K19, K26, K32 ve K86'dır. Yazar hakkında olumsuz değerlendirme yapılmamıştır. Tanıdığını söyleyen katılımcılardan bazıları Ursula K. Le Guin hakkında hiç görüş belirtmezken bazıları da olumlu görüşlerde bulunmuştur. Sözgelimi, K86 "Ursula K. Le Guin'in kitaplarını bire bir hatırlamamakla birlikte dili konusunda kefil olabilirim. Çok akıcı ve güzel bir dile sahip. Çocuklara çok fazla şey katabileceğini düşünüyorum." demiştir. Bunun dışında K19 da "Ursula K. Le Guin'in 'Yerdeniz' serisi çocukların düşünce dünyalarının sonsuzluğa çekilmesi, toplum, iktidar erkleri tarafından büyüdükçe daha da baskılanacak zihinlerinin, bilinçlerinin özgür kalabilmesi için çok değerli yapıtlardır."

diyerek olumlu değerlendirme yapmıştır. Sonuç olarak 4 katılımcıdan 2 kişi olumlu görüş sunmuştur. 2 kişi de hiç görüş belirtmemiştir.

4.3. 3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Türkçe öğretmen adayları hangi yazar ve şairleri okumuşlardır?

Tablo 1

Yerli yazar ve şairlerin Türkçe öğretmen adayları tarafından tanınma sıklıkları

Yerli Yazar ve Şairler	f	Yerli Yazar ve Şairler	f
Ömer Seyfettin	71	Betül Tarıman	3
Gülten Dayıoğlu	67	Mine Soysal	3
Rıfat Ilgaz	58	Mustafa Ruhi Şirin	3
Muzaffer İzgü	56	Nilay Yılmaz	3
Aziz Nesin	50	Cemil Kavukçu	2
Nazım Hikmet	47	Miyase Sertbarut	2
Fazıl Hüsnü Dağlarca	42	Şermin Yaşar	2
Yaşar Kemal	42	Bilgin Adalı	1
Halikarnas Balıkcısı	39	Çetin Öner	1
Ataol Behramoğlu	34	Fatih Erdoğan	1
Yalvaç Ural	29	Ferit Avcı	1
Haydar Ergülen	20	Gürsel Korat	1
Ülkü Tamer	18	Koray Avcı Çakman	1
Ayla Kutlu	13	Zehra İpşiroğlu	1
Nezihe Meriç	13	Aslı Der	0
Hidayet Karakuş	12	Aslı Tohumcu	0
Feyza Hepçilingirler	8	Füsun Çetinel	0
Mavisel Yener	8	Hanzade Servi	0

Sevim Ak	8	Necati Tosuner	0
Hüseyin Yurttaş	7	Necdet Neydim	0
Aytül Akal	6	Nur İçözü	0
Süreyya Berfe	5	Seza Kutlar Aksoy	0
Tarık Dursun K.	5	Sulhi Dölek	0
Behiç Ak	4	Süleyman Bulut	0
Ayla Çınaroğlu	3	Zeynep Cemali	0

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcılar yerli yazar ve şairlerden toplam 11 yazarın hiçbir kitabını okumadıklarını belirtmişlerdir. Bu yazarların Necati Tosuner, Necdet Neydim, Füsün Çetinel, Aslı Der, Nur İçözü, Aslı Tohumcu, Hanzade Servi, Seza Kutlar Aksoy, Sulhi Dölek, Süleyman Bulut ve Zeynep Cemali olduğu görülmüştür.

Katılımcıların okuduğunu belirttiği yazar ve şairlerin Gürsel Korat (1), Bilgin Adalı (1), Koray Avcı Çakman (1), Çetin Öner (1), Fatih Erdoğan (1), Zehra İpşiroğlu (1), Cemil Kavukçu (2), Şermin Yaşar (2), Miyase Sertbarut (2), Nilay Yılmaz (3), Ayla Çınaroğlu (3), Betül Tarıman (3), Mine Soysal (3), Mustafa Ruhi Şirin (3), Behiç Ak (4), Süreyya Berfe (5), Tarık Dursun K. (5), Aytül Akal (6), Hüseyin Yurttaş (7), Feyza Hepçilingirler (8), Sevim Ak (8), Mavisel Yener (8), Haydar Ergülen (20), Ülkü Tamer (18) Ayla Kutlu(13), Nezihe Meriç(13), Hidayet Karakuş(12), Yalvaç Ural (29), Ataol Behramoğlu (34), Halikarnas Balıkcısı (39), Yaşar Kemal (42), Fazıl Hüsni Dağlarca (42), Nazım Hikmet (47), Aziz Nesin (50), Muzaffer İzgü (56) olduğu görülmüştür.

En çok okunan 5 yerli yazar ve şair olarak Aziz Nesin (50), İzgü (56), Rıfat Ilgaz (58), Gülten Dayıoğlu (67), Ömer Seyfettin (71) gösterilmiştir.

Tablo 2

Yabancı yazar ve şairlerin Türkçe öğretmen adayları tarafından tanınma sıklıkları

Yabancı Yazar ve Şairler	f	Yabancı yazar ve Şairler	f
Jules Verne	52	Michael Ende	3
Charles Dickens	48	William Joyce	3
Daniel Defoe	48	Andrew Clements	2
Mark Twain	42	Astrid Lindgren	2

Antoine De Saint Exupery	41	Claude Roy	2
Oscar Wilde	36	Erich Kastner	2
J.K. Rowling	32	Peter Hartling	2
Lewis Carroll	25	Brigitte Labbe	1
Jose Mauro de Vasconcelos	20	Christine Nöstlinger	1
Samet Behrengi	20	David Almond	1
Carlo Collodi	13	Forrest Castner	1
Jose Saramago	8	John Boyne	1
Ursula K.Le Guin	8	Paul Maar	1
Edmondo de Amicis	6	Roald Dahl	1
Susanna Tamaro	6	Asa Lind	0
Andre Maurois	3	Gianni Rodari	0
Italo Calvino	3	Vladimir Tumanov	0

Tablo 2’de belirtildiği gibi katılımcılar 3 yabancı yazar ve şairin hiçbir kitabını okumadıklarını belirtmişlerdir. Bu yazar ve şairlerin Vladimir Tumanov, Asa Lind ve Gianni Rodari olduğu görüşmüştür.

Katılımcılar Forrest Castner (1), Paul Maar (1), Roald Dahl (1), John Boyne (1), Brigitte Labbe (1), Christine Nöstlinger (1), David Almond (1), Andrew Clements (2), Astrid Lindgren (2), Peter Hartling (2), Claude Roy (2), Erich Kastner (2), Andre Maurois (3), Italo Calvino (3), Michael Ende (3), William Joyce (3), Susanna Tamaro (6), Edmondo de Amicis (6), Jose Saramago (8), Ursula K.Le Guin (8), Carlo Collodi (13), Samet Behrengi (20), Jose Mauro de Vasconcelos (20), Lewis Carroll (25), J.K. Rowling (32), Oscar Wilde (36), Antoine De Saint Exupery (41), Mark Twain (42)’i tanıdıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan yabancı yazarlar arasında en çok tanınan 3 yazarın Charles Dickens (48), Daniel Defoe (48), Jules Verne (52) olduğu görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu çalışma, Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarını ortaya koyma amacından hareketle yapılmıştır. Bu konudaki çalışmalara bakıldığında Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarının belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmanın mevcut olmadığı görülmüştür. Ancak Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin çocuk ve gençlik edebiyatına ilişkin bilgi ve farkındalık durumlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmasıyla Aslan (2016) Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün çocuk ve gençlik edebiyatı konusunda eksik bilgilere sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aslan (2016)'nın çalışmasında geçen, adayların yazar ve eserlere ilişkin görüşleri bölümünün sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları aynı doğrultudadır. Bu çalışmada da büyük bir çoğunluk çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin farkında değildir. Türkçe öğretmenliği yapacak adaylar bu konuda yetersizken diğer alanlardaki öğretmen adaylarının bu konuda kadar eksik bilgilere sahip oldukları görülmektedir.

Yerli ve yabancı çocuk edebiyatı yazarlarından genellikle Türkçe öğretmen adaylarının çocukluklarında okudukları ya da ders kitaplarında sıklıkla gördükleri basmakalıp isimleri söyledikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının belirttiği yazar ve şair adları çözümlendiğinde, adayların çağdaş (2000 ve sonrası) çocuk edebiyatı yazarlarını yeterince tanımadıkları söylenebilir.

Başka bir çalışma da Maltepe'nin (2009) Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme yeterliliklerini belirlemeye yönelik olan çalışmasıdır. Maltepe'nin (2009) araştırmasında elde edilen sonuçlardan nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme konusunda kendini yeterli ve yetersiz gören öğretmen adaylarının hemen hemen eşit sayıda olduğu; kitap seçimi konusunda kendini yeterli gören öğretmen adaylarının ise yeterliliklerini, nitelikli çocuk kitaplarının özelliklerine ilişkin bilgileriyle yansıtamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda mevcut çalışma ile benzer sonuç denilebilecek olan nokta Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı dersini aldığı halde katılımcıların çocuk edebiyatı eserlerini doğal olarak da yazar ve şairleri seçemedikleridir. Bireylerin çocuk edebiyatı eserlerini tanıımıyorsa yazarlar ve şairler hakkında da görüş bildiremediği mevcut çalışmada görülmüştür. Sözgelimi, araştırmada

günümüz çocukları tarafından çok sevildiği halde Türkçe öğretmen adayları tarafından eserleri bilinmediği için yazar olarak da tanınmayan isimler mevcuttur. Araştırmacı görev yaptığı ortaokulda öğrencilerin çağdaş yazarları çok sevdiğini gözlemlemiştir. Ancak öğretmen olarak göreve başlayacak olan öğretmen adayları çağdaş yazar ve şairlere (2000 ve sonrası) hâkim değildirler.

Türkyılmaz (2015), bu konu hakkında Öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Algıları Üzerine Bir İnceleme adlı çalışmasını yapmıştır. Mevcut çalışmadan farkı öğretmen adaylarına değil de öğretmenlere yapılmış olmasıdır. Yalnızca yazar ve şairleri değil eserleri de içine alan bir çalışma olmuştur. Öğretmenin topluma ve öğrencilere rol model olduğu görüşünü savunan Türkyılmaz öğretmenlerin çocuk ve gençlik edebiyatı algılarının belirlenmesi gerektiğini düşünerek bu çalışmayı yapmıştır. Mevcut çalışma ile benzer tarafları arasında Türkçe öğretmenlerini de içine alıyor olmasıdır. Türkyılmaz Türkçe, edebiyat, okul öncesi ve sınıf öğretmenleri ile uygulamasını yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin Ömer Seyfettin, Gülsen Dayıoğlu, Muzaffer İzgü, Kemalettin Tuğcu yanında İpek Ongun gibi yazarların isimlerini önceledikleri sonucu mevcut araştırma ile benzeşmiştir. Bu çalışmada da Türkçe öğretmen adayları tarafından en çok adı anılan yazar ve şairler arasında Ömer Seyfettin, Gülsen Dayıoğlu, Muzaffer İzgü gelmektedir.

Adı geçen bu çalışmaların ışığında öğretmen adaylarından elde edilen veriler incelendiğinde sonuçlar çocuk edebiyatı alanındaki eksikliğe dikkat çekmektedir. Okuma kültürü oluşmamış öğretmenlerin öğrencileri okuyan, düşünen bireyler olmaktan uzak kalacaklardır.

5.2. Sonuç ve Öneriler

5.2.1. Sonuç

Yerli yazar ve şairlerden Aziz Nesin Türk edebiyatının en çok bilinen mizah yazarlarından biri olan Aziz Nesin'in ismi az bilinmektedir. Bu düşündürücü bir durum olarak değerlendirilebilir. Türkçe öğretmen adayları için istendik bir durum değildir. Onların en azından Aziz Nesin gibi bir ismi çok daha yüksek düzeyde biliyor ve tanıyor olmaları beklenirdi denilebilir. Ömer Seyfettin öğretmen adaylarına uygulanan sormaca formunda verilen çizelgede en çok işaretlenen yerli yazar olmuştur. Ancak açıklama bölümüne geçildiğinde öğretmen adaylarının Ömer Seyfettin'i okumanın dışında daha çok ismen bildikleri sonucuna varılabilir. Ömer Seyfettin açıklama bölümünde 31 katılımcı tarafından adı anılmıştır. Katılımcılardan 5 kişi olumlu ya da olumsuz görüş belirtmemişlerdir. Bu da demek oluyor ki Ömer Seyfettin hakkında görüş sahibi değiller, eserlerine hâkim değiller. Ömer Seyfettin hakkında 8 kişi olumlu görüş belirtmişlerdir. Buna karşın 18 kişi olumsuz görüş sunmuştur. Ömer Seyfettin ile ilgili olumsuz yorumlar yalnızca Türkçe öğretmen adayları tarafından değil alan yazındaki ilgili başka uzmanlar tarafından da yapılmaktadır. (Kaşağı: Çocuğa iftira atılması, Çocuk edebiyatı yazarı olmadığı belirtilmektedir. Aktaş ve Yurt (2016) Ömer Seyfettin'in eserlerinin çocukların ruhsal gelişiminde olumsuz bir etki yaratabileceği için okuyucu hedef kitlesinin çocuklar olmadığı öne sürmüşlerdir. Bu görüşler sonucunda Ömer Seyfettin'in çocuklara uygun olup olmadığı tartışmalı bir konu olduğu görülmektedir. Ömer Seyfettin'in öğretmen adayları tarafından da biliniyor olması Türkçe ders kitabı metinlerinde çokça yer alamsından kaynaklanıyor olmalı. Çocukların bu öykülerle tanıştırılması özellikle de ilkökul ders kitaplarında bu öykülerin kullanılması uygun olmayabilir. Buna karşın Gültен dayıoğlu çocuk edebiyatının ülkemizdeki yaşayan en tanınan ismi olarak görülmektedir. Bu araştırmada Gültен Dayıoğlu yerli yazar ve şairler arasından 32 katılımcı tarafından adı söylenerek en çok tanınan yazar olarak belirlenmiştir. Onun yapıtlarının bu kadar tanınması öğrenciler tarafından bilinmesi olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. Gültен Dayıoğlu'nu tanıdığını söyleyen katılımcılar genellikle lisans öncesinde kitaplarını okuduklarını söylemişlerdir.

Buradan yola çıkarak öğretmen adaylarının güncel çocuk edebiyatı yazar ve şairlerini çok fazla okumadığını ancak çocukluklarında okudukları Gültен Dayıoğlu gibi iyi yazarları da unutmadıkları yorumu yapılabilir. Başka bir yerli yazar da Rıfat Ilgaz'dır. Rıfat Ilgaz katılımcılardan gelen yanıtlara göre Hababam Sınıfı eseriyle tanınmaktadır. Hababam Sınıfının sinema filminin çekilmesi öğretmen adayları tarafından tanınmasını artıran

etkenlerdendir. Kitabını okudum diyenden daha çok filmini izledim diyenler vardır. Rıfat Ilgaz hakkında olumsuz bir yanıt rastlanılmamıştır. Katılımcılar olumlu yorum yapmıştır. Sonuç olarak, bir kitap popüler kültürün de etkisiyle sinema, televizyon, tiyatro gibi görsellik içeren içeriklere uyarlandığı zaman da tanınma düzeyi artar denilebilir. Kitapları filme uyarlanan başka bir yazar da J. K. Rowling adlı yazardır. Yazar tüm katılımcılar tarafından aynı eserle anılmıştır. Bu eser Harry Potter adlı eserdir. Harry Potter kitabı ilk kez 1997’ de Felsefe Taşı adı ile çıkmıştır. Devamında sinema filmi ve medya aracılığıyla tüm dünyada en çok okunan kitaplar arasına girmiştir. Çok okunması demek çocuk edebiyatı açısından iyi olduğu anlamına da gelmemektedir. Yazar hakkındaki görüşler genellikle filmlerinden örnekler yazmışlardır.

2000 sonrasının en çok tanınan yabancı yazarları arasında Antoine de Saint Exupery gelmektedir. Küçük Prens tiyatroları, Küçük Prens ile ilgili eşyalar (kırtasiye, giyim, dergi, oyun vb.) bu yazarın tanınmasında popüler kültürün etkisinin de yadsınamaz bir paya sahip olduğunun göstermektedir. En çok tanınan yabancı yazarlardan başka bir isim de Jules Verne’dir. Jules Verne için öğretmen adaylarının verdiği cevaplar doğrultusunda öğretmen adayları tarafından daha çok lisans öncesinde okunmuştur sonucuna ulaşılabılır. Diğer bir deyişle öğretmen adayları güncel yazarlar yerine lisans öncesinde okudukları yazarları öğretmenliğe başladıklarında öğrencilerine önereceklerini söylemişlerdir.

Çalışmanın dikkat çeken sonuçlarından biri, Türkçe öğretmen adaylarının günümüz (2000 ve sonrası) çocuk edebiyatı yazar ya da şairi olarak nitelendirilmeyen Tevfik Fikret ve Nabi gibi isimleri çocuk edebiyatı yazarı olarak belirtmiş olmalarıdır. Türkçe öğretmen adayları sormaca formunda bu isimleri lisans dönemi derslerinde çocuk edebiyatının tarihteki temellerinden yola çıkarak yazdıklarını belirtmişlerdir. Bu durum Türkçe öğretmen adaylarının çocuklara yönelik kitapları olan günümüz yazar ve şairleri belirlemede zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Lisans eğitimindeki çocuk edebiyatı dersinin çağdaş (2000 ve sonrası) yazar ve şairlerinin dersin içeriğinden uzak olduğunu göstermektedir.

Araştırmacının görev yaptığı okuldaki öğrencilerin severek okuduğunu gördüğü 2000 sonrası yani çağdaş çocuk edebiyatı yazarlarından Hanzade Servi’nin adı öğretmen adayları tarafından hiç anılmamıştır. Bunun devamında yabancı yazarlar arasından çocuklara matematiği sevdirmek amacıyla yazdığı Kraliçeyi Kurtarmak adlı kitabıyla bilinen Vladimir Tumanov ve Kumkurdu serisinin yazarı Asa Lind’in de adı hiç anılmamıştır. Bu da gösteriyor ki çağımız çocukları tarafından çok sevilen iki çağdaş yazarı Türkçe öğretmen

adayları tanımamaktadır. Öğrenci sormaca formunda Türkçe öğretmen adaylarının verdiği yanıtlar doğrultusunda da görüldüğü gibi adı anılan ve tanınan yazarların büyük bir bölümünü lisans öncesinden bilmektedirler. Çağdaş çocuk edebiyatı donanımına sahip değildirler.

Öğretmen adaylarının büyük bir bölümü çalışma konusunda adı geçen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinden yalnızca yazarların adını anmışlardır. Bazı öğretmen adayları da çocuklara yönelik şiirler yazan çağdaş şairleri yazmak yerine Atıol Behramoğlu, Nazım Hikmet gibi şairlerin adını anmışlardır. Bunun sonucunda çocuk edebiyatı yazarları tarafından yazılan öykü ve romanların çağdaş çocuk şairleri ve çocuk şiirlerine göre daha çok bilindiği görülmüştür.

Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının; çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine ilişkin farkındalıklarının istenen düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. Öte yandan tanınmama sebebi olarak Türkçe ders kitaplarında çağdaş yazar ve şairlerin eserlerine yer verilmemesi de etkili olmuştur. Öğretmen adayları kendi öğrenim yaşamları boyunca gördükleri yazar ve şairlerin farkındalardır. Sonuç olarak Türkçe öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün, çocuk edebiyatı yazar ve şairleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Yeterince çocuk edebiyatı yazar ve şairi tanınmadığını, tanınanların da eserlerinin yeterince bilinmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bütün bu bilgilerin ışığında da 2000 ve sonra çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıkları yetersizdir denilebilir.

5.2.2. Öneriler

Bu çalışmanın sonucunda şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Ana dili öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin tanınması zorunlu olarak değerlendirilen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin Türkçe öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği programlarına konması ve o alanlardaki öğretmen adaylarına öğretilmelidir.
2. Bu çalışmanın benzeri ana dili öğretimi gerçekleştirecek olan sınıf öğretmenliği adaylarına sınıf öğretmenlerine ve Türkçe öğretmenlerine uygulanmalıdır ve böylece konu ile ilgili eksikler daha iyi belirlenir ve yapılması gerekenlere ışık tutar.
3. Çağdaş çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin eserleri Türkçe ders kitaplarında daha çok alınmalıdır.
4. Lisans eğitimdeki çocuk edebiyatı dersi çağdaş (2000 ve sonrası) yazar ve şairleri de içine alacak biçimde düzenlenmelidir.
5. Çocuk edebiyatı yazar ve şairleri tarafından yazılan öykü ve romanların yanında çocuk şiirleri de öğretmen adayları ile daha çok buluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbayır, S. (2005a). Çocuk Edebiyatı Derslerine Yönelik Hazırlanan Kaynak Kitapların Yöntem ve Örnek Seçimi Açısından İncelenmesi, *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, Sayı:104- 105, Yıl: 9, 58- 75.
- Akbayır, S. (2005b), Klasik Dönemin Didaktik İki Eseri: Hayriye ve Lütfiye, *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, Sayı:104- 105, Yıl: 9, 132-135.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2007). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktaş, E. ve Yurt, S. (2016) Çocuk Edebiyatı Açısından Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde "Çocuğa Göre" Olmayan Unsurlar. *International Online Journal of Educational Sciences (iojes)*
- Ali Yıldırım, H. Ş. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Aslan, C. (2016). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatına İlişkin Bilgi ve Farkındalık Durumları. Burdur: UTEOK
- Aslan, C. (2017). *Örnek eğitim durumlarıyla Türkçe - Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Aytaş, G. ve Yalçın, A. (2012), *Çocuk edebiyatı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Aytekin, H. (2011). *Yabancı dil öğretiminde çocuk ve gençlik edebiyatı*. Samsun: Güven Ofset.
- Aytekin, H. (2016). *Çocuk ve gençlik edebiyatı*. Ankara: Anı.
- Balcı, A. (2013). *Okuma ve anlama eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Baş, B. (2012). *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Baş, B. (2015), *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Can, D. T. (2014). *Çocuk edebiyatı: Giriş*. Konya: Eğitim.
- Cemiloğlu, M. (2001). *Dil bilimi açısından Türkçe yazılı anlatım ve anlatım teknikleri öğretimi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Çılgın Sınar, A. (2007). *Çocuk edebiyatı*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Demirbaş, M. (2012). *Çocuk edebiyatı eserlerin 6. Sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi: Bolu.

- Demirel, Ö. (2000). *Türkçe öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Demirel, Ş. (2011). *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem.
- Demirel, Ş. Çeçen, M. A. Seven, S. Tozlu, N. ve Uludağ, M. E. (2010). *Edebî metinlerle çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dilidüzgün, S. (2002). *Çağdaş çocuk yazını: Yazın eğitime açılan ilk adım*. (3. Basım). İstanbul: Yapı Kredi.
- Dilidüzgün, S. (2003). *Çağdaş çocuk yazını: Yazın eğitime atılan ilk adım*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Dilidüzgün, S. (2007). *Çağdaş çocuk yazını*. İstanbul: Morpa.
- Dilidüzgün, S. (2013). *İletişim Odaklı Türkçe derslerinde çocuk kitapları*. İstanbul: Morpa.
- Dökmen, Üstün (1994). *Okuma becerisi, ilgisi ve alışkanlığı üzerine psiko-sosyal bir araştırma*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Gökşen, E. N. (1985). *Örnekleriyle çocuk edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Göktürk, Akşit (2002). *Sözün ötesi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gündüz, (2005). Çocuk edebiyatında çeviri etkisi, uyarlamalar ve sorunları. *Hece Dergisi. Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 136-141.
- Güzel, A. (2006). Edebiyat eğitiminde Amaçlar ve Bu Amaçlara yönelik Teknik ve Örnek Uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*. 169, 85-105.
- Hilal İlknur Tunçeli, R. Z. (2017). Erken Çocukluk Döneminde Gelişimin Değerlendirilmesi ve Önemi. *EKUAD*, 01-12.
- İpşiroğlu, Z. (2007). Çocuk Yazını Eleştirisi. 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* (s. 173 - 176). Ankara: Sedat Sever.
- Kantemir, E. (1976). *Türkiye’de liselerde Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kaplan, M. (1993). *Kültür ve Dil* (8. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel.
- Kavcar, C. (1994). *Edebiyat ve eğitim* (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Lüle Mert, E. (2014), Türkçenin Eğitimi ve Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesi Sürecinde Kullanılabilecek Etkinlik Örnekleri, *İnönü Üniversitesi Ana dili Eğitimi Dergisi*, C. 2, S. 1, s. s. 23-48.
- Maltepe, S. (2009). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçebilme Yeterlilikleri*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ss.398-412

- Neydim, N. (1998). *Çocuk ve edebiyat çocukluğun kısa tarihi, edebiyatta çocuk figürleri*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Neydim, N. (2006). Çocuk Edebiyatının Durumu ve 100 Temel Eser Üzerine, Varlık Dergisi, Sayı: 1189, 3-7.
- Neydim, N.(2000). *Çocuk ve edebiyat*, İstanbul: Bu Yayınevi.
- Oğuzkan, A. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı.
- Oğuzkan, A. F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öz, F. M. (2001), *Uygulamalı Türkçe öğretimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sakaoğlu, S. (1973). *Gümüşhane masalları*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Sever, S. (2007). Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır? II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2007). *Okuma Kültürü Edinme Sürecinde Türkçe Öğretiminin Sorumluluğu*. Okuma Kültürü ve Okullarda Uygulama Sorunları Toplantısı. 06 Aralık 2004. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 108-126.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*, (4. Basım), İzmir: Tudem Yayınları
- Sever, S. (2013). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem.
- Sever, S. (2015). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. İzmir: Tudem.
- Şimşek, A. Y. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Şimşek, T. (2012). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker.
- Şirin, M. R. (1987), Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış, *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*, M. R. Şirin (Ed.), Gökyüzü Yayınları, 47- 55.
- Şirin, M. R. (2007). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış*. Ankara: Kök.
- Temizyürek, F. (2003), Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S.13, s. 161-167
- Tunçeli, H. ve Zembat, R. (2017), Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. Dergipark (3/3), 1-12.
- Tüfekçi-Can D. (2014) *Çocuk Edebiyatı: Giriş*. Ankara: Eğitim Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. *Edebiyat ve söz sanatı terimleri sözlüğü*. (1948) Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. *Türkçe sözlük*. (2005) Ankara: TDK Yayınları.
- Türkçe Sözlük. (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkel, A. ve Diğerleri. (2017). Okuma Kültürü Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Studies*(12/14), 465-490.
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA). *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü*. (2011) Ankara: TÜBA Yayınları. <http://www.tuba.gov.tr/tr/>

- Türkyılmaz, M. (2015). Öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Algıları Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 917-934
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2008). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yılar, Ö. ve Turan, L. (2010). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi
- Yıldız, A. (2009). *Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirleyen etmenler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi: İstanbul.

EKLER

EK 1.

ÖĞRENCİ SORMACA FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma sizlerin günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarınızı saptamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla aşağıda size seksen dört adet yazar ve şairin adı verilmiştir. Bu yazar ve şairlerden yalnızca okuduklarınızı işaretleyiniz ve bir ya da iki eserini öğrencilere tanıtabileceğiniz nasıl tanıttırdınız ya da önerecek olsanız nasıl önerirdiniz? Kısaca açıklayınız. Adı verilen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin dışında tanıdığınız varsa adını ve/veya adı aklınıza gelen eserini/eserlerini yazınız. Bilgileriniz araştırma kapsamında gizli tutulacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Hülya Sel

İletişim:

hulyasel16@gmail.com

1. Andre Maurois		2. Ferit Avcı		3. Necati Tosuner	
4. Andrew Clements		5. Feyza Hepçilingirler		6. Necdet Neydim	
7. Antoine De Saint Exupery		8. Forrest Castner		9. Nezihe Meriç	
10. Asa Lind		11. Füsun Çetinel		12. Nilay Yılmaz	
13. Aslı Der		14. Gianni Rodari		15. Nur İçözü	
16. Aslı Tohumcu		17. Gülten Dayıoğlu		18. Oscar Wilde	
19. Astrid Lindgren		20. Gürsel Korat		21. Ömer Seyfettin	
22. Ataol Behramoğlu		23. Halikarnas Balıkcısı		24. Paul Maar	
25. Ayla Çınaroğlu		26. Hanzade Servi		27. Peter Hartling	
28. Ayla Kutlu		29. Haydar Ergülen		30. Rıfat Ilgaz	
31. Aytül Akal		32. Hidayet Karakuş		33. Roald Dahl	
34. Aziz Nesin		35. Hüseyin Yurttaş		36. Samet Behrengi	
37. Behiç Ak		38. Italo Calvino		39. Sevim Ak	
40. Betül Tarıman		41. J. K. Rowling		42. Seza Kutlar Aksoy	
43. Bilgin Adalı		44. John Boyne		45. Sulhi Dölek	
46. Brigitte Labbe		47. Jose Mauro de Vasconcelos		48. Susanna Tamaro	
49. Carlo Collodi		50. Jose Saramago		51. Süleyman Bulut	
52. Cemil Kavukçu		53. Jules Verne		54. Süreyya Berfe	
55. Charles Dickens		56. Koray Avcı Çakman		57. Şermin Çakracı	
58. Christine Nöstlinger		59. Lewis Carroll		60. Tarık Dursun K.	
61. Claude Roy		62. Mark Twain		63. Ursula K. Le Guin	

64. Çetin Öner		65. Mavisel Yener		66. Ülkü Tamer	
67. Daniel Defoe		68. Michael Ende		69. Vladimir Tumanov	
70. David Almond		71. Mine Soysal		72. Wiliam Joyce	
73. Edmondo de Amicis		74. Miyase Sertbarut		75. Yalvaç Ural	
76. Erich Kastner		77. Mustafa Ruhi Şirin		78. Yaşar Kemal	
79. Fatih Erdoğan		80. Muzaffer İzgü		81. Zehra İpşiroğlu	
82. Fazıl Hüsnü Dağlarca		83. Nazım Hikmet		84. Zeynep Cemali	

EK 2.**UZMAN GÖRÜŞ FORMU**

Sayın Uzman,

Bu çalışma Türkçe öğretmen adaylarının günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarını saptamayı amaçlayan bir araştırma için yapılmaktadır. Bu amaçla sizden aşağıda Türkiye Yayıncılar Birliği'ne üye yayınevlerinden alınarak isimleri belirlenmiş olan çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin içerisinde önemli bulduğunuz ve Türkçe öğretmen adaylarının öncelikli olarak tanınması gerektiğini düşündüğünüz yazar ve şairleri "GÖRÜŞÜNÜZ" bölümüne (+) işareti koyarak belirtmenizi istiyoruz.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı Hülya Sel

Dokuz Eylül Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Yüksek Lisans

21.05.2018

2000 ve Sonrası Türk Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairleri		
ŞAİR / YAZAR ADI	AÇIKLAMA	GÖRÜŞÜNÜZ
1. Adil İzci	yazar/ şair	
2. Adnan Binyazar	yazar	
3. Ahmet Önel	yazar	
4. Arslan Sayman	yazar	
5. Aslı Der	yazar	
6. Aslı Eti	yazar	
7. Aslı Tohumcu	yazar	
8. Asuman Portakal	yazar	
9. Ataol Behramoğlu	şair	
10. Aydoğan Yavaşlı	yazar/ şair	
11. Ayla Çınaroğlu	yazar	
12. Ayla Kutlu	yazar	

13. Aytül Akal	yazar/ şair	
14. Aziz Nesin	yazar/ şair	
15. Behiç Ak	yazar	
16. Bestami Yazgan	yazar/ şair	
17. Betül Tarıman	yazar/ şair	
18. Bilgin Adalı	şair	
19. Cahit Ökmen	yazar	
20. Can Göknıl	yazar	
21. Cemil Kavukçu	yazar	
22. Çetin Öner	yazar	
23. Çiğdem Gündeş	yazar/ şair	
24. Çiğdem Sezer	şair	
25. Çiler Çelikler	yazar/ şair	
26. Erol Büyükmeriç	yazar	
27. Fatih Erdoğan	şair	
28. Fazıl Hüsnü Dağlarca	yazar	
29. Ferda İzbudak Akıncı	yazar	
30. Feridun Oral	yazar	
31. Ferit Avcı	yazar	
32. Feyza Hepçilingirler	yazar	
33. Filiz Tosyalı	yazar	
34. Füsün Çetinel	yazar	
35. Gamze Pat	şair	
36. Göknıl Genç	yazar/ şair	
37. Görkem Yeltan	yazar	
38. Gülçin Alpöge	yazar	
39. Gülin Öztürk	yazar	
40. Gülsevin Kırıl	yazar	
41. Gülten Dayıoğlu	yazar	
42. Gürsel Korat	yazar	
43. Habib Bektaş	yazar	
44. Hacer Kılıcıoğlu	yazar	
45. Halikarnas Balıkcısı	yazar	

46. Hamdullah Köseoğlu	yazar	
47. Handan Durgut	yazar	
48. Hanzade Servi	şair	
49. Haydar Ergülen	yazar/ şair	
50. Hidayet Karakuş	yazar/ şair	
51. Hüseyin Yurttaş	yazar	
52. Hüsnan Şeker	yazar	
53. İclal Dikici	yazar	
54. İsmet Bertan	yazar	
55. İsmet Kür	yazar	
56. Kemal Bilbaşar	yazar	
57. Koray Avcı Çakman	yazar	
58. Mavisel Yener	yazar/ şair	
59. Mehmet Atilla	yazar	
60. Mine Soysal	yazar	
61. Miyase Sertbarut	yazar/ şair	
62. Mustafa Ruhi Şirin	yazar	
63. Muzaffer İzgü	yazar	
64. Müge İplikçi	yazar/ şair	
65. Müslim Çelik	şair	
66. Nazım Hikmet	yazar	
67. Necati Tosuner	yazar/ şair	
68. Necdet Neydim	yazar	
69. Nezihe Meriç	yazar	
70. Nilay Yılmaz	yazar	
71. Nur İçözü	yazar	
72. Ömer Seyfettin	yazar/ şair	
73. Özlem Sözbilir	yazar	
74. Pelin Güneş	şair	
75. Rıfat Ilgaz	yazar/ şair	
76. Sennur Sezer	yazar	
77. Serpil Ural	yazar	
78. Sevgi Özel	yazar	

79. Sevgi Saygı	yazar	
80. Sevim Ak	yazar	
81. Seza Kutlar Aksoy	yazar	
82. Sulhi Dölek	yazar	
83. Süleyman Bulut	yazar/ şair	
84. Süreyya Berfe	yazar	
85. Şermin Çarkacı	yazar	
86. Tacim Çiçek	yazar	
87. Tarık Dursun K.	yazar	
88. Ülkü Tamer	yazar	
89. Ümit Öğmel	yazar	
90. Üzeyir Gündüz	yazar/ şair	
91. Yalvaç Ural	yazar	
92. Yaşar Kemal	yazar	
93. Zehra İpşiroğlu	yazar	
94. Zehra Tapunç	yazar	
95. Zeynep Cemali	yazar/ şair	

2000 ve Sonrası Çeviri Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairleri		
ŞAİR/YAZAR ADI	AÇIKLAMA	GÖRÜŞÜNÜZ
1. Andre Maurois	yazar	
2. Andrew Clements	yazar	
3. Angela Nanetti	yazar	
4. Anna Gavalda	yazar	
5. Antoine De Saint Exupery	yazar	
6. Asa Lind	yazar	
7. Astrid Lindgren	yazar	
8. Beecher Stowe	yazar	
9. Brigitte Labbe	yazar	
10. Carlo Collodi	yazar	
11. Charles Dickens	yazar	
12. Christine Nöstlinger	yazar	
13. Claude Roy	yazar	
14. Daniel Defoe	yazar	
15. David Almond	yazar	
16. Edmondo De Amicis	yazar	
17. Erich Kastner	yazar	
18. Finn Ole Heinrich	yazar	
19. Forrest Castner	yazar	
20. Frank Cottrell Boyce	yazar	
21. Gianni Rodari	yazar	
22. Goscinny/Sempe	yazar	
23. Isabel Allende	yazar	
24. Italo Calvino	yazar	
25. J.K.Rowling	yazar	
26. Joanna Sypri	yazar	
27. John Boyne	yazar	
28. Jose Mauro De Vasconcelos	yazar	
29. Jose Saramago	yazar	
30. Jules Verne	yazar	
31. Kazu Kibuishi	yazar	
32. Lewis Carroll	yazar	
33. Liz Pichon	yazar	
34. Mark Twain	yazar	

35. Marcel Ayme	yazar	
36. Michael Ende	yazar	
37. Michael Morpurgo	yazar	
38. Oliver Twist	yazar	
39. Oscar Brenifier	yazar	
40. Oscar Wilde	yazar	
41. Patrick Ness	yazar	
42. Paul Maar	yazar	
43. Peter H.Reynolds	yazar	
44. Peter Hartling	yazar	
45. Roald Dahl	yazar	
46. Samet Behrengi	yazar	
47. Susanna Tamaro	yazar	
48. Ursula K.Le Guin	yazar	
49. Vladimir Turmanov	yazar	
50. Wiliam Joyce	yazar	

EK 3.

BELİRTKE ÇİZELGESİ

Katılımcı	Hangi yazarların adını anmış?	Hangi eserlerin adını anmış?	Okumuş mu, içeriği hakkında bilgiye sahip mi? (Evet / Hayır)	Ne zaman okumuş? (Lisans öncesi / Lisans)	Nasıl bir değerlendirme yapmış? (Olumlu / Olumsuz)	Çocuklara önerir mi? Değerlerinin de yer var mı? (Evet / Hayır)	Değerlendirme Bk.513 ne (Çocuğa göre / Basmakalıp)
K1	J.K. Rowling Ç	Evet Harry Potter (roman)	Evet	Lisans öncesi	Olumlu	Evet	Büyüleyici old. için hoşuma gitti. BASMAKALIP
K2	J.K. Rowling Ç	Evet Harry Potter (roman)	Evet	Lisans öncesi	Olumlu	Evet	Çocuğa göre dir. ÇOCUĞA GÖRE
K3	J.K. Rowling Ç	Evet Harry Potter (roman)	Evet	Lisans öncesi	Olumlu	Evet	Hayatı güzelini geliştirir. ÇOCUĞA GÖRE
K4	Charles Dickens	Evet Oliver Twist	Evet	—	—	—	—
	Jose Mauro de Vasconcelos	Evet Selva Pantaleão	Evet	—	—	—	—
K5	Ömer Seyfettin	Hayır	Hayır	—	—	—	—
	Kemalattin Tüccü	Hayır	Hayır	—	—	—	—
K6	Carlo Collodi	Pinokyo (masal)	Hayır	—	—	—	—
	Antoine de Saint Exupery	Küçük Prenses (öykü)	Hayır	—	—	—	—
	Yakup Ural	Mico (dizi)	Evet	Lisans öncesi	Olumlu	—	—
K7	Antoine de Saint Exupery	Küçük Prenses (öykü)	Evet	Lisans	Olumlu	Evet	Çocuklara okutulması gerekir. BASMAKALIP
	Ömer Seyfettin	Hayır	Evet	Lisans öncesi	Olumsuz	Hayır	Şiddet, yas. suçları için uygun değil. ÇOCUĞA GÖRE
	Jose Saramago	Evet Körlük	Evet	Lisans	Olumlu	Evet	BASMAKALIP
	Bahis Ak Ayşe Akal Ayşe Kallı Nispeti Yılmaz Feyza Çelikkaya Hüseyin Çelikkaya Mevlüt Yener Gökten Bozdoğan	Hayır	Hayır	—	—	Evet	Okunabilir, ama öneririm. Önemli yazarlar dir. BASMAKALIP

2)	Katılımcı	Hangi yazarların adını okumuş?	Hangi eserlerin adını okumuş?	Okumuş mu, içeriği hakkında bilgisi yeterli mi? (Evet / Hayır)	Ne zaman okumuş? (Lisans Öncesi / Lisans)	Nasıl bir değerlendirme yapmış? (Okumuş / Okunmuş)	Görüşlerini özetler mi? Başlıklarında yer verir mi? (Evet / Hayır)	Değerlendirme Etkisi'ni ne? (Göçümlü Gözet / Başlatıcı Gözet)
	K8	—	Kültür Prens (gizli)	Evet	—	Okunmuş	Evet	Göçümlü Gözet
		Samed Behrengi	Kültür Kara Belir (gizli)	Evet	—	Okunmuş	Evet	Göçümlü Gözet
	K9	Yalvar Ural	—	Evet	—	Okunmuş	Evet	Göçümlü Gözet
		Samed Behrengi	—	Evet	—	Okunmuş	Evet	Göçümlü Gözet
		—	Tavuk Suyuna Çorba	Evet	Lisans Öncesi	Okunmuş	—	Göçümlü Gözet
		Nabi	Hayriyye	Evet	Lisans	—	—	Göçümlü Gözet
		Musekfer İsmail	—	—	—	—	—	Göçümlü Gözet
	K10	Ayşe Kutlu	—	—	—	—	—	Göçümlü Gözet
		Ömer Seyfettin	Bomba	Evet	Lisans Öncesi	Okunmuş	Hayır	Göçümlü Gözet
		Gülhan Bayraktar	—	—	—	—	—	Göçümlü Gözet
	K11	—	—	—	—	—	—	—
		Daniel Defoe	Defne Adası	Evet	—	—	—	—
	K12	Sevim Ak	Babamın Gözetleri	Evet	—	Okunmuş	Evet	—
		Mevlâ Kaptan	—	Hayır	—	Okunmuş	—	—
		Fayda Hacıoğlu	—	—	—	Okunmuş	—	—
	K13	Antoine de Saint-Exupéry	Kültür Prens	Evet	Lisans	Okunmuş	Evet	—
		—	80 Günde Beş Ateş	—	—	—	—	—
		—	Mutlu Prens	—	—	—	—	—
		—	Robinson Crusoe	—	—	—	—	—
		—	Robin Hood	—	—	—	—	—
		—	Öküz Sarısı	—	—	—	—	—
		—	Gök Kızı	Evet	—	—	—	—
		—	Pallanço	—	—	—	—	—
		—	İşitir Kordestiler	—	—	—	—	—
		—	Fadik	—	—	—	—	—
		—	Mico	—	—	—	—	—
		—	Kültür Kara Belir	—	—	—	—	—
		—	Bir Sıfırın Bir Sıfırı	—	—	—	—	—
		—	Çarlık Çarlık	—	—	—	—	—
		—	Harika	—	—	—	—	—
		—	Kır Gözleri	—	—	—	—	—
		—	Uçan Yaprak	—	—	—	—	—

EK 4.

289

ÖĞRENCİ SORMACA FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma sizlerin günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarınızı saptamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla aşağıda size seksen dört adet yazar ve şairin adı verilmiştir. Bu yazar ve şairlerden sadece okuduklarınızı işaretleyiniz ve bir ya da iki eserini öğrencilere tanıtacak olsanız nasıl tanıttırdınız ya da önerecek olsanız nasıl önerirdiniz? Kısaca açıklayınız. Adı verilen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin dışında tanıdığınız varsa adını ve/veya adı aklınıza gelen eserini/eserlerini yazınız. Bilgileriniz araştırma kapsamında gizli tutulacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Hülya Sel

İletişim: hulyasel16@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi. Ali Türkel

1. Andre Maurois		2. Ferit Avcı		3. Necati Tosuner	
4. Andrew Clements		5. Feyza Hepçilingirler		6. Necdet Neydim	
7. Antoine De Saint Exupery	✓	8. Forrest Castner		9. Nezihe Meriç	
10. Asa Lind		11. Füsun Çetinel		12. Nilay Yılmaz	
13. Aslı Der		14. Gianni Rodari		15. Nur İçözü	
16. Aslı Tohumcu		17. Gülten Dayıoğlu		18. Oscar Wilde	
19. Astrid Lindgren		20. Gürsel Korat		21. Ömer Seyfettin	✓
22. Ataoğl Behramoğlu	✓	23. Halikarnas Balıkcısı		24. Paul Maar	
25. Ayla Çınaroğlu		26. Hanzade Servi		27. Peter Hartling	
28. Ayla Kutlu		29. Haydar Ergülen		30. Rıfat Ilgaz	
31. Aytül Akal		32. Hidayet Karakuş		33. Roald Dahl	
34. Aziz Nesin	✓	35. Hüseyin Yurttaş		36. Samet Behrengi	✓
37. Behiç Ak		38. Italo Calvino		39. Sevim Ak	
40. Betül Tarman		41. J. K. Rowling		42. Seza Kutlar Aksoy	
43. Bilgin Adalı		44. John Boyne		45. Sulhi Dölek	
46. Brigitte Labbe		47. Jose Mauro de Vasconcelos		48. Susanna Tamaro	
49. Carlo Collodi	✓	50. Jose Saramago		51. Süleyman Bulut	
52. Cemil Kavukçu		53. Jules Verne	✓	54. Süreyya Berfe	
55. Charles Dickens		56. Koray Avcı Çakman		57. Şermin Çakracı	
58. Christine Nöstlinger		59. Lewis Carroll		60. Tarık Dursun K.	
61. Claude Roy		62. Mark Twain		63. Ursula K. Le Guin	
64. Çetin Öner		65. Mavisel Yener		66. Ülkü Tamer	
67. Daniel Defoe	✓	68. Michael Ende		69. Vladimir Turmanov	
70. David Almond		71. Mine Soysal		72. Wiliam Joyce	
73. Edmondo de Amicis		74. Miyase Sertbarut		75. Yalvaç Ural	
76. Erich Kastner		77. Mustafa Ruhi Şirin		78. Yaşar Kemal	✓
79. Fatih Erdoğan		80. Muzaffer İzgü	✓	81. Zehra İpşiroğlu	
82. Fazıl Hüsni Dağlarca	✓	83. Nazım Hikmet	✓	84. Zeynep Cemali	

Türk yazar ve şairler yabancılar arasında daha çok önemtedir. En azından kendi adını durum böyledir. Ömer Seyfettin eslinde tamamen çocuklara yönelik bir yazar olarak gösterilmesine karşın bazı kitaplarda çocuklara uygun olmayan sözler, olaylar bulunur. Bunu vermez. Şehir çocukları için pek uygun bir eser değildir. 'Kosog' adlı kitabının alt mesajı eslinde çocuğa yönelik şiddet, korku yaratır. Çocuğun üzerinden abisinin olması çocuk dünyasında travmatik bir durum sergilenmekte. Çocuk düzeyine uygun değildir. Bu yüzden Ömer Seyfettin'in bazı kitaplarını öğrencilerime ve ailelerime önermem.

Samet Behranşah'ın ise 'Kurt Karp Balık' eseri çocukta bir masumiyet zihni hissettirir. Heyatta bir yerlerde sınırlı kalmak yerine kendi yolunu çizip o yoldan ilerleyen, diğer balıkların başlıklarına karşın kendi koyulları uğrus her şeyi yapan kurt bir balığın maceraları ve macerası etkili bir şekilde anlatılır.

Çocuklara yönelik eserlerin düzeylerine uygun (şiddet, ergo, cinsellik) içermeyen yapılarla olması gerektiğini düşünüyorum. Bunların yazarlar tarafından son derece hassas düşünülmesi, gerektigi ve nitelikli eserler yapılması gerektiğini düşünüyorum.

K76

ÖĞRENCİ SORMACA FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma sizlerin günümüz çocuk edebiyatı yazar ve şairlerine yönelik farkındalıklarınızı saptamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla aşağıda size seksen dört adet yazar ve şairin adı verilmiştir. Bu yazar ve şairlerden sadece okuduklarınızı işaretleyiniz ve bir ya da iki eserini öğrencilere tanıtacak olsanız nasıl tanıttırınız ya da önerecek olsanız nasıl önerirdiniz? Kısaca açıklayınız. Adı verilen çocuk edebiyatı yazar ve şairlerinin dışında tanıdığınız varsa adını ve/veya adı aklınıza gelen eserini/eserlerini yazınız. Bilgileriniz araştırma kapsamında gizli tutulacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Hülya Sel

İletişim: hulyasel16@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi. Ali Türkel

1. Andre Maurois		2. Ferit Avcı		3. Necati Tosuner	
4. Andrew Clements		5. Feyza Hepçilingirler		6. Necdet Neydim	
7. Antoine De Saint Exupery		8. Forrest Castner		9. Nezihe Meriç	
10. Asa Lind		11. Füsun Çetinel		12. Nilay Yılmaz	
13. Aslı Der		14. Gianni Rodari		15. Nur İçözü	
16. Aslı Tohumcu		17. Gülten Dayıoğlu	X	18. Oscar Wilde	X
19. Astrid Lindgren		20. Gürsel Korat		21. Ömer Seyfettin	X
22. Atıf Behramoğlu	X	23. Halikarnas Balıkcısı		24. Paul Maar	
25. Ayla Çınaroğlu		26. Hanzade Servi		27. Peter Hartling	
28. Ayla Kutlu		29. Haydar Ergülen		30. Rifat Ilgaz	X
31. Aytül Akal		32. Hidayet Karakuş		33. Roald Dahl	
34. Aziz Nesin	X	35. Hüseyin Yurttaş		36. Samet Behrengi	
37. Behiç Ak		38. Italo Calvino		39. Sevim Ak	
40. Betül Tarıman		41. J. K. Rowling		42. Seza Kutlar Aksoy	
43. Bilgin Adalı		44. John Boyne		45. Sulhi Dölek	
46. Brigitte Labbe		47. Jose Mauro de Vasconcelos		48. Susanna Tamaro	X
49. Carlo Collodi		50. Jose Saramago		51. Süleyman Bulut	
52. Cemil Kavukçu		53. Jules Verne	X	54. Süreyya Berfe	
55. Charles Dickens	X	56. Koray Avcı Çakman		57. Şermin Çakracı	
58. Christine Nöstlinger		59. Lewis Carroll		60. Tarık Dursun K.	
61. Claude Roy		62. Mark Twain	X	63. Ursula K. Le Guin	
64. Çetin Öner		65. Mavisel Yener		66. Ülkü Tamer	
67. Daniel Defoe		68. Michael Ende		69. Vladimir Turmanov	
70. David Almond		71. Mine Soysal		72. William Joyce	
73. Edmondo de Amicis		74. Miyase Sertbarut		75. Yalvaç Ural	
76. Erich Kastner		77. Mustafa Ruhi Şirin		78. Yaşar Kemal	X
79. Fatih Erdoğam		80. Muzaffer İzgü		81. Zehra İpsiroğlu	
82. Fazıl Hüsni Dağlarca		83. Nazım Hikmet	X	84. Zeynep Cemali	

17. Gülen Bayraktar ⇒ Eser ismi akıma gelmedi ama bu yazarın daha çok peng ve çocuklar için yazdığını hatırlıyorum.
18. Oscar Wilde ⇒ Bu yazarın dünya klasik bir kitabının okuyuşunu hatırlıyorum. Çok önceden okuduğum için eserin adını hatırlıyorum.
21. Ömer Seyfettin ⇒ Türk klasikleri, olay hikayeciliği denince akla gelen yazar. Sayısız hikayesi var. Kıpırcı, Foca, Penli Köşk bunlardan sadece bir tanesidir. Yazarın hikayeleri ortaokuldan başlayarak tüm öğrencilere okutulabilir.
22. Ataol Behramoviç ⇒ Cumhuriyet dönemi şairlerinden. Popüler bir şairdir. Bir Nazım Hikmet kadar kalıcı olmadığından şairlerinden akımda kalan olmamıştır.
30. Rifat Ilgaz ⇒ Hababam Sınıfı'nın yazarıdır. Ölümünden sonra kitabı filme uyarlanmıştır. Komedi türünde yazar.
34. Aziz Nesin ⇒ Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz, Simdi Avrupa Kitapları'nın yazarıdır. Komedi türünde yazar. Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz adlı kitabında kimliği olmadığı yani nüfusa kayıtlı olmadığı için hayatı boyunca zorluk çeken Yaşar adında birini anlatır.
48. Swanna Tamaro ⇒ Yürekli'nin Gözdeyişi Yere Bir Kitabının yazarıdır. mektuplar şeklinde olmuştur, tavsiyelerle dolu bir kitaptır.
53. Jules Verne ⇒ Seksen Günde Devir Akem, Deniz Altında Yirmi Bin Fersah kitaplarının yazarıdır. Bilim-kurgu türünde ve fantastik eserler yazmıştır.
55. Charles Dickens ⇒ Ünlü dünya klasik "İki Şehrin Hikayesi" adlı eserin yazarıdır.
62. Mark Twain ⇒ Dünya klasik yazarlarından. Çok önceden okuduğum için eserlerinden akımda kalan olmamış.
78. Yaşar Kemal ⇒ 4 ciltlik İnce Memed adlı Türk klasiklerinin yazarıdır. "O güzel insanlar o güzel atlara binip gittiler. "düzünün sahibidir. Eserlerinde Anadolu insanını anlatır.
83. Nazım Hikmet ⇒ Toplumcu bir şairdir. Bir dönem yasaklanmış, hapis cezası görmüştür. Vera'ya, Piraye'ye olan aşkıyla bitirir. Bertelenen bir şair de "Güzel Günler Göreceğiz Çocuklar" dir.

EK 5.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Hülya SEL		
E-postası/Web Sayfası	hulyasel16@gmail.com		
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Türkçe Eğitimi		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkçe Öğretmenliği	2015
Tez Başlığı	Türkçe Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine Yönelik Farkındalıkları (2000 ve Sonrası)		
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEKEL		
Akademik Eserler			
Türkel, A., Uslu, E. ve Sel, H. (2017). Çocuk Edebiyatında Adil Dünya İnancı Ve Kurbanın Değersizleştirilmesi, IV. International Eurasian Educational Research Congress, Denizli-Türkiye			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

EK 6.

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Buca Eğitim Fakültesi

Sayı : 85316909-399.99-E.39670
Konu : Tez Uygulaması (Hülya SEL)

29/06/2018

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 18.06.2018 tarih ve 1211 sayılı yazınız.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı 2016950103 numaralı öğrencisi Hülya SEL 'Türkçe Öğretmen Adaylarının Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazar ve Şairlerine İlişkin Farkındalıkları: 2000 ve Sonrası' konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz Türkçe Öğretmenliği Bölümünde uygulama yapma isteği uygulamayı kendisinin takip etmesi koşuluyla uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi İlyas YAZAR
Dekan V. V.

Ek : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü yazısı (1 Sayfa)

Dokuz Eylül Üniversitesi – Buca Eğitim Fakültesi
Adres: Uğur Mumcu Cad. 135. Sk. No:5 35150 Buca-İZMİR
Tel: 0 232 420 48 82 Elektronik Ağ: <http://bef.deu.edu.tr>
Kep Adresi: dokuzeyuluniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin İrtibat:
Sevgi TİFTİK
Dahili:
E-Posta: sevgi.tiflik@deu.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA Vekili Doc. Dr. İlyas YAZAR tarafından 29.06.2018 tarihinde e-imzalanmıştır.

